

ЧИНОЗ ИЛҲОМЛАРИ

(Шеърлар ва ҳикоялар)

Тошкент
«Адолат»
2015

УЎК: 821.512.133
КБК 84(5Ў)7
Ч-60

Чиноз илҳомлари: шеърлар, ҳикоялар. Нашрга тайёрловчи:
Г. Ортиқхўжаева. – Тошкент: «Адолат», 2015. – 208 б.

ISBN 978-9943-4512-6-1

УЎК: 821.512.133
КБК 84(5Ў)7

Нашрга тайёрловчи:
Гулбаҳор Ортиқхўжаева

ISBN 978-9943-4512-6-1

© «Адолат» нашриёти, 2015.

ТУЙҒУЛАР ТУҒЁНИ

Шеърятга, санъатга, умуман ижодга ошuftалик бу гўзаллик оламига очилган эшик, сирли, нурли йўллар бошидаги тотли ўйлар, туйғулар туғёнида товланган кўнгил... Аслида бу жараённи сўз билан ифода-лаш мушкул. Чунки истаган сўзини одамзот хоҳлаган пайтида айтиши мумкин. Аммо истаган шеърини кўнгли тусаган пайтда ёзиш бажарилиши мумкин бўлмаган иш. Зеро, шеър – оний туйғунинг сўздаги садоси, шеър – япроқ юзида титраб турган шабнамнинг сўздаги шакли. Гўзал инсонни «гўзалсиз» дейиш билан киши ҳайрат уйғотолмайди.

Шоирлар аслида одам ўзи билиб, билолмай турган нарсани айтиб юборадилар. Буни эса ўқувчи «тилимни учида турган сўзни топиб айтибди-я», дея ҳаяжонга тушади. Шу боис шеър – ўйлаб, тўқиб эмас, дарддан, қувончдан тўкилиб ёзилади. Ёзмаса туролмаган одам шоир. Илҳом билан, ҳикмат билан, ташбеҳ билан битилган сатрда ёғду бўлади. Ёғду эса кўздан кўнгилга ўтади. Кўнгли ёғдуланган инсон ошиққа айланади. Яхши шеър севишга ўргатади.

Азиз ўқувчи, сиз қўлингизда тутиб турган ушбу китобда агар бироз муболаға билан айтсак, етти ёшдан етмиш ёшгача бўлган чинозлик қалам соҳибларининг ижодидан намуналар жамланган. Аслида Чиноз — Тошкент вилоятининг нурли дарвозаси. Бу муқаддас тупроқнинг қадим ўтмиши, ўз қадри, ўз ҳикматгўйлари кўп бўлган ва ҳозир ҳам бор. Шу учун ҳам “Чиноз илҳомлари” номи билан ушбу гулдаста тузилган.

Албатта, кеча қўлига қалам олган ҳавасманд билан қўлида қалам билан суюги қотган ижодкорлар ўртасида анчайин тафовут бўлиши табиий. Шу боис тўпламга шеърлари киритилган ҳаваскор ёшларимизга озроқ кечиримли назар ила боққан ўқувчи янглишмайди. Лекин шуни мамнуният билан айтаманки, чинозлик қалам соҳибларининг ушбу тўплами сизни бефарқ қолдирмайди. Унинг ташаббускорларига, ҳомийларига, тўпловчи Гулбаҳор синглимизнинг шижоатига, ҳамюртлари бошини қовуштирганига ташаккур айтамыз ва китоблари муборак бўлсин деймиз. Ҳам тўпламни, ҳам ижодкорларимизни йўллари ҳамиша ёруғ бўлсин!

**Маҳмуд ТОИР,
Ўзбекистон халқ шоири**

ЭЗГУ ТИЛАКЛАРИМ

Чиноз туман Халқ таълими муассасалари фаолиятини методик таъминлаш ва ташкил этиш бўлими тасарруфида 46 та умумий ўрта таълим мактаби, 1 та сиҳатгоҳ мактаб-интернати, 1 та махсус мактаб-интернат, шунингдек, мактабдан ташқари муассасалар, Муסיқа ва санъат мактаби фаолият юритади. Айни пайтда мактабларимизда 18 557 нафар ўқувчи таълим-тарбия олмақда. Уларнинг кўпчилиги мактабни битиргач, туманимиздаги 5 та касб-ҳунар коллежларида ўқишни давом эттирадилар.

Бу ўқувчилар орасида адабиётни севган, истеъдодли ёшлар кўп. Уларнинг илк шеър ва жажжи ҳикоялари «Чиноз ҳаёти» газетаси саҳифаларида эълон қилинмоқда. Бу жуда-жуда қувонарли ҳол. Чунки, адабиёт, ижод билан ошно бўлган бола, албатта, фикрловчи, қалби тоза ҳақиқий инсон бўлиб етишади. Шу боис мактабларимизда тез-тез ижодкорлар билан учрашувлар ўтказиб тураемиз. Бу учрашувларда ўқувчиларимиз фаол иштирок этадилар.

Китоб ўқиган инсон – маънавий бойдир. Мен ҳам кўплаб ўзбек ва жаҳон адибларининг асарларини севиб мутолаа қиламан. Ушбу, «Чиноз илҳомлари» деб номланган тўпламга туманимиздаги шоир ва ёзувчилар, адабиётга эндигина қадам қўяётган ўқувчиларнинг ҳам ижод намуналари киритилибди. Мен уларнинг барчаларига кўнглимдаги энг эзгу тилакларимни билдираман.

Йўлдош МУСАЕВ,
Чиноз туман Халқ таълими муассасалари
фаолиятини методик таъминлаш ва
ташкил этиш бўлими мудир.

Тўйчи ИМОМОВ,
Халқ таълими аълочиси.

«БОЛА БОШДАН ДЕГАН ГАП ТЎҒРИ...»

Болалик инсон умрининг энг гўзал, беғубор палласидир. Шунинг учун бўлса керак, болалик йилларимиз ёдга тушганида кўнглимиз ёришиб, қалбимизда илиқлик пайдо бўлади. Кўзларида қувонч, юзларида табассум балқиб турган шириндан-шакар болажонларни кўрганимизда ҳам шундай ҳисларни дилдан кечираимиз.

Бугуннинг болаларига қараб туриб, уларга жуда ҳавасим келади. Узоқ йиллар мактабда ўқувчи ёшлар билан ишлаганим учунми, болалар ва ўсмирларнинг ҳаётига, ўй-қизиқишларига бефарқ қарай олмайман. Шунинг учун бўлса керак, болалар дунёсига қалбан яқинман.

Юртимиз келажаги бўлган ёш авлод вакиллари-нинг эртанги куни, албатта, бугун қандай таълим-тарбия олаётганига боғлиқ. Шу жиҳатдан ҳам бугуннинг болаларига ҳавас билан қарайман. Педагог нигоҳи билан эндигина мактабга қадам қўйган ўғил-қизларимизга қарар эканман, дилимда шундай ўйлар кечади: ҳар бир муаллим боланинг руҳиятидаги ўзгаришларни илғай билиши шарт! Боланинг ёмони бўлмайди, аммо шўх, бироз қайсарроқ, гапга кирмайдиган, ўйинқароқ болалар бор. Хўш, улар билан қандай ишлаш керак? Мана шундай шўх болалар, тарбияси оғир ёшларга ҳар бир муаллим алоҳида эътибор билан қараши зарур.

Болалар кўп нарсани билмайди, ҳамма нарсага ҳам эътибор беравермайди, деган фикрга қўшилмайман. Ёш боланинг ёнида ҳамма гапни гапиравериш ҳам ноўрин. Ортиқча танбеҳ ва чекловлар ҳам болани ўзингиздан бездириб қўяди. Умуман, бола психологияси ҳақида гап кетганда, аввало, шу нарсага эътибор бериш керакки, ҳар бир ёш интилувчан, нимагадир қизиқади. Унга ана шу қизиқишлари доирасида гапириш, ўрни келганда у билан ҳисоблашиш ҳам керак. Болалар билан тиллашишни ҳамма ҳам эплайвермайди, албатта. Баъзи бир ота-оналар қаттиққўллик йўлини тутишади. Бундай қилиш ҳам тўғри, лекин ҳамма вақт ҳам дакки ёки танбеҳ билан болани йўлга солиб бўлмайди.

Шу ўринда шоир Сергей Есениннинг қуйидаги сатрлари ёдимга тушди:

Гўдакликдан маълум ҳар одам,

Бола бошдан деган гап тўғри.

Мабодо мен шоир бўлмасам,

Бўлар эдим безори, ўғри.

Ҳақиқатан ҳам, болалиқдан маълум ҳар одам... «Бўладиган бола бошидан», деган нақлни ҳам бежизга айтмаган халқимиз. Иқтидорли, истеъдодли ёшларимиз кўп. Бироқ, қониқарли билим олаётган ёшларни ҳам эътибордан четда қолдирмаслик керак. Чин педагог мана шундай ёшлар қалбининг туб-тубида ётган, ҳали ҳеч ким илғамаган ҳисларни илғайди, уларни тўғри йўлга йўналтира олади.

Ҳар бир ёшга таълим-тарбия беришда аввало уларга ўзимиз ибрат бўлишимиз зарур. Баркамол авлоднинг диди, онги, савияси, маънавий дунёқараши шаклланишида миллий қадриятлар ҳам муҳим ўрин тутаяди, албатта. Айниқса, инсоннинг маънавий олами шаклланишида адабиёт, бадиий ижоднинг ўрни катта. Шунинг учун ҳам ҳар бир ёш авлод вакилига болалиқдан миллий ўзлигимиз ҳақида зарур тушунчаларни бериб бори-

шимиз муҳим деб ўйлайман. Айниқса, ижодга меҳри баланд ёшларимизга, бўлажак журналистлар, бўлажак ёзувчи-ю шоирларимизга! Инсон учун китобдан яхши дўст йўқ. Фарзандларимизнинг болаликдан кўпроқ китоблар билан дўст бўлишига имкон яратишимиз, уларга китоб совға қилишимиз, мутолаа маданиятини ўргатишимиз керак.

Ҳар бир ёш ниҳолнинг қалбида минг бир иқтидор яширин. Фақат уни юзага чиқара билмоқ керак! «Чиноз ҳаёти» кўп йиллик қадрдоним. Истеъдодли, иқтидорли ёш қаламкашларимиз жуда кўп. Айниқса, таҳририят қошидаги «Сўз» адабий тўғараги аъзолари сафида туманимизнинг ҳамма ҳудудидаги мактабларда, коллежларда таҳсил олаётган, қоғоз-қаламни дўст тутган ёшлар жамланган. «Чиноз илҳомлари»га шундай бир гулдаста жамланибдики, ундаги ҳар бир гулнинг ифори ўзгача, бетакрор, бири биридан нафис, чиройли. Истеъдодли қалдирғочларимизга баланд парвозлар тилайман.

Анора ПАРДАБОЕВА

1953 йилда Тошкент вилояти-нинг Чиноз туманида таваллуд топган. Сирдарё Давлат педагогика олийгоҳида таҳсил олган. Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган ёшлар мураббийси.

Ижод намуналари «Шарқ юлдузи», «Саодат», «Гулистон», «Ёшлик» журналларида, газеталарда эълон қилинган. Шеърлари «Ёшлик» альманахларига, 1985 йилда чоп этилган «Ёшлар овози», «Булоқ кўз очди» деб номланган китобларга киритилган. «Наво» номли шеърий тўплам муаллифи.

ВАТАН

Сени она дедим, улуғ Ватаним,
Сенсиз ёруғлик йўқ, бахтим кулмайди.
Сенсан томиримда айланган қоним,
Ватан, сенсиз бир зум яшаб бўлмайди.

Этаклаб нурини тўкади қуёш,
Чаманлар мангудир, гуллар сўлмайди.
Ниш урган ҳар чечак кўтаради бош,
Ватан, сенсиз бир зум яшаб бўлмайди.

Айрилган юракни соғинч ўлдирар,
Сендек ҳеч ким кўнглим дардин олмайди.
Сенсиз бари ёлғон, сохта туйғулар,
Ватан, сенсиз бир зум яшаб бўлмайди.

Сен борим, сен қалбим, кўрар кўзимсан,
Қанча мадҳ этмайин кўнглим тўлмайди.
Сен шеърим, илҳомим, айтар сўзимсан,
Ватан, сенсиз бир зум яшаб бўлмайди.

ЧИНОЗИМ

*Асрларга тенг ёши,
Тошкентим кўзи, қоши,
Эгилмагай бардоши,
Чинозим, яшнаган юрт,
Ой назар ташлаган юрт.*

*Титратган кенг дунёни,
Буюк Ипак карвони,
Боғлаб Чин, Осиёни,
Чинозим, яшнаган юрт,
Ой назар ташлаган юрт.*

*Темур қадами етган,
Улуғбек қўниб ўтган,
Бобур таърифин битган,
Чинозим, яшнаган юрт,
Ой назар ташлаган юрт.*

*Омад берди Истиқлол,
Саодат бўлди машъал,
Юксалди, топди камол,
Чинозим, яшнаган юрт,
Ой назар ташлаган юрт.*

САБОҚ

*Даврада қизир суҳбат,
Олим аёл сўз олди.
«Тўмарис бизнинг аждод,
Биз жасурмиз», деб қолди.*

*Ёдлаб берди Қуръондан,
Тушунтирди ҳадисни.
Аёл экан суҳандон,
Лол этди тамом бизни.*

Она бурчи, уй тутмоқ,
Бола боқмоқ, барини –
Айтди, қай йўсин кутмоқ,
Ишдан қайтган ёрини.

Она буюк куч, деди,
Усиз тўхтар мавжудот.
Аёлсиз бахт пуч, деди,
Хуллас, ҳар гапи ҳикмат.

Суҳбат тугаб, мезбонлар,
Келтиришди дастурхон.
Жондан ўзга бари бор:
Олма, узум, патир нон.

Олим аёл билимдон,
Аъло ўтди сабоқни.
Энг сўнгида исботи
Учун ичди ароқни.

БИР ДАРЁ БЎЛИБ

Манзил олис эди, йўллар оғир эди,
Кунлар, тунлар юрдим ғуссага тўлиб.
Йўлда тўфонлардан омон қололдим
Мен бир қоя бўлиб, бир қоя бўлиб.

Душмансиз одам йўқ ушбу оламда,
Рақибларим ўтди ёнимдан кулиб.
Яшадим шундай пайт мўъжаз хонамда
Мен бир дарё бўлиб, бир дарё бўлиб.

Гарчи кеч куз эди, боғлар заъфарон,
Қолмадим япроқдек сарғайиб, сўлиб,
Кетдим сокин сойлар, далалар томон
Мен бир сабо бўлиб, бир сабо бўлиб.

*Кечалар шеър ёздим, дилда ғалаён,
Минг бора тирилиб, минг бора ўлиб.
Балки яратарман туйғудан чаман
Мен бир наво бўлиб, бир наво бўлиб.*

ҚАЙТАМАН ЯНА

*Денгиз, мен сен билан хайрлашмайман,
Мавж урган қирғоққа қайтаман яна.
Сендан йироқ кетиб яшамоқ ёмон,
Шаънингга қўшиқлар айтаман яна.*

*Денгиз, мен сен билан хайрлашмайман,
Улкан қояларни аллалаган сув.
Ёнингга қайтмасдан яшамоқ армон,
Шаънингга ғазаллар битмоқлик орзум.*

*Денгиз, мен сен билан хайрлашмайман,
Соҳилда жўш уриб учар оқ чорлоқ.
Қалбимга кўчади сендаги туғён,
Шаънингга абадий тўқийман эртак.*

*Денгиз, мен сен билан хайрлашмайман,
Ойни чўмилтирган сеҳрли соҳил.*

ХОТИРА

*Бунда зиналардан секин-секин чиқ,
Бунда зиналардан жим, оҳиста туш.
Ахир ухлаётган катта-ю, кичик
Хўрсиниб, хўрсиниб кўраётир туш.*

*Ҳеч нарса сўзлама, эггил бошингни,
Шодлик тўла қалбинг бўлса ҳамки хуш.
Абадий унутиб улар ёшини,
Секин ўксиб-ўксиб, кўраётир туш.*

*Тўхта, босиб олма бехосдан қадам,
Ахир бир қарич ҳам жой йўқ бунда бўш.
Ватан тақдирига тикиб улар жон
Сўнмас олов бўлиб кўраётир туш.*

*Бунда жасоратни куйлаётгандай –
Осмонга бўй чўзган қайинзор – оққуш.
Миллион-миллион қадам товушлар ичра
Ватан оғушида улар кўрар туш.*

ОЛМА ГУЛЛАРИМ

*Оппоқ, оппоқ тонгдек товланиб яна
Ақлимни олдингиз олма гулларим.
Япроқлар ичидан кўзингиз қисиб
Дилга ўт солдингиз олма гулларим.*

*Яна қаршингизда тикилдим узоқ,
Яна чиройингиз мафтунни бўлдим,
Яна болалардек мен ўйинқароқ,
Бугун бағрингизда шодликка тўлдим.*

*Шўхчан болалигим ёдимга тушди,
Эсладим кун бўйи қувнаганларим.
Гар еллар учирса оппоқ гулингиз,
Унинг орқасидан қувлаганларим.*

*Бугун хаёлимда ҳаёт ташвиши,
Сизнинг қаршингизда қўп туролмадим.
Шамол гулларингиз тўзғитса ҳамки,
Унинг орқасидан югуролмадим.*

*Борлиғимда севинч олови ёнди,
Дилга ҳислар оқди азизим сиздан.
Йироқларда қолган болалик изин
Кўрдим тонгдек тоза гулларингизда.*

Махфират НОРХЎЖАЕВА

1940 йилда 27 декабрда таваллуд топган. Шеърлари республика матбуотида чоп этилган.

«Таскин», «Меҳрим тумори», «Қалб гавҳари», «Эҳтиром», «Кўнгли баҳор ўзбегим» номли шеъррий тўпламлари нашр қилинган.

* * *

*Қалбимда барқ урар эзгу тилаклар,
Меҳнатда толмасин кучли билаклар.
Эл кўнгли шод бўлсин ҳар лаҳза, онда,
Тинчлик ҳукм сурсин Ўзбекистонда.*

*Элнинг эъзозида бўлсин кексалар,
Улар дуосидан кўнгили юксалар.
Юксалар қалбларда Ватан деган сўз,
Қуёшдай тафтлидир ҳар нуроний юз.*

*Ёшларга қанотдир мангу муҳаббат,
Шундан мустақкамдир чегара – сарҳад.
Юраклар хотиржам, ҳузур ҳар танда,
Даврон суражакмиз шундай Ватанда.*

ВАТАНИМ

*Навқирон юрт, жаҳон ичра буюксан,
Она тупроқ барчамизга муқаддас.
Элга тинчлик тилаб, жони куюксан,
Истиқлолим бир умрга ҳамнафас.*

*Кунга-кунга яшнайвергин, ҳур Ватан,
Тўйларинг кўп, мезбон бўлиб тур, Ватан.
Йигирма тўрт ёшга чиққан навқирон
Алпомишсан, энди давринг сур, Ватан!*

*Қад кўтарган замонавий масканлар
Бўй-бастинга ярашади зеб бўлиб,
Кексаларнинг кўнгли бахтга тўлади
Озодликнинг берган сурурин кўриб.*

*Обод юртим, барчага келтирдинг шон,
Замонадан мамнун яшаймиз, ишон,
Тинчлик рамзи – байроғимиз ҳилпирар,
Меҳридарё Юртбошим бўлсин омон.*

*Балолардан асрагувчи кўпригим,
Хас-чўплардан сақлагувчи кипригим,
Гулбоғингда қайта яшнар ёшлигим,
Адирларинг гулзор, ўтлоқ Ватаним.*

*Умринг боқий, яшнайвер, Ўзбекистон,
Меҳнат қилиб, топган ризқимиз ҳалол.
Жаҳон аҳли ҳайрон, келиб меҳмонга,
Махфиратдек қизинг мақтар бемалол.*

Гул ўрнига садарайҳон экайин,
Гуркираган япроғи майин-майин.
Тонгда сарин сабо эсгани сайин,
Ифорлари ёрни эслатар, ёрни.

Мен райҳонга ишқибозман, асирман,
У бир асрор, мен ҳам асрорман, сирман.
Ҳар саҳарда ҳузурида ҳозирман,
Ифорлари ёрни эслатар, ёрни.

Райҳон билан сирлашаман боримни,
Бахш этаман тонгимни, наҳоримни.
Қабул этар ҳасратим, изҳоримни,
Ифорлари ёрни эслатар, ёрни.

Айрилиқда сарсон этди ёр мани,
Севмайман, деб ҳайрон этди ёр мани,
Райҳон қалбим вайрон этди ёр мани,
Ифорлари ёрни эслатар, ёрни.

Ҳовли тўла райҳон экдим, сараси,
Кўринмайди сира ёрнинг қораси.
Мани бахтим икки йўлнинг ораси,
Ифорлари ёрни эслатар, ёрни.

ГЎЗАЛ ДАЛАМ

Гўзал далам уммондек чексиз,
Утлар ял-ял мавжланар унда.
Гўзал қиздек ҳуснда тенгсиз,
Йўл оламан даламга кунда.

Ариқларда сувлар шилдирар,
Тонгда ҳаёт завқи ўзгача.
Ризқ ахтариб тинмайди деҳқон,
Навбаҳордан то кеч кузгача.

Меҳнат қилиб толмас билаклар,
Ушалади орзу-тилаклар.
Оппоқ бўлар мисоли қордек
Кузда кумуш рангли жўяклар.

НАСИҲАТ

Кўзларида меҳри бор,
Сўзларининг сеҳри бор,
Онангдир бор давлатинг,
Онангга бер эътибор.

Хизматин қил, дуо ол,
Эъозлаб, топгин иқбол,
Топмайин десанг завол,
Онангга бер эътибор.

Ҳар бир сўзи тўтиё,
Ўргатар одоб-ҳаё,
Қалбингга жойлар зиё
Онангга бер эътибор.

БОЛАЛАР УЙИДА

Етимларнинг ҳолин кўриб йиғлайман,
Онасидек қалб сўзларин тинглайман.
Ошиб борса, овутишни эплайман,
Қани, ота-она меҳрин беролсам.

*Бола экан, гоҳ йиғласа, гоҳ кулар,
Онасини ўйласа кўп сиқилар.
Соғинганда бўғзига ёш тиқилар,
Қани, ота-она меҳрин беролсам.*

*Тол хивичдан от ясайди мингани,
Кўнгли ярим, лекин янги кийгани,
Боз-боз бордим ҳол-аҳволин билгани,
Қани, ота-она меҳрин беролсам.*

*Кўз ёшларин кўриб, жоним қақшайди,
Бамисоли ёшлигимга ўхшайди,
Дилбандини қандай номард ташлайди,
Қани, ота-она меҳрин беролсам.*

ЎКСИНМАНГ

*Кексайдим деб ўксинманг,
Оқ сочлар очар чирой.
Ёшлар ҳавас-ла боқса,
Насиҳат бермоқ қулай.*

*Тушиб дур каби тишлар,
Қийналиб ермиз таом.
Билакда қолмай кучлар,
Жовдирар кўзлар мудом.*

*Меҳр нуруни сочсак,
Гулга тўлар пойимиз.
Дуога қўлни очсак,
Уйнинг тўри жойимиз.*

*Ёшлар ҳавас-ла боқса,
Насиҳат беринг атай.
Кексайдим деб ўксинманг,
Оқ сочлар очар чирой.*

КЕЛИНЛАР

Келинлар кўп қишлоқда,
Санагунча, чарчайсан.
Бири жуда димоғдор,
Бири содда, анграйган.

Яхшиси кўп ичида,
Билар инсон қадрини.
Ёмон келин кўчада
Айтиб чарчар дардини.

Яхши келин уйида
Атала ичсанг, ширин,
Ёмонининг кўйида
Югурасан бетиним.

Эпсиз келин уйида
Супрасида ун бўлмас.
Эпли келин уйдан
Кунда меҳмон аримас.

Дангасасин уйида
Ёғли қозон қайнамас,
Яхшисининг олдида
Тилинг сўзга айланмас.

**СУМАЛАК
САЙЛИДА**

*Баҳор келди ҳайқириб,
Даврасига чақириб.
Майин шаббода билан
Келди уйимга кириб.*

*Баҳор меҳмоним бўлиб,
Келди ризқ-рўзга тўлиб.
Набирам севинтирди,
Кўк сомса ёпиб бериб.*

*Гўзал байрам муборак,
Наврўз – беҳишtdан дарак!
Ўйин-кулгу қиламиз,
Пишгунича сумалак.*

*Кўшни қозонда ҳалим,
Пиширар ошпаз Салим.
Муқаддас, сузинг ошни,
Ёймиз кўтармай бошни.*

*Айтинг бугун ниятни,
Йиғиштириб уятни.
Сўраманг, шоҳ тахтини,
Сўранг қизлар бахтини.*

Каримахон ЙЎЛДОШЕВА

1951 йил 10 ноябрда таваллуд топган. Сирдарё вилояти Боёвут туманидаги 23, 24-мактабларда ўқитувчи бўлиб ишлаган.

«Қалб дафтари», «Юрагимда қолганим» шеърий тўпламлари муаллифи.

ОРЗУ ДАРАХТИ

*Гоҳ қуёшдек нурга тўлар кўнгиллар,
Ҳаёт қилган меҳнатингни тақдирлар.
Ўзанидан айро оққан дарёдек
Ишқ созини йўқотади гоҳ диллар.*

*Кўнгил – меҳр билан нафас олган гул,
Муҳаббат боғида гул-гул яшнайди.
Боёвут боғидан айрилган ниҳол
Чиноз боғларида бедор яшайди.*

*Ё шундай қисматга йўлиққанми у,
Чорак аср армон ўтида ёнди.
Кўнгли тўла оппоқ орзуларининг
Гулга киришига доим ишонди.*

*Истайди тўрт фасл дарахтдек яшаб,
Элга ўз сўзини айтмоқни.
Истайди, чин дилдан истайверади
Чинор бўлиб илдиз отмоқни.*

**ОЗОД ЮРТ
ҚЎШИҒИ**

Ўзинг онамдек азиз,
Ўзбекистоним-а, Ўзбекистоним.
Ёруғ оламда тенгсиз
Нурли бўстоним-а, нурли бўстоним.

Юртим тинч, кўнгиш обод,
Ҳар куни шодлиг-а, ҳар куни шодлик.
Кенг бағрингда яйрайман,
Дилда ободлиг-а, дилда ободлик.

Кўҳна Шош бугун пойтахт,
Сен гулистоним-а, сен гулистоним,
Бухоро, Самарқанди
Элда дostonим-а, элда дostonим.

Ёшларга ибрат бўлар
Буюк аждодим-а, буюк аждодим.
Ишончингни оқлайди
Комил авлодим-а, комил авлодим.

Куйлай бугун мадҳингни,
Қўлимда созим-а, қўлимда созим.
Шукрки, дунёларга
Етар овозим-а, етар овозим.

Байраму тўй ярашар,
Нурли бўстоним-а, нурли бўстоним.
Қишлоғу шаҳри обод
Ўзбекистоним-а, Ўзбекистоним.

БОЁВУТДА...

*Боёвутда бир бор ниҳол эколмадим,
Шу армонда ёноқларим ҳўл бўлди.
Умидларим бир дунё эди,
Дарё эдим, тўрт томоним чўл бўлди.*

*Тинч қўймайди юракдаги армонларим,
Сирим айтсам, ойдек тўлар дostonларим.
Болаликда орзулари осмон эдим,
Яшайвериб, пастлаб қолди осмонларим.*

*Қайга эксам, қўқаришин билар эдим
Юрагимга илдиз отган бу ниҳолни,
Ёш эдим-да, орзуларим ушалар деб
Излайвердим бу дунёдан бахт-иқболни.*

*Мени ҳеч ким тушунмади, тушунмади,
Шу ниҳолга чинор умрин тилар эдим.
Ёмонлару ёлғонларнинг борлигини,
Мен бир содда, айтинг, қайдан билар эдим.*

*Ноҳақликдан ҳақни излаб, ҳеч толмадим,
Кўнгил истар бир орзуга етолмадим.
Орзуларим олисларга бошлаб кетди,
Боёвутда бир бор ниҳол эколмадим.*

Гул ҳидини ёримдек
Тотган борми, ёр-ёр,
Ширинлигин манингдек
Айтган борми, ёр-ёр.

Ёр ишқида куйганлар
Куйлаб ўтар, ёр-ёр.
Ҳижрон дардин туйганлар
Йиғлаб ўтар, ёр-ёр.

Ҳаёт деган бу бўстон
Гуллагайдир, ёр-ёр.
Гул унмаган масканлар
Чўллагайдир, ёр-ёр.

Чин ошиқ айрилиқда
Қувонмайди, ёр-ёр.
Ёрин еру кўкка ҳам
Ишонмайди, ёр-ёр.

Боққа чиқсанг қарагин,
Бодом борми, ёр-ёр.
Муҳаббатга банди дил
Бахтга зорми, ёр-ёр.

Кўришмасак, юрагим
Куйиб ўтар, ёр-ёр.
Бир куни бахт бизга ҳам
Кулиб ўтар, ёр-ёр.

ЁМҒИРЛИ КУНДА

Ташқарида... ёғмоқда ёмғир,
Ичкарида... дилнинг навоси...
Хаёлларим паришон, дилгир,
Топиларми дардим давоси?!

Ташқарида тонг... Ғира-шира...
Жуда совуқ, эт жунжикади.
Кўтарилса туннинг пардаси,
Дил орзиқар, дил энтикади.

Кўз ўнгимда яна олтин куз,
Кекса ўрик, мен каби ёлғиз.
Тунлар сирдош, тонг отса яна
Кўринмайди бирорта юлдуз.

Ташқарида ёғмоқда ёмғир,
Ёмғир менинг дардимни билмас.
Наҳот, хазон янглиғ бу умр,
Наҳот, яна кутганим келмас.

Сездим, кузги боғни айланиб,
Одамда йўқ ёмғирдек тоқат,
Кўнгил хотиржамлик топарди,
Дуоларим бўлса ижобат.

ЙИГИТЛАР

*Ўғлим, мардлик ярашар сенга,
Сенга зийнат ор-номусу шаън.
Йўлларингга гул қилиб сочай
Қалбимдаги шодликларимдан.*

*Юрт таянчи – комил йигитлар
Эзгу ишга доим шай турар.
Элу юртнинг ғурури бўлиб,
Бошин баланд кўтариб юрар.*

*Орзулари осмонлар қадар,
Юрагида муҳаббат яшар.
Кўзи чақноқ, юлдуз йигитга
Қизлар ҳавас билан қарашар.*

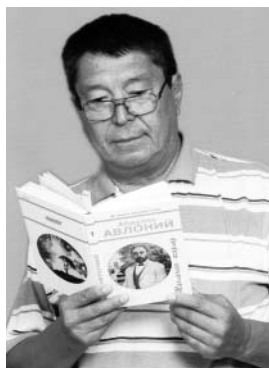
*Чегарада ҳушёр посбоним,
Эл-юрт учун бағри қалқоним.
Ўзинг менинг ишонган тоғим,
Омон бўлгин, аскар ўғлоним!*

Ислом ДОСТОН

1957 йил 14 майда туғилган. Узоқ йиллар мобайнида турли корхона ва ташкилотларда ҳайдовчи бўлиб ишлаган.

Шеърлари республика матбуотида чоп этилган.

МУҲАББАТ ШОИРИ

(Муҳаммад Юсуф хотирасига)

*Она ер қанчалик муқаддас бўлса,
Бир ҳовуч тупроқнинг қадри ҳам баланд.
Бу оламда кимдир тириклигидан,
Кимдир бойлигидан бўлади хурсанд.*

*Аслида ҳаётнинг мазмуни нима,
Ватан деб жонини тикканлар қанча?!
Ҳамма ҳам ўзбекни тушунармикин
Она юртин битта шоир севганча.*

*Қанча юртни кўрдим мусофир бўлиб,
Бундайин ўлкани кўрмадим сира.
Тупроғи олтиним, жаннатмаконим
Қўшиққа айланди шоир қалбида.*

*Ўзбекнинг кимлигин оламга айтиб,
Муҳаббат шоири дунёдан ўтди.
Юракка кўмилди бир асл шоир,
Қанча қўшиқлари дилида кетди.*

СОФДИЛ ШОИРИМ

*Соддадил шоирим, софдил шоирим,
Ўтли шеърларингиз ўчмас дилларда.
Қанча орзуингиз ушалди, кўрдик,
Истиқлол шамоли елган йилларда.*

*Дилдаги дардларни яширмай битиб,
Дадил яшадингиз тўғриси ўз бўлиб.
Меҳр иси анқир сўзларингизни
Халқимиз ўқийди юраги тўлиб.*

*Ялпиз ҳидларига бўлиб маҳлиё,
Она ерни севиб яшадингиз сиз.
Қўлда қалам тутса, бугун ҳавас-ла
Сиздан ўрнак олар қанча ўғил-қиз.*

*Миллат шарафини қўйиб чўққига,
Қалбдан куйладингиз она заминни.
Киприкда ёш билан қарши оламиз
Кўкламда қизғалдоқ очилса энди.*

АРМОН

*Таваллуд олтмиш ёш арафасида
Турсанг бўлмасмиди шоирлар қатор,
Олис Марҳаматда янги уйингга
Сен учун қизғалдоқ элтяпти баҳор.*

*Армоним – дўстлардек учрашиб бир кун,
Қўл бериб, бағримга босиб ўзингни,
Кўришмоқчи эдим, аммо бу армон,
Энди тинглагайман мангу сўзингни.*

Шоирлар ичида соддадил бўлиб,
Ватанни ардоқлаб ўтдинг бир умр.
Қалбда ёнган ўтли ҳисларинг билан
Халқимни уйғотиб кетдинг бир умр...

Шундай бўлади-да бир умр бўлса,
Соддадил шоирим, софдил шоирим.
Халқим юрагида мангу яшайсан,
Ўзбекнинг чин ўғли, покдил шоирим.

Янги шеърларингни ўқиб халқимга,
Турсанг бўлмасмиди дўстлар қатори.
Сени эслаб, ҳар йил табриклагани
Қизғалдоқ келтирар юртнинг баҳори.

ҚИЗҒАЛДОҚНИ СЕВГАН ШОИРИМ

Ҳаётда яшадинг тўғрисиўз бўлиб,
Қаламинг қадами қалбга нур бўлиб,
Юрсанг бўлмасмиди юз ёшга тўлиб,
Лолақизғалдоқни севган шоирим.

Меҳрли шеърингни ўқиб халқимга,
Ватанни севишни ўргатдинг бизга,
Акадек меҳрли эдинг ялпизга,
Лолақизғалдоқни севган шоирим.

Юртим озод бўлди, орзуга етдинг,
Муҳаббатни юксак чўққига элтдинг,
Ўзбекнинг қалбини йиғлатиб кетдинг,
Лолақизғалдоқни севган шоирим.

ТОШКЕНТИМ

*Гўзал Тошкент, жонажон шаҳрим,
Дунё ичра тенги йўқ макон.
Бўй-бастингга бирам ярашган
Бошингдаги мусаффо осмон.*

*Ўтди оғир, суронли йиллар,
Етимларга қучоғинг очиқ.
Бурда нонингни ҳам тутқаздинг,
Мусофирлар келганда шошиб.*

*Келди озод, гўзал, хур замон,
Сайёҳларга ўзингсан макон.
Мустақиллик, истиқлол сабаб
Сени таниб олди кенг жаҳон.*

*Жаҳон кўрдим мусофир бўлиб,
Сени жуда соғиниб келдим.
Ватанимнинг юраги ўзинг,
Яшнайвергин, гўзал Тошкентим.*

СИНФДОШЛАРИМ

*Қирқ йил ўтиб кетди, билмай қолибмиз,
Эслайман ёшлигим, бебошликларим.
Ўқувчилик даврин эсга олибмиз,
Эҳ, менинг қадрдон синфдошларим.*

*Шўхликларим ёдга тушмоқда мана,
Ортда қолди қилган тўполонларим.
Илк севги азобин эслайсиз яна,
Эҳ, менинг қадрдон синфдошларим.*

*Муҳтарам, Сайдулло, Мутал, Мунаввар,
Борса келмас томон кетдими улар,
Сизни эслатади бедор туйғулар,
Эҳ, менинг қадрдон синфдошларим.*

*Улғайдик, ёш ўтиб, сочга тушди оқ,
Ҳаётни танидик, дилда қолмай доғ,
Давру даврон суриг юз йилдан кўпроқ,
Эҳ, менинг қадрдон синфдошларим.*

ЎЗБЕГИМ ПОСБОНЛАРИГА

*Ватанни қўриқланг мардона туриб,
Алпомишдек қўрқмас юрт ўғлонлари.
Фарзандлар ухласин тинч, ором олиб,
Ўзбегим довюрак паҳлавонлари.*

*Сизлар бор, бизлар тинч, посбонларимиз,
Юрт озод, мусаффо осмонларимиз.
Таъзимлар қиламиз омадлар тилаб,
Бор бўлинг, шерюрак ўғлонларимиз!*

*Темурнинг ишига жаҳон тан берган,
Дадил бўл, улуғлар авлодидансан!
Қуролни қўлингда мардона тутиб,
Қалқон бўл, меҳрингга ишонар Ватан!*

*Ватанни қўриқла, чин юрагингдан
Чегарада ҳушёр тургин ҳамиша.
Ўзига бек элнинг қони бор сенда,
Мангуберди каби мардона яша!*

*Дунёга нотинчлик хавф солган маҳал
Сергак бўл, ҳушёр бўл, бўшашма асло,
Бошингда ишончли халқинг бор омон,
Ахир Ўзбекистон дунёда танҳо!*

Тўлаган ЭРГАШЕВ

1941 йилда Чиноз шаҳрида ту-
тилган. Маданият институтини би-
тирган. Сирдарё Педагогика инсти-
тутида ўқитувчи бўлиб ишлаган.

Ҳозирда нафақада.

ЎХШАШИ ЙЎҚ

*Дарё бўйи шаббодаси бошқача,
Ўхшаши йўқ қишлоқларин файзи бор.
Йигитлари Алпомишдек оқил, мард,
Асли Чиноз қизларин чин нози бор.*

*Қирларига қайдан келган қизғалдоқ,
Тарихини айтади Ёдгор бахши.
Мадҳин ўқинг Акмал Пўлат шеърдан,
Осмонида гўзал лайлақлар рақси.*

*Балиғини хорижда ҳам билишар,
Чет эллардан сўраб-билиб келишар.
Мазасини тотиб кўргандан кейин
Чирчиқданми, Бўзсувданми, дейишар.*

*Йўлдош ота чойхонасига келинг,
Тотиб кўринг Тоҳиржоннинг ошидан.
Пахталари хирмон-хирмон, рўзғор бут
Ғаллақору пиллақорин ишидан.*

*Амир Темур лашкарларин изи бор,
«Лой жанги»га гувоҳ унинг тарихи,
Меҳмонларни Чиноз томон чорлайди
Тўлаганнинг шеърда битган таърифи.*

**ВАТАН
МАДҲИ**

Оқил бўлди сарбонинг,
Йўлда қолмас карвонинг.
Аждодларим илми – боғ,
Ўзим бўлай боғбонинг.

Деҳқон элнинг ризқини
Тупроқда ундиради,
Бугун ўзбек курашин
Номин дунё билади.

Бир тилим қовун истаб,
Ҳануз ўртанар Бобур.
Ватан онадек азиз,
Болам, бўлма, мусофир.

Қуванинг анори зўр,
Чустнинг пичоғи машхур,
Самарқанд нонин ҳидлаб,
Жонинг олади ҳузур.

«Оқ олтин»и соф олтин,
Автоси учқур отдан.
Самарқанди чорлайди
Навоийни Ҳиротдан.

Улуғбекнинг илмига
Авлодлари издошдир.
Бу серкӯёш диёрга
Мустақиллик қуёшдир.

ЯХШИЛИК ҚИЛ

Ота-онанг борида
 Қилма унга қаршилик,
 Куч-мадоринг борида
 Яхшилик қил, яхшилик.
 Гўшт еса, тиши ўтмас,
 Ош еди-ю, оғриди.
 Битта иссиқ нон келтир,
 Ота-онанг борида.
 Қўли бўл, туrolмаса,
 Оёқ бўл, юролмаса.
 Ота-онанг борида
 Юкинг ерда қолмас-а!..
 Хизматин қил, қўнглин ол,
 Қўли тутмасдан асо.
 Улардир ширин бахтинг,
 Бўл, фарзанд, ақли расо.

ТОҚҚА САЁҲАТ

Дўстликка қилиб вафо
 Тоққа чиқди тўртовлон.
 Тоза ҳаво деб шифо
 Бугун ҳаммаси шодон.
 Эркин, Собир, Тўлаган,
 Турсун бор ёнларида.
 Булоқнинг ширин суви
 Оромдир жонларига.
 Гўзал экан табиат,
 Хумсон томон боришди.
 Салқин тоғ ҳавосидан
 Тўйиб нафас олишди.

Беқасам тўн кийгандек
Турар яшил арчалар.
Оппоқ дўппи ярашган
Тоғдан келар жилғалар.

Бир-бирини қувалаб,
Булутлар ўтар сузиб.
Бу ажиб манзарадан
Бўлмайди кўзни узиб.

Ёмғирдан сўнг ранг-баранг
Камалак боқар кулиб,
Шеърлар битгинг келади
Гўзал оламни кўриб.

Тоза ҳаво, манзара,
Руҳингга қилар таъсир.
Сувратин чизар эдинг,
Бўлиб қолсанг мусаввир.

ОНАЖОН

(Қизим Марҳабога)

Ота уйим бахтим экан, сезмабман,
Неча кундир, меҳрингизга илҳақман.
Тушларимда кўрсам саҳар, бағримга
Расмингизни босиб олиб, йиғлабман.

Юрагингиз бир парчасин олисга
Йиғлаб-йиғлаб кузатдингиз, онажон.
Соғинганда йўллар олис, етолмам,
Узоқларга узатдингиз, онажон.

*Олис йўллар қадамимни қирқдим,
Етолмадим, она, дийдорингизга.
Эшитганда қанот боғлаб учдиму
Йиғлаб-йиғлаб бордим мазорингизга.*

*Кетди бахтим, қолдим ғамхона бўлиб,
Кошонайдим, қолдим вайрона бўлиб.
Айрилиқдан зумда улғайиб қолдим,
Она қадрин англадим она бўлиб.*

ГЎШТ ДЎКОНИДА

(Қаллоб «қассоб»ларга)

*Бу қассобнинг икки кўзи ўйнаб турар,
Пул санаган қонли қўли яйраб турар.
Ҳақиқатгўй харидорни жини суймас,
Кимларгадир мамнунгина сўйлаб турар.*

*Кимларгадир у эгилиб салом берар,
Одамига қараб туриб, қилар савдо.
Юракни ҳам тарозига ташлайди у,
Гўштни тезроқ олинг дейди, қилмай ғавғо.*

*У шунчаки тез «ишлаш»ни яхши кўрар,
Юрагида инсоф йўғу, кўзи кулар.
Танланг, дейди, майда гапни ёқтирмайди,
Тарозиси тўғри эмас, ўзи билар.*

*Қўлда пичоқ, имо билан ташлаб кўзни
Қаеридан тортайин, деб сўраб берар.
Кўзингизга қараб туриб, алдар сизни,
Гўшт тагига суякни ҳам ўраб берар.*

Гулруҳ ЭРГАШЕВА

1982 йилда Чиноз туманида туғилган. ЎзМУ журналистика факультетини тамомлаган.

«Чиноз ҳаёти» газетасида мусаҳ-ҳиҳ, «Туркистон-пресс» ахборот агентлигида мухбир бўлиб ишлаган. Шеърлари, ҳикоялари республика матбуотида эълон қилинган.

«Анис» тахаллусида ижод қилади. Ҳозирда Олмазор қишлоқ хўжалик касб-ҳунар коллежиди ўқитувчи бўлиб ишлайди.

* * *

*Сиз мағрурсиз, яшайсиз беун,
Беиллатсиз, беғараз, аммо
Сиз севмаган аёлнинг пойи
Бошингизга бўлгайдир само.*

*Сиз чинорсиз, яшайсиз узоқ,
Бетакрорсиз, бақувват, бироқ
Сиз топтаган аёлнинг хоки
Илдизингиз қисгай маҳкамроқ.*

*Сиз шоирсиз, яшайсиз беишқ,
Баҳордасиз, боғдасиз, лекин
Сариқ қизнинг сочлари асли
Хазонгулга айланган япроқ.*

*Бир кун келиб севдим дегайсиз,
Самоларга пойингиз уриб.
Гулдан яна кўнгил сўрайсиз,
Кўз ёшингиз хазонга тўкиб.*

Оқ қоғозда қалам тебранар,
Туйғулардан қочиб боряпман.
Чап кўксимда эзилган лола,
Унинг қонин ичиб боряпман.

Сен севгидан беҳабар ҳамон,
Паймонам лим, тўлиб боряпман.
Йўлларимиз кесишмас, аммо
Сенинг изинг қучиб боряпман.

Дилда алам, кўнгилда ғубор,
Ишқсизлардан ёниб боряпман.
Сенга кўнгил бердим аммо
Ўз-ўзимдан тониб боряпман.

Ҳижронзада тунларим, бироқ
Висол жомин тўкиб боряпман.
Ўлим билан тенгдир айрилмоқ,
Самога юз тутиб боряпман.

СЕНИ ЙЎҚОТДИМ

Балки, ҳеч нарсага арзимас севгим,
Балки, туйғуларнинг борлиги ёлғон.
Аммо, ҳаёт сенсиз бахтимдек кемтик,
Ненидир йўқотиб қўйганлиги рост.

Мен севги ҳақида битмасман ашъор,
Яшолмасман сенсиз, дейиш балки ор.
Аммо, қуёш рангсиз, кулиши душвор,
Туну кун қоришиб кетганлиги рост.

*Балки кўзларимдан тўкилмасдир ёш,
Дерсиз, дард тушунмас, ахир ҳали ёш.
Аммо ёстиғимнинг ярмида кўз ёш,
Ярмида ғам-алам уйғоқлиги рост.*

*Балки, дардим айтиб, зорланмасман ҳеч,
Балки, ғариб, ёлғиз кўринмасман ҳеч.
Аммо юрагимнинг ярми кесилган,
Ярмида муҳаббат тириклиги рост.*

ҚАЙТМАДИНГ

(ака Умиджонга)

*Яна қайтди заминга баҳор,
Очилмоқда ўрик гуллари.
Лекин, ака, қайтмадинг бир бор
Шу ўрикнинг гули сингари.*

*Яна келди сенинг байраминг,
Ҳамма бунда ўйнаб-кулади.
Шунда ҳам сен келмадинг бир бор,
Менинг қалбим дарддан куяди.*

*Янгиланар дилдаги армон,
Яна қайтди қайғули кўз ёш.
Хотирамдан ўчмайди бир он,
Кўз олдимда сен навқирон, ёш.*

ҚЎҒИРЧОҚЛАР

Фарзандларимиз учун ўйинчоқлар сотиб оламиз. Кичкинтойларимиз кўпроқ вақтларини ўйинчоқлар билан ўтказишади. Бизга айтмаган ёхуд айтолмаган гапларини уларга илинадилар. Ўйинчоқларни яхши кўришади, авайлашади, эркалашади ва бузишади...

Хаёл суриб ўтириб, нигоҳим хонанинг ҳар томонида ёйилиб ётган ўйинчоқларга тушди. Уларни бир-бир кузатиб чиқдим. Айиқчанинг бўйни узилай деб қолибди. Қуёнчанинг кўзлари йўқ. Сичқончанинг бурни узилиб тушибди. Уларни бирма-бир қўлдан келганча тузатишга тутиндим. Яна хаёлим қочди. Ҳаёт учун ҳам биз шунчаки ўйинчоқ эмасмиканмиз. Аммо ҳаёт бизни болалардек ошкора азобламайди. Билиб-билмай озор бермайди. У қасддан, аммо сездирмай, зимдан зарба беради. Кўринмайдиган, аммо энг керакли аъзомизни – юрагимизни жароҳатлайди.

Юракдаги азоблар беҳисоб. Ҳар бир озордан қолган, куйган чандиқлар саноқсиз. Уларга ким малҳам қўйиб, қандай даво топаркин.

Кимдандир қолган кўнглингиз... ёхуд кимдадир қолган қалбингиз... кимникидир бўлган юрагингиз...

Ўзингизга тегишли нима бор?! Фақат азоблар, фақат пушаймонлар. Суюгингизгача сирқиратиб оғритадиган хотиралар. Яхши-ёмон хотиралар. Яхши-ёмон хаёллар. Фақат шуларгина сизники. Сизни ҳеч қачон тарк этмайди.

БОЛАЖОН

Болажон! Сиз ҳали кичкинасиз. Тиниқ кўзларингизда ғубор йўқ. Умрингизда ташвиш, дилингизда ҳасрат йўқ. Шунинг учун ҳам сизни бағрига олган инсон беғуборликни сезади, озори тин олиб, таскин топади.

Мен эса, яна сизни ухлатиб, сизга ширин сўз илинапман. Қанчалар худбинман-а! Ахир, ишдан хориб келганимда пешвоз чопиб чиққанингизда эркаласам, ширин сўз илинсам бўларди-ку. Чарчаб келганим баҳона. Сизни кун бўйи йиғиб қўйган саволларингизга телевизордан кўз узиб, ғуборсиз кўзларингизга тикилиб жавоб бериш мумкин эди-ку!

Сиз енгимдан тортасиз, сизга нимадир керак! Қўлимдаги телефонни улоқтириб, сизга нима керак, десам бўларди-ку. Ваҳоланки сизга меҳрдан, озгина эътибордан бўлак ҳеч нарса керак эмасди! Унинг ўрнига жим туришингизни айтиб, қаттиқ гапираман...

Хаёлида турли муаммолар билан юрган ўсмир опангиз ҳам қия эшиқдан боқиб, менинг бўшашимга маҳтал нари кетади! Нимадандир жаҳлим чиқаётганини пайқаб, яна муаммолари ечилмай уйқуга кетади. Тунда унинг ётоғига кириб, сочини силайман. Қуюқ киприклариди ҳали ёши қуриб улгурмаган. Ахир, ҳозир унга онанинг тўғри маслаҳати, меҳри кўпроқ керак-ку! Ўзимни лаънатлайман. Эртага ишимни барвақт тугатиб, дунё ташвишларини бир четга суриб қўйиб, дугоналарим билан камроқ гаплашиб, қизим билан тўйиб суҳбатлашаман.

Жажжи болажоним, сизни эртароқ боғчадан олиб барча саволларингизга жавоб бераман. Мириқиб бирга ўйнаймиз. Эртароқ ҳаммамиз бирга дастурхон атрофида овқатланамиз. Эртага...

ҚАЙТАР ДУНЁ

Бугунги машъум автоҳалокат бир йил аввалги воқеани ёдимга солди. Ўшанда куни кеча ўзи ясаган эшик-ромларни бизникига ўрнатиб кетган уста Равшан аканинг ўлимини эшитиб, гангиб қолдик.

Равшан ака уйида эшик-ром ясар, ундан ортган вақтларида хонадонларда лой сувоқ, ғишт териш, хуллас қўлидан келган ишни қилиб, оиласини тебратарди. Отасининг тажанглигиданми, хотинининг тили «ботир»лигиданми, ёлғиз ўғил бўла туриб, ота-онасидан қозони бўлак эди. Бир том остида бегоналардек яшашарди. Ҳаётнинг қаро кунларини кўраверибми, қора терга ботиб меҳнат қилганиданми, юзлари қорайиб кетган эди. Аммо ҳеч ҳаётдан нолимас, қопқора кўзлари чақнаб турарди эди. Унинг юмуши мавсумий бўлганлигидан илик узилди чоғлари пулга зориқиб қолди. Хотинининг бозор-ўчар қилиб топаётган уч-тўрт сўми рўзғорнинг ғорига кирарди-ю, юқуми бўлмасди. Қаердан иш топиб, рўзғор тебратишни ўйлаётган Равшан аканинг эсига маҳалладошиникига ёзда ишлагани ва ҳали ҳам ҳаққини тўлиқ ололмагани тушди. Бир неча бор қарзини сўраб борган Равшан акага рўйхушлик бермайгина оз-оз миқдордан пул бериб юрган Абдурасул ўн минг қолганда бермай кетди.

Ўзига тўқ, каму кўстсиз яшаётган Абдурасул қойилмақом иморатини қимматбаҳо гиламлар, мебеллар билан безатди-ю, уста пулини охирида бергиси келмади. Тўғри, ҳозирги кунда 50 минг сўм арзимас пул. Аммо рўзғорида ҳеч вақо қолмаган оила учун бу ҳам пул.

Эрталаб боши қотиб ўтирган Равшаннинг уйига қўшни маҳалладаги Содиқ ака келди. У болалари синдириб қўйган ойнани ўрнига янгисини солиб беришини сўради. Пешиндан сўнг Равшан ишини битирди. Хиз-

мат ҳақини бериб овқатга таклиф қилган Содик ака бир пиёла ароқ қуйиб узатди. Равшаннинг таранг тортилган асаби бўшашиб, Абдурасулнинг уйига яқин келганда ҳалол топган меҳнатини қадрсизлантирган, нафсониятига теккан Абдурасулдан қолган пулини сўрашга қарор қилди. Номозшомнинг дилни хира қиладиган қоронғуси ҳали тушиб улгурмаган вақт Равшан Абдурасулнинг дарвозасини тақиллатди. Дарвозани очган Абдурасул Равшанни кўриб кайфияти бузилди. Арзиманган 50 мингга неча марта келасан, деб дўқ урди.

Равшан ака ўз пулини сўраётганини, рўзғорга керак эканлигини тушунтиришга беҳуда уринарди. Бақирчақир ён қўшниларга ҳам эшитилди. Аммо ҳеч ким эътибор қилмади. Чунки бу оиладагилар доим бир-бири билан уруш-жанжал, бақир-чақир қилишарди. Қўшнилар бу тўполонлардан безор бўлишганди. Абдурасул келиб мени тинчимни буздинг, нима ҳаққинг бор мени безовта қилишга, деди. Равшан ҳам, пулимни олмасдан кетмайман, деб оёқ тираб туриб олди.

Эртасига эса, Равшаннинг жасадини маҳалланинг этагидаги анҳор бўйидан боши жароҳатланган, қонга беланган ҳолда топишди.

Айбдор ким эканлигини бутун маҳалла билди. Ўжар ота юқори ташкилотларга қатнайвериб оёқлари толди. Аммо ишидан ҳайфсан олиб, бу «муаммо»дан осонгина қутилган Абдурасул пишқириб яшайверди. Ҳеч кимса исбот қидирмади. Наҳотки, 50 минг сўм инсон ҳаёти, азиз бошидан қимматли бўлса. Пасткашликларни, мўмай даромад илинжида қилинган жиноятларни эшитиб, нафратланамиз, ғазабланамиз. Аммо бундай разилликнинг, қабоҳатнинг гувоҳи бўлишга инсоннинг асаблари дош беролмайди.

Сувлар оқиб ўтаверди, ҳар бир инсон ўз бошига тушганини кўраверди. Равшаннинг дардида Қобил отанинг қадди эгилди.

Бугун маҳаллада жаноза. Қобил ота дарди янгила-
нибми, маънос, аммо шаҳдам қадам ташлаб жанозага
борди. Уй эгасига ҳамдардлик билдириб, кўнгил сўраш
учун оғиз жуфтлади-ю, бир қаради-да, индамай изига
қайтди.

Бугунги мотам эгаси, автоҳалокатда бош қисми
мажақланиб, таниб бўлмас ҳолга тушиб вафот этган
Сабоҳат Абдурасулнинг ёлғиз қизи эди...

УМР ФАСЛИ

Баҳор, ёз, куз, қиш ва яна баҳор... Ҳаёт ана шун-
дай кетма-кетликда давом этаверади. Нега фасллар
бир хил кўринишда эмас. Баҳор доимо дилларимизни
яшнатса бўлмайдими? Йўқ. Баҳорнинг қадрини ёзнинг
иссиқ тафтида билишингиз керак. Ёз бир умр тўкин-
сочинликни берсачи?! Бўлмади! Бесамар кетган ёхуд
баракали ҳосилингизни қачон йиғасиз?! Бир умр ҳосил
йиғиб яшасакчи? Йўқ, қаҳратоннинг аёзини ҳис қилиб,
ўтган фаслларда йўқотганингизнинг қадрини, бесамар
сарфлаган вақтингизни, улгурмай қолган ишингизни
сарҳисоб қилолмайсиз. Яна баҳор келишини билиб,
ҳаётингизни янгитдан бошлайсиз, улгуролмаган ишла-
рингизга улгуришга, қаҳрингизни меҳрга, гуноҳингизни
савобга айлантиришга уринасиз.

Сизга азоб беришяптими? Ҳаётингиз чигалликдан
иборатми. Ўйланг. Балки, қай фаслдадир адашгандир-
сиз. Умрингизнинг қайсидир фасли беҳикмат ўтгандир.
Сизни яратган суяди. Суйгани учун ҳам фасллар алма-
шади. Сизга яна ва яна имкон берилади.

Ҳозир қиш. Сарҳисоб қилинг, кумуш фаслнинг сеҳру
тароватига синчков нигоҳ ташласангиз, қаҳратоннинг
қаҳри сиз учун зўраймаслиги тайин!

Азизжон МИРСАИДОВ

1984 йилнинг 30 ноябрида таваллуд топган. Ҳарбий хизматчи бўлиб ишлаган. Ундан хотира бўлиб фарзанди ва шеърлари қолди.

ОНАМГА

*Олисдаман, онажонгинам
Тушларимда турар қошимда,
Ором олгин жоним болам, деб
Алла айтиб турар бошимда.*

*Она, сизни жуда соғиндим,
Бағрингизда исингим келар.
Болаликда қандай бўлсам мен
Эркалангим, овунгим келар.*

*Ўзингизсиз, менинг шодлигим,
Муштипарим, мунисим, бахтим.
Қалбингизга қалқон бўлайин,
Шу эл учун содиқлик аҳдим!*

*Меҳрингизга лойиқ бўлай деб
Шайланаман хизматингизга.
Онажоним, онажонгинам,
Рози бўлинг, оқ сутингизга.*

КЕЛМАДИНГ...

*Яна кулиб келди оламга баҳор,
Ёмғир қўшиғига жўр бўлар анҳор,
Турналар йўлига қарайман такрор,
Гулбоғимда шамол бўлиб елмадинг,
Улар қайтиб келди, бир сен келмадинг.*

*Отам, онам, дўсту ёрларим келди,
Жигарларим, меҳри борларим келди,
Уларнинг меҳридан сархушман энди,
Сенинг ўрнинг бошқа, шуни билмадинг,
Улар келдилару бир сен келмадинг.*

*Сумалак келтирди Наврўзи олам,
Настарин исига тўлди тор хонам,
Шодлик, қувонч келди, юз ўгирди ғам,
Сени деб ғамгинман, ҳолим билмадинг,
Дийдорингга интиқ эдим, келмадинг.*

*Қалдирғочлар келиб, тўйхона айвон,
Деразам ёнида тебранар райҳон,
Соғинаман сира бўлмай пушаймон,
Соғиниб кутганим наҳот, билмадинг,
Баҳор қайтиб келди, бир сен келмадинг.*

*Тердим гулзоримдан оқ атиргуллар,
Тикони бўлса ҳам, яхшида улар,
Юрагимга берар тотли туйғулар,
Гул эдинг, тикондай дилим тиғладинг,
Гуллар очилса ҳам бир сен келмадинг.*

ЁРИМГА ХАТ

Салом, суюклигим,
Соғинчим, эркам.
Ўзинг бахтим менинг,
Гўзал Вазирам.

Кўзлари бетимсол,
Сўзлари аъло.
Дунёда тенги йўқ,
Меҳрда танҳо.

Ёзган сўзларингни
Ўқиб, тўймайман,
Фақат сен ҳақингда
Узоқ ўйлайман.

Бахтли эдик жуда,
Қувонч беадоғ.
Муҳаббат боғида
Кезиб юрган чоғ.

Мен юрт хизматида,
Сен олисларда.
Салом айт, яқинлар,
Ҳамма дўстларга.

Хайр, суюклигим,
Соғинчим, эркам.
Ўзинг бахтим менинг
Гўзал Вазирам.

*Денгиз тўфонида чайқалган
Улкан бир кемага ўхшайди ҳаёт,
Аммо бу кемада қуруқлик томон
Чиқиш учун керак қанча куч, сабот.*

*Нафсига қул бўлган одам янглишар,
Қўлда қурол тутган бўлади абгор.
Ҳамма ҳам мақсадга етавермайди,
Ахир, бу кемада қанча одам бор.*

*Тоза юрак билан, яхшилик истаб,
Эзгулик томонда яшаган яхши.
Қўлни қўлга бериб, дўст тутинганлар
Қураша олади тўфонга қарши.*

ТИЛАК

*Қалам дардим билди, биров билмади,
Мен дунёни билмоқ учун келганман.
Шону шуҳрат, мансаб менга қизиқмас,
Юртга хизмат қилмоқ учун келганман.*

*Кимга ҳавас, кимга ҳасад бахт бўлар,
Ватан меҳри чин ўғлонга тахт бўлар.
Оқ сутингиз ҳаққи, Ватаним – онам,
Юрагимда яшаш деган шахд бўлар!*

*Шеърлар ёзай, дoston бўлсин, онажон,
Эл дардига дармон бўлсин, онажон.
Тинчлик учун байроқ бўлсин ёзганим,
Менинг кўксим қалқон бўлсин, онажон.*

Бахтиёр МИРЗО

1987 йил 1 октябрда таваллуд топган.

2011 йилда ЎзМУ тарих факультетини тамомлаган. Чиноз туманидаги 45-мактаб ўқитувчиси. Шеърлари, бадий, публицистик мақолалари республика матбуотида чоп этилган.

САБР

*Сабрнинг ортидан қуваман,
Жонгинам ҳамиша ҳалак-да.
Юлдузлардан мадад ўтиндим,
Афсус, улар узоқ, фалакда.*

*Ҳорғинлигим улар билсайди,
Сабр бўлди жонимга жабр.
Етолмай қуваман ортидан,
Тутқич бермас менга ҳеч сабр.*

*Сабрнинг ортидан қуваман,
Етишга йўқ энди ҳеч чора.
Юлдузлар ҳолимни билмайди,
Армонлардан юрак минг пора.*

*Раҳми келдимикан самонинг,
Нечун қўқда паришон абр.
Ҳар манзилга етишим мумкин,
Сенга кучим етмайди сабр!*

*Кўрдим, авжи сато бўлдим мен,
Сўрдим, мавжи хато бўлдим мен,
Бордим, қадди дуто бўлдим мен,
Не қилдинг, эй меҳвари дунё?!*

*Ҳазин куйда наводай эдим,
Маҳзун йўлда маънодай эдим,
Узун уйда танҳодай эдим,
Не қилдинг, эй меҳвари дунё?!*

*Илинж излаб суймаганлардан,
Суюнч излаб туймаганлардан,
Юпанч кутдим куймаганлардан,
Не қилдинг, эй меҳвари дунё?!*

ЗУЛХУМОР

*Сув бўйида мажнунтол,
Қараб, сураман хаёл,
Юрагимда кўп савол,
Кўзлари хумор-хумор,
Йиғлаб турар Зулхумор.*

*Кўз ёшига кўмилиб,
Хазонларга чўмилиб,
Ишқини пинҳон билиб,
Кўзлари хумор-хумор,
Йиғлаб турар Зулхумор.*

*Бир кун бахт кулиб боқди,
Ул йигит журъат топди,
Сўзи у қизга ёқди,
Кўзлари хумор-хумор,
Кулиб турар Зулхумор.*

СЕН ЙЎҚСАН

*Самода учиб ўтди қушлар қарвони,
Дилимга қўчиб ўтди соғинч ҳижрони,
Армонга айланди кўнглим достони,
Сен йўқсан...*

*Изтироб чалганда созини аста,
Маъюс бўларман мен, бемажол, хаста,
Ҳолим бўлса абгор, забун бир тусда,
Сен йўқсан...*

*Излайман, ўйлайман кўзларинг ҳамон,
Айрилиқ азоби тубсиз бир уммон,
Қалбимни кемирар шубҳа-ю гумон,
Сен йўқсан...*

*Майли дейман, юрак хўрсинар кун-тун,
Оҳ, алам бахтимдан бўлганда устун,
Бахтиёр айтади дилин этиб хун,
Сен йўқсан...*

КУЛМА, ҚУЁШ...

*Кулма, қуёш, кулмагин бир дам,
Онам қишлоқдадир, «ўйроқда» дадам,
Кўнглим очишга йўқ бир одам,
Кулма, қуёш, кулмагин бир дам.*

*Қувончининг ҳам ҳамроҳи қайғу,
Муҳаббатми энг олий туйғу.
Май ўрнига ичганим оғу,
Кулма, қуёш, кулмагин бир дам.*

Бу оламда бўлса-да меҳмон,
 Мезбон ишин тушунмас инсон,
 Доно бир ён, нодон бир томон,
 Кулма, қуёш, кулмагин бир дам.

Яхши бўлса ёмонга ҳамдам,
 Фарзанд кечса падаридан ҳам.
 Меҳр ўрнин эгалласа ғам,
 Кулма, қуёш, кулмагин бир дам.

Ўтмишдами Мажнуну Лайли,
 Бевафолар жуда кўпайди,
 Наҳотки, бу замона зайли,
 Кулма, қуёш, кулмагин бир дам.

ОНАЖОНИМ

Асли дунё бевафо,
 Ўтар умр, кайф-сафо,
 Юрагимда бир нидо,
 Онажоним йиғлади.

Юрардим ўйнаб-кулиб,
 Ўзимни шердай билиб,
 Қолдим-ку бағрим тилиб,
 Онажоним йиғлади.

Мени деб тўкдилар ёш,
 Арзирми у қаламқош,
 Энди эгадирман бош,
 Онажоним йиғлади.

Кеч бўлмай, сўрай узр,
 Борингизга минг шукр,
 Тилайман узоқ умр,
 Дардим бошқа билмади.

Мурод УРИСТЕМОВ

Тошкент шаҳар ИИБ Тезкор сафарбарлик отрядида ишлаган. Эски Тошкент қишлоғида истиқомат қилади.

ВАТАНИМ

*Ўхшашинг йўқ сенинг дунёда,
Қайноқ меҳринг қалбимга дармон.
Тупроғингни кўзга суртаман,
Кимларгадир мана шу армон.*

*Она замин бағрида унган
Гул-лоладек бағрингда ўсдим,
Ҳар баҳорда соғиниб келган
Қалдирғочлар менинг чин дўстим.*

*Бошим узра кенг, мовий осмон,
Меҳрим жўшиб шеърлар айтаман.
Сени севмоқ – энг олий фармон,
Гуллаб-яшна, мустақил Ватан!*

МЕНГА ИШОН

*Бугун мен сендан йироқ,
Қалбимни ўртар фироқ.
Мени излаб, келсайдинг
Юрагимга яқинроқ.*

*Муҳаббатимдек тоза,
Кўм-кўк, мусаффо осмон,
Чин севгига етишар
Фақат кўнгли пок инсон.*

*Совчи келяпти, дейсан,
Кўнгил узгим келмайди.
Чиндан сен рози бўлсанг,
Тўйинг бузгим келмайди.*

*Қадаминг гул, гўзалсан,
Қўлингга гул тутаман.
Негадир сени кўрсам,
Дунёни унутаман.*

*Учрашув жойи тайин,
Соғинаман, кутаман,
Менга чиндан ишонсанг,
Бахтни тўхфа этаман!*

СИЗГА

*Соғинганимда Сизни
Минг азобни ютаман,
Кўришгунча дийдорни
Зор-интизор кутаман.*

Сизга атаб гулзордан
Гул тераман дасталаб,
Кўчамдан шод ўтасиз
Юрагимни хасталаб.

Сизга гул олиб келдим,
Ғамлардан ғолиб келдим.
Қайноқ муҳаббатингиз
Қалбимга солиб келдим.

Тақдир ўйиними бу,
Учрашадик-ку биз яна.
Кўришганда қувониб,
Севгим қилди тантана.

ДИЛ ИЗҲОРИ

Ой юзлигим, мен сизни
Қизғонаман барчадан,
Куйган ҳолимни кўриб,
Қараб қўйинг дарчадан.

Биласизми, дилдорим,
Сизсиз менинг туморим.
Қизлар ичра ягона
Гўзал, кўзи хуморим.

Гуллар тераман аста,
Юрагим бўлган хаста.
Фақат сизга аталган
Қўлимдаги гулдаста.

Гулдасталар узатсам,
Изҳоримни ҳуш кўринг.
Мени эслаб, тунлари
Ширингина туш кўринг.

* * *

*Садоқат бўлмаса, гуллар очилмас,
Қуёш кулиб боқмас, вафо бўлмаса.
Инсон зоти бахтин қадрини билмас,
Уни қоқилтирар хато бўлмаса.*

* * *

*Ёмонлар бор, режа тузади,
Ҳатто бахт қасрингни бузади.
Яхшиларни енгарлар гоҳо,
Юрагимни шу дард эзади.*

* * *

*Дунё бандилари ўйлар:
«Бойлик бўлса, бари бўлар!..»
Қўли очиқ инсонлардан
Қашшоқлик ҳам нари бўлар.*

* * *

*Дили дарём, мен сени кутдим
Юрагимда муҳаббат оқиб.
Иккимизни тақдир кутмоқда,
Бахт кутмоқда эшигим қоқиб.*

* * *

*Шеър ёзсам ҳам деёлмайман,
Шеърятнинг даҳосиман.
Аммо сира армоним йўқ,
Мен ёримнинг танҳосиман.*

Умар Али САЙИДИЙ

1941 йилда Чиноз шаҳрида Пахтаобод маҳалласида туғилган. Маданият институтини битирган. Сирдарё педагогика институтида ўқитувчи бўлиб ишлаган. Ҳозирда нафақада.

ЧИНОЗ ТАРИХ ЗАРВАРАҚЛАРИДА¹

Ўрта Осиё, жумладан, Ўзбекистон ҳудудида қадим замонлардан бошлаб деҳқончилик, хунармандчилик, савдо-сотик, фан ва маданият тараққий этган. Ўлкамизнинг Самарқанд, Бухоро, Тошкент, Ахсикат, Фарғона, Кат (Хоразм), Термиз каби шаҳарлари узоқ асрлардан бери машҳурдир.

Тошкент вилояти географик ва маданий-тарихий жиҳатдан илк ўрта асрлардан бошлаб яхлит бир ҳудуд бўлиб, ёзма манбаларда Шош ва Илоқ вилоятлари таркибида қайд этилган. Шош (ёки Чоч) вилояти асосан, Парак (ҳозирги Чирчиқ) дарёси водийсини ўз ичига олган, Илоқ вилояти эса, ҳозирги Оҳангарон дарёси водийсидан иборат бўган. Шош ва Илоқ Марказий Осиёнинг энг обод вилоятларидан ҳисобланарди ва бу ҳудуддаги шаҳарлар сони ҳам қўшни вилоятлардагидан ортиқ бўлган. Жумладан, араб тилида битилган X-XI асрлардаги саёҳатномаларда, бу иккала водийда, жами 40-50 шаҳар мавжуд бўлганлиги айтилган. Банокат (кейинчалик Шоҳрухия), Харашкет, Унжакет, Чиночкат (Чиноз), Шутуркет, Данфағанкет, Залтикет, Банункет, Бинкет (Тошкент), Нужкет, Жабғукет, Хотинкет, Баркуш,

¹ Ушбу лавҳа Ўзбекистон Фанлар академияси Абу Райҳон Беруний номидаги Шарқшунослик институтининг илмий ходимлари О. Бўриев ва Ш. Зокировлар билан ҳамкорликда (1985 й.) тайёрланган.

Харжанкет, Ардланкет, Кабарна, Фарнкет (Паркент), Заранкет (Заркент), Намадвонак, Нукет, Тункет, Мозортепа, Бештепа, Мунчоқтепа, Қуҳисим, Абрлиғ (Овлиғ), Намудлиғ, Даҳкет, Бискет (Пискент), Самсирак каби жойлар ҳозирги Тошкент атрофининг ўрта асрлардаги обод шаҳарларидан бўлган.

Тошкент воҳасининг қадимдан тараққий этиши, энг аввало, унинг қулай табиий шароити ва географик мавқеи сабабли эди. Бунда, биринчидан, суғорма деҳқончилик билан чорвачилик ёнма-ён ривожланиши учун яхши шарт-шароит мавжуд бўлса, иккинчидан, ғарбий ҳудудлардан шарққа, то Хитойгача ёки Хитойдан йўл олган савдо қарвонларининг ғарбий мамлакатларга, жумладан, Ўрта Осиёнинг йирик шаҳарларига қилган сафарлари шубҳасиз ана шу вилоят орқали ўтган. Шу сабабдан, Ўрта Осиё, жумладан, Тошкент воҳасидаги қадимий шаҳарларнинг узоқ ўтмишдаги тарихини ўрганиш ҳозирги вақтда муҳим вазифалардан ҳисобланади. Бу шаҳарлар тарихий тараққиёт заминида, маълум даврларда алоҳида иқтисодий ва сиёсий мавқега эга мустақил бирликлар даражасида бўлган.

Чиноз шаҳри ҳам Тошкент воҳасидаги энг қадимги шаҳарлардан бири бўлиб, у ўтмиш тарихий даврлар мобайнида ўлканинг иқтисодий, сиёсий ва маданий ҳаётида муҳим ўрин тутган. Шаҳарнинг бой тарихий ўтмиши ҳозирги вақтда олимларимиз томонидан зўр қизиқиш билан ўрганилмоқда. Қатор илмий асарларда шаҳар тарихининг турли қирраларини очиб берувчи фикрлар баён этилган. Бу борада академик В.В. Бартольд, Г.В. Григорьев, С.Б. Лунина, З.И. Усмонов, Д.П. Вархотова, Ю.Ф. Буряков, Г. Дадабоев каби олимларнинг шаҳар ҳақида ёзганлари, унинг қадимги ва ўрта аср тарихи учун, айниқса, муҳимдир.

Шаҳар ҳақидаги қадимги маълумотлар сўзсиз, археологик тадқиқотлар натижаларига таянади. Кейинги

йилларда олиб борилган археологик қазиш ишлари давомида топилган турли буюмларни синчиклаб ўрганиш асосида, дастлабки шаҳар бу ерда милоннинг биринчи минг йиллиги бошларида шакллана бошлаганлиги аниқланди. Бу дастлабки шаҳар Чирчиқ дарёси бўйида қад кўтариб, атрофлари ички ва ташқи деворлар билан ўралган баланд мустаҳкам қўрғон шаклида бўлган.

Кейинги даврларда шаҳар тараққиёти, унинг маданий ҳаёти озми-кўпми давом этиб борган. Бу ҳақда IX-XII асрларда ёзилган ёзма манбаларда маълумотлар сақланган. Жумладан, ана шу даврда араб тилида ёзилган «Китоб ал-масолик ва-л-мамолик» («Йўллар ва мамлакатлар китоби») туркумидаги географик мазмунда ёзилган асарларда Чиноз шаҳрининг дастлабки номи Жинонжикат (ёки Чиночкат) шаклида учрайди. Масалан, эронлик географ Абулқосим Убайдуллоҳ ибн Абдуллоҳ ибн Хурдодбеҳ (820-913) ўзининг «Китоб ал-масолик ва-л-мамолик» асарида Ўрта Осиёнинг карвон йўллари-ни тавсифлаганда, Чиночкат шаҳрини савдо-сотиқ ривожланган йирик шаҳарлар қаторида санаб ўтади. Бу ҳақда у шундай ёзади: «Шош (Тошкент) вилоятига борадиган йўлнинг тавсифи қуйидагичадир: Зоминдан Ховостгача 6 фарсаҳ, Ховостдан Шош дарёси (Сирдарё)-гача 5 фарсаҳдир. Агар дарёдан ўтсанг, у ердан дарё соҳили яқинида жойлашган шаҳар Банокатгача 4 фарсаҳ, Банокат билан Жинонжикат (Чиночкат) ораси, Турк (Чирчиқ) дарёси орқали ўтилганда, 4 фарсаҳ».

Шу даврда яшаб, ижод этган бошқа бир географ Абу Исҳоқ Иброҳим ибн Муҳаммад ал-Форисий ал-Истаҳрий (850-934) ҳам кўрган-билганлари, шунингдек, Абу Зайд ибн Саҳл Балҳийнинг (850-934) «Сувар ал-ақолим» («Иқлимлар тасвири») асарига асосланиб, ўзининг «Китоб ал-масолик ал-мамолик» асарини ёзди. Асарда Шош вилоятидаги шаҳарларни санаганда, Чиночкат шаҳрининг ҳам географик ўрнини белгилаб ўтади: «Илоқ

(Оҳангарон) ва Шош (Чирчиқ) дарёларининг оралиғида жойлашган, Навкатнинг ғарбида ораси 5 фарсахлик йўл, Арбийлах ва Намудлиғ шаҳарлари ва уларга бориладиган йўлда Жинонжикат шаҳри бор».

Юқоридаги мисоллардан маълум бўладики, Чиночкат бу даврда Шош вилоятининг анча кўзга кўринган шаҳарлари қаторида турган. Шаҳарнинг пайдо бўлиши ва ривожланишида унинг қулай жойда жойлашганлиги катта аҳамиятга эга бўлган. Чиночкат бир томондан Чирчиқ дарёси сувига асосланган суғорма деҳқончиликка таянса, иккинчидан, унинг карвон йўллари устида жойлашганлиги ҳам муҳим аҳамиятга эга бўлган. Шаҳар яқин-атрофида кўпроқ деҳқончилик билан шуғулланувчи ўтроқ аҳоли яшаган. Араб сайёҳи ва географи Абу Абдуллоҳ Муҳаммад ибн Аҳмад ал-Муқаддасий (947-1000) ўзининг «Аҳсан ат-такосим фи маърифат ал-ақолийм» («Мамлакатларни ўрганиш учун энг яхши қўлланма») китобида Шош вилоятида бир қанча шаҳарларни санаб ўтади. Улар орасида Жинонжикат (Чиночкат) шаҳри ҳам тилга олинган ва ал-Муқаддасий бу шаҳарда иморатлар ёғоч ва хом ғишт (ёки гувала)дан, бошқача қилиб айтганда, синчли қилиб қурилганини ҳам алоҳида таъкидлайди. Шу билан бирга, шаҳарнинг, ундан шимолдаги қўшни минтақаларда яшовчи кўчманчи аҳолининг мол айирбошлаш, савдо-сотиқ ишлари олиб боришида ҳам маълум ҳиссаси бор эди. Айни вақтда, шаҳар аҳолиси майда хунармандчилик билан ҳам шуғулланган.

Чиночкатнинг асосий ривожланган вақти Ўрта Осиёда Сомонийлар (875-999) ва Қорахонийлар (X аср охири – XIII аср боши) давлатлари даврларига тўғри келади. Бу даврда марказий ҳокимият мустаҳкамланиб, мамлакат маданий жиҳатдан юксалган, янги каналлар қазилган, деҳқончилик ривожланган, ерлар ўзлаштирилган, конлардан турли фойдали қазилмалар қазиб олинди, улардан ҳар хил буюмлар тайёрлаш йўлга қўйилган. Натижа-

да савдо-сотиқ кенг миқёсда ривожланиб, Ўрта Осиёнинг бошқа мамлакатлар билан иқтисодий алоқалари ўсган.

Чиночкат бу даврларда муҳим савдо шаҳри ҳисобланарди. Ғарбий хорижий ўлкалардан йўлга чиққан савдо карвонлари Ўрта Осиёга келганда, Самарқандда бўлгандан сўнг, Тошкент томонга жўнарди, кейин ши-молий йўл, яъни Еттисув орқали Хитойга кетарди. Айни вақтда, Хитойда сафар қилган карвонлар Шарқий Туркистон орқали ўтиб, Ўрта Осиёга келганда яна, юқорида таъкидланганидек, Тошкент-Чиночкат-Самарқанд йўналишидан ўтган. Чунки, Тошкентдан Самарқандга энг қисқа йўл Чиночкат орқали ўтарди. Шу сабабли, Сирдарёдан асосий кечув ҳам шу шаҳар яқинида бўлган. Бундан ташқари, Чиночкат, Шош (Тошкент) вилоятидаги шаҳарлар, айниқса, Илоқ (Оҳангарон) водийси шаҳарлари, жумладан, Банокат билан ҳам мунтазам савдо-сотиқ алоқалари олиб борган. Шаҳар аҳолиси қисман узоқ-яқиндан келган савдо карвонларини дарёдан қайиқларда ўтказиб қўйиш билан ҳам шуғулланган. Чиночкат дарё орқали Сирдарё бўйлаб жойлашган бошқа ўрта аср шаҳарлари билан ҳам савдо-сотиқ ишлари олиб борган. Чунки, юқорида қайд этиб ўтилган, ал-Муқаддасий X асрда Сирдарёда кемалар қатнаганлиги ҳақида хабар беради. Чиночкатнинг X-XII асрларда анчагина ривожланган шаҳар бўлганлигини қайд этувчи ёзма маълумотларни ўрта аср шаҳрининг харобаларидан ҳозирги замон археологик тадқиқотлари натижасида топилган турли хил буюмлар ҳам тасдиқлайди. Кумуш тангалар ва тақинчоқлар, сополдан ясалган уй-рўзғор асбоблари, ускуналар ана шулар жумласидандир.

XIII аср бошларида Ўрта Осиёга Чингизхон мўғуллари бостириб кирди. Мўғуллар истилоси даврида кўпгина обод шаҳар ва қишлоқлар харобага айланди. Тошкент воҳасидаги бошқа шаҳарлар қатори Чиночкат шаҳрининг хароб этилиши ҳам ана шу даврга тўғри келади.

Шаҳарнинг кейинги тараққиёти, илгариги Чиночкатдан шимолроқда, аниқроғи, ҳозирги Чиноз ўрнида давом этган ва у дастлаб, Амир Темури унинг авлодларининг ҳарбий юришлари тавсифлаб ёзилган тарихий асарларда Чинос номи билан тилга олинган.

Шу ерда шаҳар номининг келиб чиқиши ҳақида икки оғиз тўхталиб ўтмоқчимиз. Маълумки, IX-XII асрлардаги арабча ёзма манбаларда шаҳар номи Жинонжикат шаклида қайд этилган, қайсики, маҳаллий Чиночкат шаклининг бошқача ёзилишидир. XIV-XV асрлардан бошлаб тилга олинган Чинос топонимини эса, баъзида уруғ номидан келиб чиққан деб ҳам изоҳлашади. Дарҳақиқат, тарихчи Рашидуддин Фазлуллоҳнинг (1247-1318) «Жомиъ ат-таворих» («Тарихлар тўплами») асарида «чинос» туркий халқлар таркибидаги бир уруғ номи ва унинг луғавий маъноси «бўри»дир, деб ёзилган. Бироқ, шаҳар номининг илгаридан Чиночкат шаклида қайд этилганлиги маълум бўлганидан кейинги даврларда «Чинос» шаклида ёзилиши ҳам ана шу қадимги номдан олинганлигини кўрсатади. Чунки, Тошкент воҳасидаги анчагина илк ўрта аср шаҳарлари номлари кейинчалик ҳам, бир оз ўзгартирилиб бўлса ҳам, ўзининг олдинги шаклини сақлаб қолган. Чунончи, Фарнкет (Паркент), Заранкет (Заркент), Абрлиғ (Овлиғ), Бискет (Пискент) кабилар.

Мўғуллар истилосидан сўнг, янгидан қад кўтараётган аҳоли пункти дастлаб қишлоқ бўлган. Бу ҳақда тарихчи Шарафиддин Али Яздийнинг (XV аср) «Зафарнома» асарида Самарқанддан Тошкент томонга отланганда Сайхун дарёси (Сирдарё)дан ўтиб, Оҳангарон дарёси этагида, яъни Чинос қишлоғи яқинида ўз қўшини билан қишлов ўтказиш учун қўнганлиги қайд этилган. Чирчиқ билан Оҳангарон дарёлари оралиғи, уларнинг қуйи қисмида, кенг майдонда ястанган тўқайзор эди. Темури аскарлари ана шу тўқайзордаги қамишлардан ўзларига қишки бош-

пана, капалар қуриб олганлар. Умуман, Чиноз атрофлари қишлоқ ўтказиш учун анча қулай жой бўлган. Чунки, Темурнинг, ундан кейин Мовароуннаҳрда ҳукмронлик қилган Улуғбекнинг шу атрофда қишлоқ ўтказганлиги ёзма манбалардан маълум.

XV аср ва ундан кейинги даврларда Чинос номи, унинг яқинидаги Сирдарёдан кечув муносабати билан эслаб ўтилади. Шуни ҳам қайд этиб ўтиш керакки, XV асрнинг бошларида Сирдарёдан Банокат шаҳри яқинидаги кечув орқали ҳали ҳам қатнов гавжум эди. Сабаби, мўғуллар истилоси даврида хароб бўлган Банокат шаҳри ўрнида Темур 1392 йили янги шаҳар барпо этди ва уни ўз ўғли номи билан Шоҳрухия деб атади. Шоҳрухия ушбу даврда анча обод шаҳар ҳисобланарди, савдо карвонларини ўзига жалб этарди. Бироқ, шунга қарамасдан, Чинос ўз мавқеини йўқотмади. Дизах (Жиззах)дан Тошкентга келадиган карвонлар учун Чиноз орқали йўл энг қисқа эди. Тарихчилар Ҳофизи брунинг (XIV аср иккинчи ярми – 1430) «Зубдат ат-тавориҳи Бойсунқурий» («Бойсунқур тарихининг саралари») ва Абдураззоқ Самарқандийнинг (1413-1482) «Матлаъ ас-саъдайн ва мажмаъ ал-баҳрайн» («Икки саодатли юлдузнинг чиқиши ва икки денгизнинг қўшилиши») асарларидаги XV аср Ўрта Осиё тарихий воқеалари баёнида Чинос кечуви бир неча марта тилга олинган. Масалан, Улуғбек Самарқанддан шарқий вилоятларга йўлга чиққанида ҳар доим Чинос кечуви орқали Сирдарёдан ўтган. Ҳофизи Абрунинг юқорида таъкидланган асарида келтирилишича, 1419 йили подшоҳ Шоҳрухнинг ўн етти яшар ўғли шаҳзода Мирза Муҳаммад Жуғий баҳодирга Мўғулистон (ҳозирги Иссиқкўлдан шарқдаги ҳудудлар) подшоҳи Шамъи Жаҳоннинг қизи Малика Меҳр Нигорни турмушга беришга қарор қилинди. Маликани Мўғулистондан Ҳиротга олиб келишда Улуғбек уни Чиносда кутиб олиб, иззат-икром билан Ҳиротга жўнатган.

Албатта, дарё кечувидан ўша пайтдаги унчалик такомиллашмаган техник имкониятлар воситасида савдо карвонлари, ҳарбий яроғ-аслаҳалар дарёдан қай тарзда олиб ўтилганлиги ҳақида савол туғилиши мумкин. Қўлёзмаларда бу ҳақда жуда оз маълумотлар сақланиб қолган бўлса-да, айрим хулосалар қилиш мумкин. Дарёдан отличлар одатда кечиб ўтганлар, юклар кемаларда олиб ўтилган. Бошқа бир ҳолларда дарёга сол боғлаб, кўприк қурилган. Масалан, Ҳофиз Таниш Бухорийнинг (XIV–XVII асрлар) «Абдуллонома» асарида Ўрта Осиёда шайбонийлар сулоласига мансуб подшоҳ Абдуллахоннинг Тошкентдан Самарқандга боришида Чинос орқали ўтиши ҳақида шундай ёзилган: «Ўша вақтда ул ҳазрат «Абдуллахон» мавкабида саноқли кишилардан бошқа ҳеч ким йўқ бўлишига қарамасдан, ғайрат билан Самарқанд томон юрди. Ойнинг ўн биринчиси, шанба куни Жамшид асосли хон Чинос мавзеига ташриф буюрди. Тадбирли амир Қулбобо Кўкалтошни Чинос (кечуви)дан ўтиш учун кўприк солишга, белгиланган кишилар тепасида туриб бор куч билан тиришиб, уни битириш мақсадида юборди. Сешанба куни (1579 йил 11 июнь) эрталаб ўзи ҳам сув бўйига келиб кишиларга бор кучлари билан ишлашни буюрди. Ниҳоят ул ҳазрат тушундики, агар кўприк солиш билан банд бўлинса, жуда кўп тўхтаб қолишга тўғри келади. Шунинг учун эртасига чоршанба куни пешин намози вақтида Искандар савлатли ҳоқон кемага ўтириб сувдан ўтди...

Шуни ҳам таъкидлаб ўтмоқ лозимки, савдо карвонларининг бу ердан ўтиши шаҳар ривожланиши учун ижобий аҳамиятга эга бўлган бир ҳолда, айни вақтда, у ёки бу ҳукмдорнинг маълум вақт Чиносда тунаши меҳнаткаш халқ учун қўшимча оғирлик келтирарди. Шаҳар ва унинг яқин-атрофларидаги аҳоли, айниқса, деҳқонлар ва чорвадорлар бу ерда тўхтаган подшоҳнигинга эмас, балки унинг қўшинини ҳам озуқа, баъзан эса от-улов билан таъминлашлари лозим бўларди.

Кейинги даврларда Чинос кечуви орқали ўтган йўлнинг аҳамияти тобора ортиб борди ва Чинос ҳам ана шу йўл устидаги муҳим транзит аҳоли пункти сифатида ривожлана бошлади. Масалан, Мулла Ниёз Муҳаммаднинг (XIX аср) «Тарихи Шоҳрухий» асарида Чинос ўз ҳокимига эга бўлган шаҳар сифатида қайд этилган.

Хулоса қилиб айтганда, Чиноч сўзининг луғавий маъноси чин қадимий туркий тил лаҳжаларида жингалак соч ёки қўнғироқ сочли қиздир. Жингалак сўзи асли чингалак чин+галак кейинчалик чин-жин, яъни **ч** ҳарфи **ж** га айланган. Оч бўлса, очиқ юзли, гўзал юзли, чиройли, келишган лобар қиз маъносида.

Яъни, жингалак сочли гўзал қиз, қўнғироқ сочли лобар қиз, деган маъноларни англатади.

Шундай қилиб, ўрта аср шарқ ёзма манбаларида Чиноз шаҳрининг асрлар давомида бой тарихи ёритилиши билан бир қаторда, улардан бу шаҳарнинг ўлкамиз тарихий, иқтисодий ва маданий ҳаётида муҳим ўрин тутиб келганлиги ҳам маълум бўлади. Қадимий ва ҳозирда навқирон Чиноз шаҳри бугунги кунда ҳам ўзининг ана шу мавқеини сақлаб келмоқда.

ЙЎЛДАГИ ВОҶЕА

Ўша пайтларда ҳозирги Жаҳон тиллари универси-тетиди дарс берардим. Ҳар куни Тошкентга автобусда қатнардим.

Қиш кунларининг бири. Мен йўлда эдим. Қор ёққан, ҳаво совуқ, йўл музлаган. Автобус тўла одам. Бекатлардан бирида автобус тўхтаб, йўловчилардан бири тушди. Автобус ўрнидан қўзгалганида орқа ғилдираклар музламада сирғаниб кетди, у йўлга кўндаланг туриб қолди. Ҳайдовчи ҳарчанд ҳаракат қилса ҳам, орқа ғилдираклар бир жойда айланиб тураверди. Кимдир, «ёрдам бериб юборайлик», деди. Бир нечта йигит тушиб, автобуснинг юришига ёрдам бера бошлади.

Автобусда аёллар ва башанг кийинган, зиёлинамо, қора кўзойнак таққан бир йигит ҳам ўтирарди. У ҳеч нарса бўлмагандек бепарво эди.

Аёллар унга норози қараб, нималардир дейишди. Йигит пинагини ҳам бузмади.

Ниҳоят, автобус ўрнидан қўзғалди. Ҳамма ўз ўрнига ўтирди, йўлда давом этдик. Кимдир «Занги отага етдик», деди.

– Шу ерда тўхтатиб юборинг, – деди олифта йигит.

Автобус тўхтади. Ҳалиги йигит пайпаслаб ҳассасини топди. Бир амаллаб ҳайдовчининг олдига борди.

– Раҳмат, – деб пул узатди.

Автобусдан тушаётганда эшикка бошини уриб олди.

– Вой бечора-ей! – деди аёллардан бири.

– Урилиб-сурилиб юришга ўрганиб қолганман, – деди қора кўзойнакли йигит узрли оҳангда ва автобусдан тушиб, ҳассаси билан йўлни пайпаслаб кета бошлади.

Аёллар ғалати бўлиб қолишди. Унга ноўрин муносабатда бўлганларидан афсусланишди. Шу лаҳзада куйидаги мисралар ёдимга тушди:

Кўрар кўзнинг қуввати
Ожизликда билинур.
Бийрон тилнинг қудрати
Гунг олдида билинур.
Кўл-оёқнинг соғлиғи
Шол олдида билинур.

Азизлар, бир-биримиздан меҳр-оқибатимизни аямайлик. Синовли дунёда бардошли бўлайлик.

Абдужалол РАҶИМОВ

1953 йилда таваллуд топган. 1980 йилда ТошДУ (ҳозирги ЎзМУ)-нинг журналистика факультетини тугатган.

«Ҳикоялар», «Ломакон», «Мугат фолбин», «Йўлда кетаётган одам» қисса ва ҳикоялар тўпламлари чоп этилган.

ЧИНОЗ АФСОНАСИ

(ҳикоя)

Биз ҳикоя қилмоқчи бўлган воқеа жуда қадим замонларда, Чиноз қалъасини мўғуллар истило қилганидан ҳам анча аввал бўлган, дейишади. Ўша даврларда савдо йўлларида жойлашган бу кент ниҳоятда обод ва гавжум экан. Атрофини зилол сувли дарё-ю кўллар мовий маржондек қуршаб турар, ҳавоси тоза, сўлим оқшомлари дилга ҳузур бағишларди. Шаҳарнинг ички қисми – шаҳристондаги қир тепада Чиноз ҳокимининг маҳобатли арки бўлган.

Қир тепанинг пастидаги Чин, Эрон мамлакатларига олиб борувчи йўлнинг икки тарафида сонсиз-саноқсиз савдо дўконлари жойлашган, бу дўконларда ва Чинознинг машҳур бозорида шаҳар ҳамда унинг атрофидаги қишлоқларда яшовчи косиб тикувчиларнинг атласу шоҳи матолари, пахта толасидан тўқилган газламалар сотиларди. Қўнғироқ садолари туну кун эшитилиб турадиган туя карвонларида савдогарлар олиб келган сонсиз-саноқсиз зебу зийнатлар, осори атиқалар ўтган кишининг кўзини қамаштирарди.

Чиноз ҳокими қалъага кириб келган моллардан, етти иқлимга олиб кетилаётган шоҳи-ю, атласлардан бож оларди. Шу боис унинг бойлиги ҳадсиз-ҳисобсиз, номи узоқ юртларда ҳам машҳур экан.

Номи тилларда дoston бўлган ҳокимнинг ёлғизгина қизи бўлиб, исми Хуснигул эди. Хуснигул исмига яраша – ҳуснда ягона қиз экан, унинг сарвдек қома-тига Бухоро зардўзлари тиккан алвон ранг бахмал чопон кўрк бериб турарди. Гулдек нафис чеҳрасини қамишдек қошлар, ёнар юлдуздек кўзлар, писта бодомдек бежирим лаблар безаган.

Хуснигул – ёлғиз қиз, айтганини қиладиган эрка қиз. Аллақачон бўй етган бўлса-да, музофотдаги бирор йигитга кўнгил қўймади. У даврларда қизлар паранжичочвон ёпинмас эдилар. Хуснигулга бозордаги савдогар йигитлар ҳам, сарбозордаги йилқичилар ҳам, қалъа ортидаги қишлоқларнинг номдор деҳқону чорвадорлари ҳам шайдо бўлдилар. Ҳадди сиғиб оғиз солганларга эрка қиз фақат «йўқ» деб жавоб бераверди.

Хуснигул ҳар куни эрта тонгдан оқ тулпор отини миниб бозорга тушиб кетарди. Бу ерда келган-кетганларнинг ҳолидан хабар олар, турфа ҳангомаларни эшитиб қайтарди. Бугун ҳам шундай бўлди. Гўзал қиз тулпорини йўрттириб, бозор ўртасидан ўтган ариқ томонга шошилди. Унинг оти ҳар куни айнан ана шу ариқдан сув ичарди. Ариқнинг икки чети хумдонда пишган фиштан кўтарилган бўлиб, суви тиниқ, тоза эди.

Қиз отини ўз ҳолига қўйиб, сувга термулиб ўй суриб турганида хаёлини жарчининг бўғиқ, йўғон овози бўлди:

– Ҳоо-ой одамла-ар, қалъа аҳли-и, қулоқ солингла-ар! Бугун қалъамизга араб халифасининг навкарлари қўниб ўтадила-ар. Улар учун Қулоқ булоқ бўйида жой ҳозирланмоқда. Капалар тикиш учун савдогарлар биттадан одам ажратишлари лози-им. Ҳокимнинг фармонини ҳозироқ бажарингла-ар!

Бозордаги дўкандорлар ғимирлаб қолишди. Улар бундай ишларга ўрганиб кетишгани учун битта-биттадан дастёрларини ҳоким арки ортидаги Қулоқ булоқ майдонига жўната бошлашди.

Ҳуснигул ҳам отини ўша томонга йўрттирди. Қулоқ булоқ қалъа аҳлининг зиёратгоҳи бўлиб, ажриқзор майдонда ер остидан отилиб чиққан сув катта ҳовуз ҳосил қилганди. Ажриқзорнинг иккинчи тарафи Шош дарёсига туташиб кетади. Булоқнинг муздек, тиниқ суви ҳам жилға бўлиб дарёга қуйилади. Бу булоқнинг суви шифобахшлиги билан машҳур эди. Булоқ сувидан қониб ичган одамнинг чарчоғи ўша лаҳзада тарқаб кетади. Сув киши танасига қувват, бардамлик бағишлайди. Ҳатто оғриган қулоқларга ҳам булоқ сувидан томизардилар. Шунинг учун булоқнинг номи «Қулоқ булоқ» бўлиб қолган.

Ҳуснигул Қулоқ булоққа етиб келганида бу ерда қалъа меҳмонларини қарши олишга тайёргарлик ишлари жадал бошланиб кетганди. Ҳоким тасарруфидаги навкарлар дарё бўйидаги толлардан кесиб келиб, чайла-капалар тикишар, яна бир гуруҳ одамлар қамиш ўриб, чайла ёғочлари устига ташлашарди. Савдогарлар юборган ҳашарчилар етиб келишгач, иш жараёни янада тезлашди. Кун тиккага келгунча ўнлаб капалар тикланди. Бўйра, шолча каби зарур жиҳозлар ҳам келтирилди. Ҳар бир чайла олдига катта-катта хумлар қўйиб, булоқ суви билан тўлдирилди.

Ёзнинг қоқ чилласи эди. Ҳуснигулнинг тулпори дарё томонга талпинди. У юганни бўш қўйиб, дарёдан ке-лаётган мусаффо ҳаводан тўйиб-тўйиб нафас олди. Отидан енгил сакраб тушиб, уни ўтлоққа қўйиб юборди. Ўзи сувнинг жимирлашига термулиб, у ёқдан-бу ёққа юра бошлади.

Ҳуснигулнинг юраги дилни ҳаприқтирувчи ёқимли ҳиссиётларга тўлди. Қиз бунинг нималигини тушунол-

май қийналди. Осмонга қараб уҳ тортди ва бирдан чўчиб тушди!

– Ё тавба! – деди осмонга қараб.

Мовий осмонда пахтадек оппоқ, улкан булут сузиб келарди. Оқ булут орасидан бир суворий кўринди. Бу хушсурат йигитнинг ўткир нигоҳи бехосдан Ҳуснигулга қадалди.

Фалақдаги суворийнинг қарашларидан Ҳуснигулнинг юраги безовта ура бошлади. Боши айланиб, гандирак-лаб кетди. Бир амаллаб мадад излагандай оқ тулпорининг олдига бориб олди. Қиз сеvimли отининг бўйнидан қучоқлади. От унинг елкасига бошини қўйди.

– Бу қандай синоат бўлди? – деди беихтиёр отнинг ёлини силаётган Ҳуснигул.

Фалақдан тикилиб турган суворий ниҳоятда кўркем эди. Оппоқ салласи ўзига ярашган йигитнинг белидаги кумуш камарига олтин сопли қилич осилган. Чавандозларга хос ўктам қомати камондай эгилиб, Ҳуснигулга интиларди.

Ҳуснигул ўзи туғилиб-ўсган, отаси ҳоким бўлган қўрғонда илк бор кўркем ҳиссини туйди. Айни чоғда суворийнинг ўтли нигоҳи қизнинг юрагига найзадек санчилиб, титроққа солган эди.

Ҳуснигул шошилганича отига миниб, дарё бўйидан узоқлашди. Капалар тикилган Қулоқ булоққа, одамлар орасига қайтди.

Бу пайтда оқ булут кўздан йўқолганди. Майдонга Ҳуснигулнинг отаси, қўрғон ҳокими келган, улар араб халифасининг навкарларини иззату икром билан кутиб олаётган эдилар. Қиз ҳам отасининг ёнига бориб турди.

Узоқдан отлар дупури эшитилди. Бир фурсат ўтиб, юз чоғли араб навкарлари от чоптириб майдонга кириб келишди. Олдинда келаётган суворийга кўзи тушганда Ҳуснигул ақлини йўқотиб қўяёзди. Бу – ўша, оқ булутлар аро унга термулган йигит эди.

Навкарлар қалъа аёнлари қаршисида тўхтадилар. Саркарда ўзини Саид ғози Жаъфар деб таништирди.

Ҳуснигул унинг чақнаб турган кўзлари, ўзига ярашган хуш мўйлаби, мўйқалам билан чизилгандек қимтилган лабларидан кўз узолмай қолди.

– Ё, Ахурамазда! – деди Ҳуснигул йигитнинг нур таралиб турган чеҳрасига кўзи тушиб.

Жаъфарга қараб ҳоким ва унинг аёнлари ҳам лол қолишди. Йигитнинг вужудидан бир илоҳий нур таралиб турардики, бу сеҳрли ёғду атрофдагиларнинг кўзини қамаштириб, Саид ғози Жаъфарга тобе қилиб қўйди.

Жаъфарнинг ҳам нигоҳи гўзал Ҳуснигулга тушди.

– Ё, Оллоҳ! – деди йигит беихтиёр.

Балки буни ҳеч ким сезмагандир, аммо, дил-дилга боғланган эди. Шу лаҳзадан икки юрак бир-бирига талпиниб қолди.

Майдонда дошқозонлар осилди. Чайлаларда дастурхонлар ёзилди. Жаъфарнинг лашкарбошилари ҳоким аёнлари билан алоҳида даврага йиғилдилар. Ҳуснигул ҳам уларга қўшилди.

Жаъфар ҳокимга ўзининг фақат жангу жадаллардан иборат ҳаёти, энди навкарлари билан қай томонга йўл олаётгани ҳақида ҳикоя қилиб берди.

Суҳбат қизиб турганида саркарда Жаъфар дафъатан узрини айтиб, ўрнидан турди. Даврадан чиқиб, бир наъра тортган эди, ўтлоқдаги тўриқ оти у томонга йўрғалади.

Жаъфар даврадагиларни лол қилиб, Шош дарёси томонга елиб кетди. Бу пайтда Ҳуснигул дарё соҳилидаги қамишзор ёқалаб оқ тулпориди сайр қиларди. У юрагидаги нотаниш ҳисларни тушунмоқ истаб, ҳаяжонини босиб олишни ўйлаб даврадан ҳеч кимга сездирмай сирғалиб чиққан эди.

Қўлида найза билан ўзи томонга елиб келаётган Жаъфарга кўзи тушган Ҳуснигул лол бўлиб, бир лаҳза тош-

дек қотиб қолди. Жаъфар етиб келган заҳоти қўлидаги найзани бор кучи билан тўқайга улоқтирди. Найза зувиллаган овоз чиқариб ўқдек учди. Вақт бир зумга тўхтаб қолгандек бўлди. Қамишлар ортидан аллақандай йиртқич ҳайвоннинг даҳшатли ўкириғи эшитилди.

Йигит билан қиз бир-бирларига тикилганча жим туриб қолдилар.

– Ҳуснигул! – деди йигит ички бир энтикиш билан.

– Жаъфар?! – ажабланди лолу ҳайрон қолган қиз.

Улар шу алфозда, ҳеч қандай воқеа юз бермагандек бир-бирларига термулишиб қолдилар. Фақат, ҳоким ва унинг аъёнлари даврасидаги бу воқеани кузатиб турган одамларгина Жаъфарнинг ўқдек учқур найзаси тўқайдан қиз томонга сакраган баҳайбат қоплонга санчилганини кўрдилар.

Қоплон аянчли ўкирганича тоғдек гавдаси билан ерга гурс этиб қулади. Найза унинг қоқ юрагига санчилган эди. Йиртқичнинг даҳшатли овозидан Ҳуснигул ҳам сесканиб кетди. Ортига ўгирилиб, юз берган даҳшатли воқеани тушунди-ю, ҳайрати юз чандон ортди. Ўзи қиличбозлик, найзабозлик сирларини мукаммал эгаллаган моҳир овчи эди. Аммо, яшил майсалар устида юрагига найза санчилик ётган қоплоннинг баҳайбатлигини кўрганда бу жасур қизнинг ҳам рангида қон қолмади. Аъзои баданида ёқимсиз титроқ туриб, сирғалиб отдан тушди. Унинг афгор ҳолатини кўрган Жаъфар ҳам отидан тушиб, қизнинг қўлидан маҳкам ушлади.

Ҳуснигул Жаъфардан ўзини олиб қочмади. Йигит уни дарё бўйига етаклади. Қиз бўшашиб майсазорга ўтирди. Жаъфар ҳовучида сув олиб келиб тутди. Ҳуснигул йигитнинг кўзларига термулиб, лабларини унинг кафтига босди... Сувдан симириб ичиб, бошини кўтарганида Жаъфар хотиржам, айни чоғда беадоғ меҳр билан ўзига термулиб турарди. «Умр бўйи излаганим сенсан», дерди унинг ўтли нигоҳлари.

– Қўрқмадингми? – шивирлаб сўради йигит.

– Йўқ, – деди қиз.

– Мен сенсиз бу ердан кетолмайман, – деди Жаъфар.

– Мен ҳам кетишингни истамайман, – жилмайди қиз.

Сўнгра, бир дам сергак тортиб, сўради. – Бу ерда қоплон борлигини қандай билдинг?

– Сездим.

– Сездинг?.. Ҳа, ахир сен осмондан, булутлар ортидан ҳам кўра оласан-ку?!

– Мен сени излагандим.

Шу пайт ҳоқим ўзининг аъёнлари билан етиб келди. Улар ҳам бўлиб ўтган воқеани узоқдан кўриб тургандилар. Саид ғози Жаъфарнинг мардлиги, айниқса, воқеаларни олдиндан сеза олишига қойил қолгандилар.

Ҳоқим суюкли қизининг халоскори ҳузурида бош эгиб, миннатдорчилик билдирди:

– Эй араб саркардаси! Бу не сир-синоатки, йиртқич қоплоннинг ҳамласини ҳаммадан аввал сездинг?.. Не бўлганда ҳам ёлғиз қизимни ўлимдан қутқардинг. Сен бизнинг халоскоримизсан. Бугун дўстларинг билан арки-мизда меҳмон бўл. Энди сени ҳеч қаяққа қўйиб юбормаймиз.

Ҳоқимнинг самимий сўзлари Саид ғози Жаъфарнинг кўнглини кўтарди. У шу лаҳзадан бошлаб нафақат Ҳуснигулни, балки ҳоқим бошчилигидаги қалъа одамларини ўз қадрдонларидай кўра бошлади. Шу боис ҳоқимнинг таклифига бажонидил рози бўлди.

Кун тиккага келиб қолган эди. Хизматдаги йигитлар ҳаммани тушликка таклиф этишди. Ҳоқим, Жаъфар, аъёнлар катта чайладаги дастурхон атрофидан жой олдилар. Хитойи чинни лаганда ҳил-ҳил пишган қўй гўшти, лола гулли косаларда шўрва тортилди.

Дастурхон атрофида сўхбат қизиди. Энди қалъа одамлари Жаъфарга алоҳида ҳурмат билан қарар, ундан бегонасирамас эдилар.

Тушлиқдан кейин ҳоким аъёнлари билан Жаъфарни яна бир бор кечки зиёфатга таклиф этиб, аркка қайтди. Қулоқ булоқ майдонига шунчаки томошага келган оддий фуқаролар ҳам тарқала бошлашди.

– Ота, мен қоплоннинг терисини шилаётганларни томоша қилмоқчиман, – деди Хуснигул отининг жиловини ортга буришга шайланиб.

Отаси бошини ирғаб розилик берди.

Хуснигул Шош дарёси бўйига от чоптириб келганида навкарлар қоплон терисини этидан ажратиб бўлаёзган эдилар. Қизни бу ерда, худди келишини билгандек, Жаъфар қарши олди.

– Ҳуш келибсан, Хуснигул, – деди у жилмайиб. – Энди бу майдон бир-икки кунга бизнинг қўналға ҳисобланади. Сени не билан хурсанд қилай?

– Қалъамизга ташрифинг барчамизни мамнун этди, эй Жаъфар! Наҳотки, бу хурсандлигимиз бир-икки кунга?

– Истагинг шу бўлса, бу майдонда қаср қурай, Хуснигул?!

– Ҳокимнинг раъйларини сўра, ботир йигит...

Улар дарё бўйида узоқ туриб қолишди. Зилол сув жимирлаб, шивирлаб икки қалбнинг ишқ оҳангларига қўшилиб кетарди. Сувда сакраб ўйнаётган балиқлар қуёш нурида кумуш тангалардек товланиб, кўзни олади. Ҳар замон-ҳар замонда тўқай жониворлари қамишларни шитирлатиб қолади.

– Бу ерда йиртқичлар кўп экан, кўрқмайсанми? – дафъатан сўради Жаъфар.

– Йўқ, менинг қуролим бор. – Хуснигул найза ва камонига ишора қилди. – Фақат дарё тошишини ўйла-сам, ваҳима босади.

– Нечук?

– Билмасам...

– Дарёда тошқинлар бўладими?

– Ҳа, Шош дарёси тошиб туради. Ўзинг нимадан ҳадиксирайсан, эй Жаъфар? – шўх жилмайди қиз.

– Тушимда чўчишдан, – деди хотиржам туриб Жаъфар. Улар кулиб юборишди.

Навкарлар ишларини тугатиб, қоплон терисини кун тиғига ёйиш учун чайлалар томонга кўтариб кетишди. Жаъфар билан Ҳуснигул ҳам отларига миниб, уларга эргашдилар.

Ҳуснигул Жаъфар билан хайрлашиб, аркка қайтди.

Арк жойлашган оқтепа шаҳристоннинг энг баланд жойи эди. У ердан қалъанинг то роботгача бўлган ҳудудлари кафтдек кўриниб туради. Бу тепаликнинг шундоққина ортидан Шош дарёсининг ўзанларидан бири ўтади. Муздек тоғ сувларини олиб келган Шош қалъадан тўрт-беш чақирим нарида Сайхун дарёсига қуйилади.

Ёз чилласининг оловли қуёши шимолдаги тоғлар ортига чўқди. Қалъага оқшом қўнди. Катта алвонранг жомнинг шуълалари Шошнинг сувларида жимирлаб ўйнайди. Арқда дарёнинг рутубатли ҳавоси кеза бошлади. Бу ерда катта гулхан ёқилди. Ҳоқим уюштирган зиёфатга қалъанинг энг таниқли бойлари, кўзга кўринган кишилари таклиф этилдилар.

Саид ғози Жаъфар зиёфатга ўн чоғли отлиқлар қуршовида суворийларга хос салобат билан ташриф буюрди. Зиёфат бошланди. Гулхан атрофида ҳинд сеҳргарлари томошаларини бошлаб юборишди. Улар гоҳ оғзиларидан олов пуркашар, гоҳ бошларини оёқлари орасига олиб, тўп сингари юмалашарди. Улардан бири ерга сочиб юборилган қип-қизил чўғ устида югурганида оломон ҳайратдан шов-шув кўтариб юборди.

Ҳинд сеҳргарларидан кейин қалъа ва унинг атрофидаги қишлоқлардан келган полвонлар даврага чиқишди. Уларнинг ҳар бирлари курашдаги маҳоратларини кўр-

сатишга уриниб, бор куч-ғайратларини сарфлашарди. Кучли, чаққон, совуққонлик билан ҳаракат қила олган курашчи ғолиб чиқарди. Жаъфар эътибор бериб қараб, даврага чиққан полвонларнинг тенг ярми қизлар ёки аёллар эканлигини билиб қолди.

Ҳоким қизининг халоскори бўлган Жаъфарга катта иззат-икромлар кўрсатди. Дастурхонга қўй гўшти билан пиширилган хамир овқат тортилди. Узумдан тайёрланган хушбўй шароб даврадагиларни сархуш этиб, суҳбатни қизитди. Жаъфар саволларга қисқа-қисқа жавоб берарди. Жавобларидан англадиларки, Саид ғози Жаъфарнинг умри жангу жадалларда ўтган. Жангларда кўп бор яраланган. Ҳарбий сафарлар билан бўлиб, қанузгача бола-чақаси йўқ эди. У халифаликнинг энг ботир, жангларда қаҳрамонликлар кўрсатган саркардаларидан экан.

Жаъфар одамлар орасидан кимнидир изларди. Хуснигул ҳам узоқдан бу безовта қарашларни тезда илғаб олди. Қиз ўзининг шу ердалигини билдириб, гулхан шуъласида кўринганида Жаъфар мамнунлик билан жилмайиб қўйди.

Бу имо-ишоралар ҳокимнинг эътиборидан четда қолмади. Аслида, у Саид ғози Жаъфардек саркарда ўзига куёв бўлишини жуда-жуда истарди.

Шош дарёси сувларида ой нури акс этмоқда. Қир тепа атрофи сирли шуълаларга бурканган. Зиёфат тун ярмигача давом этди. Меҳмонларни кузатиш чоғида Жаъфар билан Хуснигул яна учрашдилар.

– Эртага ярадор, хаста навкарларимизни даволашга табиблар боришади. Сен ҳам кел, – деди Жаъфар илтижоли оҳангда.

– Бораман, – деди Хуснигул секингина.

У эртасига тонгдан боққа кириб, фарқ пишган қирмизи олмалардан териб олди. Кейин оқ тулпорини ми-

ниб, одатича қалъанинг етти иқлимга машҳур бозори-га кириб борди. Чий тутилган сонсиз-саноқсиз дўконлар аллақачон очилган, атласу шоҳилар бозори қизиган эди. Йўлнинг икки четини эгаллаган илон ўйнатувчи-ю, оғзидан олов пурковчи ҳинд сеҳргарлари ҳам томошаларини бошлашган.

Бугун Ҳуснигул уларга эътибор бермасдан, бефарқ ўтиб кетди. У отини суғоришга шошиларди. Бозор ҳудудидаги ариқ бўйида отдан тушиб, уни ўз ҳолига қўйди. От тўйгунича зилол сувдан симирди. Қиз шундан кейин нақшинкор эгарга енгилгина сакраб минди-да, отини Қулоқ булоқ томонга йўрттириб кетди.

От йўл бўйи депсиниб, саркашлик қилаверди. Ҳуснигул уни амиркон этик кийган бежирим оёқлари билан ниқтаганича йўлга бошлайди. Бироз юргач, от яна бир жойда таққа тўхтаб, депсиниб тураверди. Нимадандир хуркиб, тўқай томонга қараб кишнади. Отнинг юганини тортар экан, алланечук ҳадиқдан қизнинг ҳам юраги сиқилди.

Ҳуснигул катта йўлдан Қулоқ булоққа тушиб келганида чинор соясидаги, тушовлаб қўйилган Жаъфарнинг отини таниди. Бу пайтда саркарда бомдод намозини ўқиб, капаларни айланиб, навкарлар ҳолидан хабар олгач, булоқ бўйида ухлаб қолган эди.

Ҳуснигул уйқудаги Жаъфарга беихтиёр бир зум термулиб қолди. Саркарданинг чеҳраси осойишта, чап қўлини кўксига қўйганича тинч уйқуга кетганди. Қиз унинг жасурлик нури ёғилиб турган, фариштадек сирли чеҳрасига яқин боролмади. Кимхоб халтасидан бир дона қирмизи олма олиб, уйқуда ётган Жаъфар томонга секингина отди.

Отилган олма йигитнинг кўксига тушди. У чўчиб уйғонди! Қўлини ерга тираб ўрнидан қўзғолди-ю, бир-икки акса урди ва шу лаҳзада яна ўзини ерга ташлади!

Бу воқеа бир лаҳзада, шудай тез юз бердики, қиз нима бўлганини ҳам англолмади. Жаъфарга тикилганича тошдек қотиб қолди. Йигитнинг чеҳраси ухлаётгандек осойишта эди.

Қиз олдинга бир қадам ташлади. Шу пайт бирдан кўпириб осмонга отилаётган булоқ сувига кўзи тушиб, баданида қалтироқ турди. Сув ер қаъридан жуда катта куч билан отиларди. Оч тўлқинлар кўкка сапчиб, булоқ тоша бошлади.

Ҳуснигул қимирлолмай, турган жойида қотиб қолди. Энди булоқ суви ойна сингари борлиқни акс эттира бошлади. Унда сонсиз-саноқсиз отлиқ навкарлар тасвири кўринди. Улар душман билан аёвсиз жанг қилишарди. Қиличлар жаранги, отлар дупури, додфарёдлар еру кўкни тутиб кетганди. Навкарларга Жаъфар саркардалиқ қиларди. У ниҳоятда чарчаган. Жанг қизигандан қизиб борар экан, булоқ суви бирдан тинчиб, ўз ҳолига қайтди.

Булоқ бўйида Жаъфарнинг жонсиз танаси ётарди.

Ҳуснигул тиз чўкиб, кўксига қўлини қўйди. Лашкарбошининг жангу жадалларда чарчаган юраги уришдан тўхтаган эди. Қиз ўрnidан сакраб турди! Бўлган воқеа даҳшатини англаб, бошини чангаллади.

– Оҳ, бу не ҳолат?! – деди дод солиб. – Улар ноз қилдиларми? Чиндан ноз этдилар!.. Нозлари чин ноз экан!

Шу сўзларни айтиб, Ҳуснигул ҳам булоқ бўйига йиқилди. Қизнинг фарёдини эшитган навкарлар, шу атрофдаги одамлар Қулоқ булоқ томонга югуриб кела бошлашди. Лекин булоқ яқинида уларни кўзга кўринмас девор тўхтатиб қолди. Одамлар шишадан ясалган шаффоф дарвозага урилгандай даҳшат ичида қўлларини осмонга кўтардилар. Шу пайт қалъа осмонидан улкан оқ булут пастга томон сузиб туша бошлади.

Булут бир зумда булоқ юзини қоплаб олди. Сўнгра, саркарда Жаъфарнинг жонсиз танаси оқ булут бағрига сингиб кетди. Булут саркарданинг танасини олиб осмону фалакка кўтарилди.

Одамлар уввос солганларича булутга эргашдилар. Улар югура-югура қалъа четидаги яйловга келиб қолдилар. Шу ерда саркарданинг жонсиз танаси оҳиста ерга тушди.

– Во ажаб! – деди оҳ уриб саркарданинг танасига яқинлашган бир қария.

Оқ булут Саид ғози Жаъфарнинг жонсиз танасини пардек юмшоқ ерга қўйганида, у кишининг соч-соқоллари оппоқ оқариб кетган эди.

– Энди саркардамиз Саид ғози бобо бўлдилар, – деди қария одамларга ўгирилиб.

Одамлар Саид ғози бобони шу ерга дафн этдилар...

Ҳуснигул Жаъфарнинг мангу уйқуга кетганини англаб етгач, шу ерда ҳушидан кетиб йиқилди. Оқ булут саркардани ўз бағрига олди. Лашкарлар ҳам унинг ортидан кетдилар.

Бу пайтда ҳушсиз ётган қиз ҳеч кимнинг эсига келмади. Бирдан Қулоқ булоқ осмонини қора булутлар қоплади. Шош дарёси айқириб, кўпириб-тошиб оқа бошлади. Бир неча сонияда сув ўзанидан чиқиб, Қулоқ булоққача кўтарилди.

Оч тўлқинлар Ҳуснигулни бағрига олди. Қизни даҳшатли кафтида тутган йирик бир тўлқин осмонга сапчиди. Гўё Ҳуснигулни сўнги марта Жаъфарга кўрсатиб олмоқчидек бўлди. Лекин бу пайтда саркарда мангу уйқуда эди. Тўлқинлар Ҳуснигулни Шош дарёсининг қаърига олиб кетдилар.

Қулоқ булоқ майдонида бўлиб ўтган даҳшатли воқеалардан из ҳам қолмади.

Ана шундан буён Саид ғози Жаъфар ва Ҳуснигулнинг фожиали муҳаббатлари эл орасида афсона бўлиб, тил-

дан-тилга, дилдан-дилга кўчиб юради. Саид ғози Жаъфар дафн этилган қабр мушкулига нажот излаганлар учун зиёратгоҳга айланди. Зиёратгоҳдан тунлари осмону фалакка олов ўрлаб тураркан. Ҳар куни саҳарда тўқайдан баҳайбат бир йўлбарс чиқиб, Саид ғози Жаъфар мақбарасини уч марта айланар ва яна тўқайга кириб кетар экан. Ҳоким қизи Ҳуснигулнинг «Чин ноз экан» деган хитобидан кейин одамлар Буюк Ипак йўли бўйидаги кўҳна қалъани «Чиноз» деб атай бошладилар.

2009 йил, апрель

УМИД

Баҳор... Бирпас ёмғир ёғиб берди. Оқшом қўна бошлади. Ёмғир тинар-тинмас кун ботишга оч зарғалдоқ ранг ёйилди. Шарқда камалак пайдо бўлди. У ниҳоятда мафтункор эди. Камалакнинг зангори, бинафша ёйлари сариқ кўйлакли маликани қучоғига олган. Паришон булутлар табиатнинг бу тўй либосини томоша айламоқда. Камалак Умиджонга бир олам шодликлар олиб келди.

– Бизникида камалак бор, бизникида, бизникида ка-ма-лак! – қийқирарди у.

Камалак осмон бағрига оҳиста синга бошлади. Кейин у кўринмай қолди. Бу пайтда осмоннинг ғарби харита сингари анвойи парчаларга бўлинди. Оппоқ, мовий, зарғалдоқ ранглар кўзни олади... Бироздан кейин харита ҳам уфққа чўкиб кетди.

Оқшом қўнди.

Умиджон ҳовлида ғимирлаб юрибди. Қўлидаги таёқча билан кўлмакларни сачратади, қийқиради. Шафтолининг куртаги бўртиб қолган новдасидаги томчини илиб олмоқчи бўлади, сакрайди. Қийқиради, сакрайди. Кейин айвондаги сўрида укасига нималарнидир уқтиради.

У сираям зеркишни билмайди. Кунлари ҳайрат билан бошланиб, ҳайрат билан тугайди. Бошқача бўлиши мумкинмас. У бола, ҳайратлар оламида яшамоғи керак.

Бу йил Умиджон мактабга боради. Шунда, балки ўзининг ҳайратлар мамлакатини кезишга ҳам вақти қолмайди. У болалиқдан бир қадам узоқлашади. Ўзи бунни сезмайди. Мен эса... мен эса баҳор булутларидай маъюс ўйларга чўмаман. Мен ҳам Умиджон билан бирга қалбимда меҳмон бўлган болалик оламидан бир қадам узоқлашаман.

Баҳор... Бирпасгина ёмғир ёғиб ўтди.

Қуёш оловли нафасини уфуряпти. Иссиқ. Ҳовлидаги райҳон япроқлари ҳам барралигини йўқотиб ерга бош эгган. Қанийди, шу пайтда муздай булоқ суви бўлса.

– Дада, исиб кетдим, – хархаша қила бошлади Умид.

– Қирқ даража ўйинмас, ўғлим, чида. Майкангни ечиб ташла!

– Тоғорага сув қуйиб беринг.

– Нега?!

– Чўмиламан.

– Ариққа бор, чўмилсанг.

– Йўқ, ариққа ахлат ташлашади. Суви ифлос, деб опам юбормайдила.

Ўғлимнинг аҳволдан кўнглим бузилиб кетди. Биз ёзда тоғорага сув қуйиб чўмилмасдик. Жўнариқ, Чирчиқ бор у ёқда. Болалигимиз Чирчиқ дарёси бўйларида ўтган. Ёз бўйи дарё соҳили биздан рози эди. Эндиги болаларнинг куни тоғорага қоптими!

– Умид, Чирчиққа борамиз!

У суюниб кетди. Ирғишлаб қийқира бошлади:

– Чир-чиқ-қа! Чирчиққа, Чирчиққа бо-ра-миз! Кетдик дада!

Биз велосипедга ўтириб дарё томонга ғизиллаб кетдик. Йўлма-йўл Умидга Чирчиқ бўйларининг гўзаллиги ҳақида гапириб бордим. Унинг зилол сувлари биз томонларга Чотқол тоғларидан мусаффо ҳаволарни олиб келади. Суви минг дардга даво, шилдирашини мусиқа дейсиз. Дарё узра оқ чорлоқлар чарх уриб, кумуш қанотлари кўзни олади.

– Шунақа, Умид...

– Оқ чорлоқ нима, дада?

– Чорлоқ – балиқчи қуш. Чиройли учади. Улар дарё бўйида кўп. Ҳозир кўрасан!

Дарё бўйига етиб келдик. Соҳил ўзгариб кетибди. Ҳамма ёқда темир-бетон комбинатининг қолдиқлари.

Консерва банки, целлофан парчалари юрган саринг оёққа ёпишади. Сувдан ҳам темир чўкиртаклари чиқиб турибди.

– Чорлоқла қани, дада?

– Йўқ-ку. Иссиқда қамишзорга кириб кетишгандир.

– Химмм.

– Мана, бу ер тозароқ экан, ҳам саёз. Чўмилавер Умид. Умид энди сувга туша бошлаган эди, орақадан қичқириқ эшитилди:

– Ҳоой, Умид, тушма сувга!

Мен ялт этиб ўша томонга қарадим. Ҳамид ака, қўшнимиз-ку! Нима бўлган экан?

– Қўшни, дам олгани келибсиз-да? – харсиллаб етиб келган Ҳамид ака жилмайди.

– Ҳа энди...

– Чўмилманг бу ерда. Сув ифлос, ҳов ана у ерга қаранг! – У баланд тепаликни кўрсатди. – Шу, тозалаш қурилмалари бўлади. Комбинат шаҳарчасидан ҳамма оқава тўпланади. Фильтрлари ишламайди. Ифлос сув дарёга тўғри тушиб кетяпти.

– Ҳамид ака, бу жиноят-ку!

– Биламан, ука, мен ўша ерда операторман, виждоним қийналади. Нима қилай, хўжайинлар фильтрларни ишга солмаса?

Ҳамид акага ишонмай бўлмайди. Мусичадай мўмин, ҳалол одам. Мана, гап қаерда экан? Бундай ифлос сувда балиқ яшайдими! Балиқ бўлмаса чорлоқлар ҳам келишмайди.

– Юр Умид, қайтамыз.

– Дада, чорлоқлани кўриб кетайлик?

– Улар кетиб қолишибди, Умид.

– Қайтишсин, дада, кўрмоқчиман чорлоқлани.

– Билмадим, Умиджон. Чорлоқларнинг қайтиши сенинг хоҳишинг билан бўлса экан.

Ёз... Қуёш оловли нафасини уфуряпти.

– Умид, ҳозир қандай фасл?

– Ку-уз фа-сил, – кулиб юборди Умид.

Биз Умид билан доимо шундай ҳазиллашамиз. У боғча йилларидан мана шу савол-жавобни энтикиб эслайди. Боғча опаси йил фаслларида савол-жавоб ўтказар, Умид ҳар куни уйга келганида боғча машғулотини мен билан такрорларди. Энди у мактаб ўқувчиси.

– Умид, боғчани соғиндингми?

– Ҳа, дада, соғиндим.

Куз – барги хазонлар фасли. Мезон, ақраб, қавс ойлари дарахт барглари юлаверади. Қолганини куз шамоллари тортқилайдилар. Ҳовлимиздаги шафтоли, олхўри, ёнғоқ остиларида доира шаклидаги сариқ гилам тўшалгандай. Сариқ япроқлар... Сезганмисиз, бундай пайтларда одамни хаёл етаклайди. Қаерга бўлсаям барибир, етаклайди. Сиз ҳам унинг кўзга кўринмас ипларига боғланиб кетаверасиз. Кўнгилда қадар, мискин хотиралар қалқиб туради.

Осмонда ғалати овозлар эшитилди. Турналар. Улар икки саф ҳарбийлардек бир хил оралиқда учиб боришаётир. Мана, сафлар учи бирлашиб, ўқдай ўткир шакл ясади. Турналар ҳавонинг катта қаршилигини бирга-бирга енгиб боришмоқда. Узоқ учадилар, йўл оғир, қанотлар остидаги қадоқлар азоб беради. Аммо, турналар сафи бузилмайди.

Турналар ҳам хаёл суришадими? Шундай бўлса, ажабмас. Орзулари иссиқ ўлкалар ҳақида. Шунинг учун чарчашмайди. Турналар эмас, орзулар қанот қоқмоқда. Йўқса, улар чарчаб қолишарди.

Умид дарс тайёрлашга кириб кетди. Ҳозир ручкасининг орқасини тишлаб бармоқ букиб ўтиргандир. Риёзиёт осон фанмас. У ўзини мураккаб ҳисоб-китобларга тайёрлапти.

Ҳаёт синовларига ким тайёрлайди?

Йил фасллари эмасми? Ҳар фаслнинг ўз ташвиши, ўйлари, хаёллари бор. Ана шу безовта фасллар Умидни ҳаётга тайёрлайдилар.

Мен эшикни очиб, уйга кирдим.

– Умид!

– Ҳозир, дада, – Умид кўрсаткич бармоғини лабла-рига босди. – Ҳозир, озгина қолди.

– Юр, Умид, ҳовлига чиқамиз, ўзим зерикдим.

– Ҳозир дедим-ку! – Умид қовоғини солди.

– Умид, ҳозир қандай фасл? – кулдим.

– Ку-уз фа-сил, – кулиб юборди у ҳам.

Унинг кулгуси беғубор.

Куз – орзулар фасли.

* * *

Қиш. Баланд осмондаги оқ, оппоқ булутлар ерга ёнбошлаб олдилар. Улар юрагимга минг хил туйғуларни бошлаб келганларини билсалар эди. Қор, қор, қор... У заминга, томларга, ҳатто ҳовлидаги айвонча остига қурилган тандир қошига ҳам садафлар сочиб улгурибди.

Қиш. Деразадан кўриниб турган мағрур олма дарахти, ҳаяжонли олча, кўҳна хаёлларга чўмган ёнғоқ, оғир йиллар азобини бир шохиди кўтариб кетаверадиган азамат тут ҳам яп-яланғоч. Мен бу азиз дўстларимни доимо яшил либосда кўришни истайман. Улар, оқ фаслнинг ширин уйқусида. Оппоқ булутчалар ҳам безовта қилмаслик учун қирмизи новдаларга беозоргина қўнмоқдалар.

Қиш! Менинг сабрим чидамади. Оқ, оппоқ булутлар устидан тез-тез ҳатлаб кекса тут ёнига етиб бордим. Унинг баданига кафтимни қўяман, сўнгра юзимни. Илиқ. Яна... нималарнидир эшитгандай бўламан. Ҳа, ҳа у гапиряпти. Дарахтлар гапиролмайди, десалар ишонманг. Тут оқ дунё оғушида мени бағрига олиб, болалик эртакларимни сўзлаб бермоқда.

Мен бармоғим билан қорга тез-тез турли шаклларни чиза бошладим. Мана бу – сирли қаср, буниси эртақдаги паҳлавоннинг қиличидай ой. Мана, мана бу ерда йўл ҳам бор. Учта йўл... Йўқ, сираям ўхшамаяпти. Нимагадир ўхшатолмаяпман. Болалиқда қорга эртақдаги суратларни чизишга усталоқ эдим. Энди бу суратлар сирлиликни йўқотган.

Қиш. Умримнинг ўттиз иккинчи қиши бунчалар изтиробга солмаса.

– Дада, нима чизяпсиз?

Мен хаёлга берилиб кетган эканман, туйқусдан эшитилган овоздан чўчиб тушдим. Ўғлим экан. У югуриб келиб бошим аралаш қучоқлаб олди.

– Дада, дадажоним! Нега хафасиз, қорга расм солиб берайми?

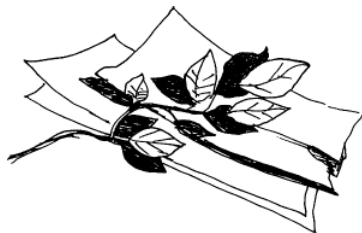
У қорга турли шаклларни чиза бошлади. Умид тез-тез, жон-жаҳди билан берилиб чизарди.

– Қаранг дада, сирли қаср!

Қарадим. Оқ дунё оғушидаги унинг қоп-қора, азиз кўзларига қарадим. Ана шунда... ана шунда менинг юрагимга оқ, оппоқ булутлар дунёсидан жуда-жуда йироқларда қолиб кетган болалигим кириб келди.

Ассалом, оқ дунё оғушидаги болалик!

1984-1985 йиллар

Гулбаҳор ОРТИҚҲҶАЕВА

1982 йилда Чиноз туманида туғилган. 2002 йилда «Чиноз ҳаёти» газетасида иш фаолиятни бошлаган. Айни пайтда газета таҳририяти қошидаги «Сўз» ёш ижодкорлар тўғараги раҳбари, «Адолат» нашриёти муҳаррири. «Сунбула», «Ўзингизни авайланг», «Йўл» номли шеъррий тўплamlар муаллифи.

ЮРАГИМНИ...

*Юрагимни офтоб қилиб бўлсайди,
Меҳрини барчага улашар эдим.
Юрагимни китоб қилиб бўлсайди,
Мен миллат танламай, тиллашар эдим.*

*Юрагимни осмон қилиб бўлсайди,
У тинмай йиғларди, тўйиб йиғларди.
Юрагимни дoston қилиб бўлсайди,
Минг дostonга сиғмас эди-да дарди.*

*Юрагимни дарахт қилиб бўлсайди,
У фақат яшарди баҳор фаслида.
Юрагимни пойтахт қилиб бўлсайди
У пойтахт бўларди ИШҚқа аслида.*

*Юрагимни ҳилол қилиб бўлсайди,
Тўлин ойнинг сира доғи бўлмасди.
Юрагимни шамол қилиб бўлсайди,
Тинчгина эсишга сира кўнмасди!*

*Юрагимни агар қуш қилиб бўлса,
У писанд этмасди ҳеч бир қафасни.
Озод қушдек кўкка учиб кетарди,
Истамасди менга ўхшаб яшашни.*

ХИЁБОНДА КҶРДИМ БИР СУВРАТ...

*Кўз олдимдан кетмай бир суврат
Хиёбонга қайтиб келаман.
Ҳали ёзилмаган шеъримни
Юрагимга айтиб, келаман.*

*Тўлқинлардек кўтариб туғён
Туйғуларим қилади исён.
Мени мафтун қилган шу суврат,
Оромим йўқ тўрт кундан буён.*

*Денгиз нима, кўрмаганману
Уммон бўлиб ўртанар дилим.
Шунча кундан буён қийналар
Не гаплигин айтолмай тилим.*

*Сол устида уч-тўртта одам
Ҳаёт билан видолашмоқда.
Тақдир – ҳақдир қуш бўлиб учиб
Имкон йўқдир қочиб кетмоққа.*

*Нелар ҳақда ўйлайди инсон
Ўлим билан юзлашган маҳал.
Балки, улар бунга ишонмас,
Шу ўй дилни ўртайди ҳар гал.*

*Яшагиси келар ҳамма ҳам,
Орзу қилар абадиятни.
Ҳамма ҳам ҳис қила билмайди
Тирикликдек нодир неъматни.*

*Бу бир суврат – бор ёки йўқ гап,
Рассом уни чизган атайлаб.
Аммо ҳаёт ҳақиқатини
Бир лаҳзага қўйгандир жойлаб.*

Билолмадим у дам мўйқалам
Не ҳисларни дилида туйган.
Шу лаҳзага моҳир мусаввир
Тирикликни муҳрлаб қўйган.

Бундай эмас уруш даҳшати,
Бўлмайти-ку бундан ортиқ жанг.
Бу қандай гап, ўз ўлимингни
Ўзинг излаб, қидириб борсанг...

«Қойил!» дейсан ҳушингга келиб,
Мусаввирга келар ҳавасинг.
Озодликка чиққинг келади,
Синдирасан кўнгил қафасинг.

Билолмайсан, нимагадир у
Хаёлингни ишғол этади.
Сўнг... сувратга тикилиб туриб
Рассом бўлгинг келиб кетади.

Хиёбондан чиқиб боряпман,
Юрагимда тутяпман мотам.
Кўз олдимдан кетмайди яна
Сол устида уч-тўртта одам...

ЭСДАЛИК ТУТИШ ШАРТМИ?

Мана, еттинчи синфни ҳам тамомладик. Ёзги таътил бошланди. Бу пайтда кимдир ёзги оромгоҳга жўнаб кетса, бошқа биров уйда бўлади, ота-онасига ёрдамлашади. Бу вақтда хумордан чиққунча футбол ўйнайдиган, туш пайтида қишлоғимиздан оқиб ўтган илонизи анҳорга чўмилишга борадиган, мазза қилиб дам оладиган тенгдошларим ҳам бор. Мен эса, иккинчи тоифадагиларданман.

Эрта тонгдан сигир-бузоқни далага ҳайдайману кун исигунича қўшнимиз Камол билан шахмат ўйнайман. Шу кунларда бу ўйинга жуда қизиқиб қолганмиз. Кейин уйга қайтамыз. Янги иморат қуряпмиз, хуллас, уйда усталар бор. Ўртоғим иккаламиз уларга қарашган бўламиз. Тушликда озгина мизғиб олишгаям улгурмайман. Одамлар салқинни кўзлаб, пинакка кетганда Камол билан новга борамиз. Кеча синфдошим новча Аҳмад бир гап топиб келди. Синф бошлиғимиз Лола эсдалик тутибди. Янаги ойда шаҳарга кўчиб кетишаётганмиш. Умримда эсдалик ёзмаганман. Бир куни опам тахмондаги сандиқни очганда оилавий альбомларнинг ичида қизил муқовали шунақа дафтарга кўзим тушганди. Сўрасам, нимагадир шошилиб тургандилар, қизиқсанг, кейин ўқирсан, бунақа дафтарни кўпроқ мактабни битираётганда қизлар тутишади, синфдошларни, мактабни, ёшлигингни эслатадида, деб қўйдилар.

Эртаси куни – сўнгги қўнғироққа уч-тўрт кун қолган эди адашмасам, Камол 7^б-да ўқийдиган Шаҳлонинг эсдалик дафтарини ўғирлаб келибди. Қизиқиб, қизлар эринмай нималарни ёзишар экан, деб ўқиб чикдик. Ҳар хил гаплар, шеърлар, яхши тилаклар ёзилган. Хонандалар, машҳур ҳинд актёрларининг суратлари ёпиштирилган. Бизни энг қизиқтиргани Шаҳло берган 20 та саволга қизларнинг берган жавоби бўлди. Биров билиб қолмасин, дафтарни жойига қўйиб келарсан, дедим Камолга. Эртага яна иккита синф бирга дарс ўтганимизда

Шаҳлога билдирмай сумкасига солиб қўярман. Бугун бир изласин, деди Камол бамайлихотир. Эртаси куни эпини қилиб айтганини қилди.

Мени ўйлантирган нарса, орадан бир ҳафта ўтар-ўтмай ўша дафтарни қишлоғимизнинг бир чеккасидаги жарликдан топиб келдим. Чиқиндихонага аравачада ахлат тўккани боргандим. Худди онам сандиқда авайлаб, кўз қорачиғидек асрайдиган қизил муқовали дафтарга ўхшаш қалингина дафтар эди у ҳам. Таниш кўрингани учун устига тупроқ аралаш чиқинди тўкиб улгурган бўлсам ҳам, уни қўлимга олдим. Адашмабман, худди ўша дафтар! Ўтган ҳафта биз қизиқиб ўқиган эсдалик дафтари! Дафтарни варақлаб кўрдиму унинг нега бу ерда ётганини тушунгандек бўлдим. Лекин нима учун?.. Мана шу саволга жавоб топишга қийналардим. Аввалига бизга ўхшаб шўхлик қилиб бирорта бола олгану эгасига қайтармай, шу ишни қилган, деган хаёлга бордим. Кейин билсам... Шаҳлонинг ўз оғзидан эшитдим. Гап пойлаш одатим йўғу, лекин эртаси куни у дугонаси Нафиса билан гаплашиб турганда эшитиб қолдим.

– Эсдалигинг чиройли бўлиб тўлди-я, энди уни асраб қўйсанг, ҳаммамизни эслаб юрасан, – деди Нафиса ҳавасланиб.

– Э, яна икки йил ўқийман мактабда, чиройли расмларини олдимда, ташлавордим, – деди Шаҳло.

– Нега? Қўй, ҳазиллашма!

– Ҳазиллашмаяпман, нима бўпти, ҳечам чиройли чиқмаганда.

– Нимага ташлайсан, ахир... – Нафиса ҳафа бўлганини яшириб ўтирмади. – Сенга ҳавас қилиб юрсам, ҳали шунақа қизмисан! Синфдошлар билса нима дейди, ҳафа бўлишади-ку!

– Дафтар меники, билганимни қиламан. Кимам биларди, кеча укам ахлат олиб кетаётган экан, шунга қўшиб ташлавордим.

– Мени ёзганларимниям-а?

– Дилфузанинг эсдалигига ёзган гапларни ёзибсану, шеърлариям худди ўзи.

– Ўзинг шошилтирганинга...

Бошқа гапни эшитмадим. Тахминим тўғри чиқишини истамагандим. Афсус... шундай чиройли, яхши қиз деб ўйлаганим Шахло шунақа бўлса...

– Лола дафтарига бизниям ёзибди!

Камолнинг гапи хаёлимни бўлди. Қара, сенам бор экансан. Икки-уч кунда қайтаришимиз керак. Биргалашиб ёзамиз-а? Нима деб ёзамиз ўзи? Ҳеч эсдалик ёзмаганман. Назира опанг ёзиб берсачи, яқинда газетада шеърлари чиқибди. Айт, ёзиб бера қолсин!

– Ҳа, Анвар тинчликми? Намунча хаёл суриб қолдинг? Ё Лолани...

Аҳмад новча нима хаёлда-ю, мен нималарни ўйлаяпман.

– Боллар, эсдалик тутиш шартми? Нима кераги бор... – дедим нимагадир баланд овозда, жаҳлим чиқиб.

Ҳамма ҳайрон. Ҳамма ўз фикрини айтди.

– Қанақа одамсан ўзи, Лолани кейин кўрамизми, йўқми, эслаб юради-да, – деди кимдир.

Мен эса, гапимни изоҳлаб ўтирмай, азбаройи аччиғимдан туриш учун ўзимни сувга отдим.

Гулчеҳра ОРТИҚОВА

Ўзбекистон давлат санъат ва маданият институти Кино, телевидение ва радио факультети «Саҳна ва экран санъати драматургияси» йўналиши 1-босқич талабаси.

Ижод намуналари Тошкент вилояти ёшларининг «Ёшлик баҳорининг бойчечаклари» тўпламига киритилган.

СОҒИНЧ

*Бу йўллар бунчалар узун, отажон,
Энди юрагимга қайтолмаяпман.
Ўзгаларга айтиб гўзал сўзларни,
Сизга соғинганим айтолмаяпман.*

*Кенг шаҳар кўнглимга сиғмаса, нетай,
Шу чоғда ёмғирга айлангим келди.
Шивирлаб борардим шунда қишлоққа,
Кўнглингиз соғинчим сезарми эди.*

*Кўксингиз тоғ экан, энг юксак чўққи,
Тоғимдан олислаб, анча эгилдим.
Ота, билмасангиз яхшироқ, лекин
Кўплардек ҳаётга мен ҳам енгилдим.*

*Лекин ўғитингиз юракда, сўзсиз
Ҳали сабр билан сийлайди тақдир.
Шу илинж синдирмас қайсар умидни,
Сизнинг дуоингиз кўнглимда, ахир.*

Мен сизни кузатдим бекатда ёлғиз,
Ўзимнинг йиғлоқи сўзларим билан.
Овутиб, оғриниб кетдингиз сокин,
Кўнглимни қоплаган қайғулар – туман.

Яна ёлғиз қолдим катта шаҳарда,
Совуқ кучоғига суқилдим яна.
Она, нега ҳамма мендан норози,
Нега сиз айтмайсиз бирорта таъна.

Аслида сиз менга ҳақлисиз фақат,
Майли, койиб беринг мен қайсар қизни.
Йиллар юзингизга соларкан чизиқ,
Айбдор сезаман доимо ўзни.

Бу олис йўлларга бахт излаб келдим,
Кўнмади тақдирга қайсар умидим.
Энг катта бахтимни унутганимни
Шу бугун, бояги бекатда билдим.

Энг олий бахт асли беминнат меҳр
Ва менга интизор бир жуфт қора кўз.
Она, соғинчимни қандай таърифлай,
Тилимдан ёмғирдай тўкилмоқда сўз.

Бу дийдор онлари бунчалар буюк,
Субҳидам нуридек беғубор кўнглим.
Бир зум кўксингизга бошимни қўйсам,
Кўрқмайман ҳаттоки келса ҳам ўлим.

Лек, яна иложсизман, яна бечора,
Ўзимни тақдирнинг қўлига бердим.
Ҳозиргина сира айрилгим келмай,
Мен сизни қишлоққа кузатиб келдим.

ҚИШЛОҚҚА ҚАЙТИБ

*Қора тун... хаёлот... йиғлайди ёмғир,
Эриниб ухлайди ҳукмдор оқшом.
Менинг қадамларим оғирдан-оғир,
Юлдузлар хўрсинар фалакка боқсам.*

*Недир тақдиримнинг давоми, ҳаёт?!
Сомон йўли каби сирли сўқмоқлар.
Куйлай оламанми мен унда баёт,
Йўлимни тўсмасми зирхли сиртмоқлар.*

*Хаёлнинг измида, ўтмиш қаърида
Соғиниб ўйлайман аллакимимни,
Мана, яшайман бир шеър дардида,
Юракка чизганча болалигимни.*

*Оҳ, у кунларимнинг завқи бўлакча,
Оёқяланг, аммо кўнгли бут эдим.
Энди у кунлардан хотира парча,
Дарахтдек улғайиб ҳаётга кирдим.*

*Соғинган дилимни алдаб яшайман,
Бандман, жуда бандман, бошқа сўзим йўқ!
Ўзимча армондан орзу ясайман,
Шу ҳаёт яхшироқ, шундан кўнглим тўқ.*

*Лекин қайтганимда она маконга,
Хокисор тупроққа қўйганда қадам,
Соғинчим айтаман ҳатто тиконга,
Ахир юрагимдек кўнгилчан мен ҳам.*

*Уйқу ўғирлаган тунд оқшомлардан
Зерикиб, кўнглимни излаб келаман,
Дийдам каби қотган тошкўчалардан
Мен ҳатто тошларни сизлаб келаман.*

Мовий осмон каби тиниқ кўл яна,
Майсалар бош кўйган далада чопдим.
Момоқаймоқларга бурканиб ётган
Шу оддий заминда ўзимни топдим.

Оппоқ тун, хаёлот, шивирлар ёмғир,
Бағримга босаман бола кўнглимни.

* * *

Мен сени унутдим, Худони эмас,
Шундай экан асло ранжима мендан.
Ҳур кўнглим роббимдан ўзгани демас,
Мен ҳам оғринмайман бебош руҳингдан.

Ҳеч кимга қилмадим беҳуда фарёд,
Сукутлар – чирмовиқ, тилимда ўсди.
Кўнглимга қарамай яшадим, ҳайҳот!
Сенинг овозларинг сабримни кесди.

Юрагингдан кетдим кўзимда ёш-ла,
Ёдимга жойладим аламларимни.
Қўлингдан келса гар ўчириб ташла,
Кўнглингда қолдирган қадамларимни.

БАРДОШ

*Энди йиғламайман, кўз ёшлар нечун,
Қулаб кетмаяпти устимга осмон.
Мен олов бўламан, эмасман тутун,
Шунчаки ёлғизлик озгина ёмон.*

*Ўтмишни кўмаман тунлар бағрига,
Тонгларда шабнамдай эриб кетаман.
Шунчаки ўлмайман, чидаб барига,
Бахтнинг манзилига албат етаман.*

*Тоғдек улкан сабр руҳимга тиргак,
Йиғласам, сочимни силайди сабо.
Ўзингни покликка ювиб ол, юрак,
Ҳали тугамайди биз айтган наво.*

*Барини енгамиз, йиллар қўйнида
Вақтнинг қўлларидан тутиб оламиз.
Тақдир деб аталмиш чигал ўйинда
Биз бахтнинг чекини ютиб оламиз.*

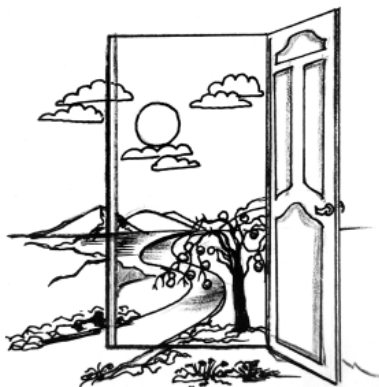

Нима қилдим чироқни ёқиб,
Шундайин ҳам ёруғку хона.
Одамлар бор мендан улуғроқ,
Лек, тундан ҳам юраги қора.

Мен тақдирдан ҳадя кутмадим,
Шундайин ҳам бахтим бор эди.
«Мен дунёни шоир қиламан!»
Менинг шундай аҳдим бор эди.

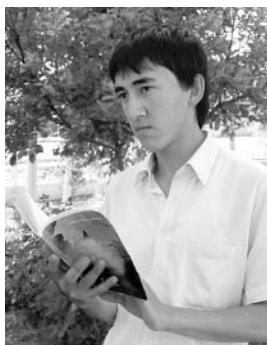
Қайдан кирдим телба кўнглингга,
Туманларда адашиб қолдим.
Сенга тонгни кўрсатмоқ учун
Мен қуёшга айланиб олдим.

Соғиндингми, кирдинг юракка,
Ўйладингми мени бир нафас.
Қуёш нурын кўрмоқ истасанг,
Юрагингга назар солсанг бас.

Исломхўжа РАҲМАТОВ

Тошкент авиасозлар касб-ҳунар коллежини тамомлаган. Ҳозирда «Ўринбой ҳожи» фермер хўжалигида ҳисобчи бўлиб ишлайди.

БАХТИМ – ЎЗИНГ

*Сўзларимни бўлмасдан эшит,
Сенга бўлган меҳрим ўзгача.
Қалб амрига қулоғим тутиб,
Кўникибман сенга бошқача.*

*Хаёлимда сўзлаб сўзимни,
Учрашувга интилар бўлдим.
Онамдаги иссиқ бир тафтни
Юрагингдан ахтарар бўлдим.*

*Рад этасан, висолдан тониб,
Қўрқасанми, уялиб мендан.
Сени кўрмоқ ўзи катта бахт,
Мен бахтимни қидирдим сендан.*

*Совчиларим юбориб, куйдим,
Сўз демасдан, рад жавоб олиб,
Келди онам бўлиб ноумид
Кўзларига маржон ёш олиб.*

СЕНСИЗЛИККА КЎНИКДИМ

Юрак-бағримни тилиб,
Кўз ёшсиз йиғлаб, кулиб,
Қувнаб, дарддан қутулиб,
Сенсизликка кўникдим.

Юмушларга кўмилиб,
Ташвиш билан овуниб,
Озор чекиб, оғриниб,
Сенсизликка кўникдим.

Сўзларингни тинглолмай,
Не бўлганин англолмай,
Дардим сенга айтолмай,
Сенсизликка кўникдим.

Учрашув бўлди армон,
Сени соғиндим ёмон,
Меники бўлди ҳижрон,
Менсизликка кўникдинг.

* * *

Шаррос куйиб ёғмоқда,
Бу кеч тинмаса керак.
Анҳорга дардин айтиб,
Тунда йиғласа керак.

Томчилари қирларни
Қитиқлаб уйғотади.
Тоғлардаги тошларни
Эркалаб, яйратади.

Онам меҳридек илиқ,
Майин унинг томчиси.
Дарахтларга жон берган
Ёмғир – баҳор элчиси!

СЕНСИЗ ОТАР ТОНГЛАРИМ

Гоҳ осмонга, ерга термулиб,
 Очилмаган гулга термулиб,
 Гоҳ ўксиниб, гоҳида кулиб
 Сенсиз отар бўлди тонгларим.

Тушларимдан ахтариб бедор
 Излар бўлдим изларингни зор,
 Қайрилиб ҳам қарамайсан, ёр,
 Сенсиз отар бўлди тонгларим.

Атроф жимлик, сукутга тўлди,
 Орзу гули соғинчдан сўлди,
 Хаёлларим ҳам барбод бўлди,
 Сенсиз отар бўлди тонгларим.

Соғинаман, соғинчдан наф йўқ,
 Кўргим келар, сендан дарак йўқ,
 Афсус, сенинг менда кўнглинг йўқ,
 Сенсиз отар бўлди тонгларим.

* * *

Кўкламдаги шамол мисоли
 Сўрамайин ёнингда юрдим.
 Ён-верингда айланиб тинмай,
 Юрагингга сўрамай кирдим.

Сиримни ҳеч бой бермай сенга,
 Ёмғир бўлиб кўзингдан оқдим.
 Ҳали сени соғинмай туриб,
 Олов бўлиб қалбингни ёқдим.

Чақмоқларни юбордим тинмай,
 Булут бўлиб қуёшинг тўсдим.
 Синовларга тайёр бўлмасдан,
 Худди дўстдек қўлимни чўздим.

Хўш, энди-чи, ўзим қай ҳолда,
Ниқобимни еча олмайман.
Чақмоқларинг менга рўбарў,
Бу бахтимдан мен кечолмайман.

КЎЗЛАРИМ ИЗЛАР СЕНИ...

Кўзларим излар сени,
Дардига топмай дармон.
Сузар хаёл – денгизда
Юракда қалқиб армон.

Борар йўлин тополмай,
Сенга ҳамроҳ бўлолмай,
Айтар сўзин айтолмай,
Кўзларим излар сени.

Хаёл йиғлар охиста...
Шундай соғиндим сени.
Балки, олис-олисда
Кўзларинг излар мени.

БАҲОРНИ СОҒИНДИМ

Баҳорни соғиндим шу қадар, билсанг,
Ёмғирлари шаррос ёққан кунларни.
Чақмоқни соғиндим, фалакни титроқ
Бостириб келганин... сирли тунларни.

Шохларин қайириб, синдирмоқ бўлиб,
Шамоли дарахтнинг бўйин эгганин.
Ёдимдан чиқмайди, болалик чоғим
Варрагим учуриб, олиб кетганин.

Майсалар бўй чўзиб, безаб қирларни,
Қизғалдоқ қиқирлаб кулганин тинмай.
Соғиндим, гул тўла гўзал боғларинг,
Тезроқ кел, келақол, интизор қилмай!

Жавлонбек АҲМЕДОВ

Яллама қишлоғидаги 3-мактаб-ни, Олмазор касб-ҳунар коллежини тамомлаган.

ДАРЁ

*Соҳилингда қолиб кетдим мен,
Армоним бор, эй, сирли дарё.
Менинг акам сенинг бағрингда,
Қайтариб бер, эй, қонли дарё!*

*Не сиринг бор сенинг бағрингда,
Айтгин менга, эй, қонли дарё.
Қандай олиб кетди акамни,
Сендай яхши, виждонли дарё.*

*Бунча қаҳринг кучли бўлмаса,
Бир пок дилни эрта сўлдирдинг.
Бунча жаҳлинг кучли бўлмаса,
Менинг мағрур қаддим синдирдинг.*

*Менинг дилим оғриниб қолди,
Акам умрин хазон қилдинг-а!
Қандай сендан олис кетаман,
Оғам сенинг бағрингда бўлса...*

*Соҳилингда қолайин десам,
Онажоним фарёди келар.
Кетолмайман сендан олисга,
Сени қандай кечирсам бўлар.*

*Соҳилингда узоқ турарман,
Армоним бор, эй, сирли дарё.
Менинг акам сенинг бағрингда,
Қайтариб бер, эй, қонли дарё!*

ВАТАНИМ

*Сенми, томиримда оқайтган қон,
Қалбимдаги меҳр, покиза иймон.
Элга бахт улашар порлоқ қуёшим,
Сенми, бошимдаги мусаффо осмон?!*

*Тўрт фасли ҳам гўзал, бетакрор диёр,
Дунёда сендай юрт яна қайда бор!
Шу тинч, осойишта кунларнинг қадрин
Ҳис қилсам, қишим ҳам бўлади баҳор.*

*Озод юртнинг бахтли одамларимиз,
Ўзинг бахтимизга посбон, Ватаним.
Истиқлол байроғи ҳилпираб турсин,
Гуллаб-яшина, мангу бўстон, Ватаним.*

ЁМҒИР ЁҒАР

*Ёмғир ёғар, ҳайрат ерга тушгандек,
Гўё армон ёлғиз дилни қучгандек.
Томчилар ер томон шошилиб келар,
Бир ҳуш хабар қанот олиб учгандек.*

*Хаёл мавжланади ёмғир остида,
Ногаҳон юракка тушар ҳаяжон.
Ёмғирга қўшилиб йиғлайди кимдир,
Энди қайғуларни унутиш осон.*

*Бир лаҳза бўлса ҳам тин олгинг келар,
Дунёнинг дарди кўп ўзи, рости-да.
Шалаббо бўлару енгил тортади
Ўйларинг безовта ёмғир остида.*

СОҒИНГАНДА...

Соғинганда... юрак бўлар бўлар безовта,
 Қалбингнинг туб-туби жунбушга келар.
 Ўзингни бахтиёр сезасан шу дам,
 Шу дам хаёлингдан ўтмайди нелар.

Қалбинг ўртанмасин, ўйланма бунча,
 Дилингдаги ишонч мустаҳкам бўлсин.
 Дийдор онларида бўлгани каби
 Кўзларинг доимо қувончга тўлсин.

Толмади кўзларим йўлга термулиб,
 Бунчалар интизор қилмагин мени.
 Умримнинг мазмуни, бахтим қуёши –
 Беғубор баҳорим, соғиндим сени.

СОҒИНЧ

Ўғлингизни соғиндингизми,
 Тўлғондингиз маҳзун, онажон.
 Узун-узун, тубсиз ўйларга
 Чўлғондингиз нечун, онажон.

Ўтса ҳамки, ўттиз йил июнь,
 Юракдаги ярангиз битмас.
 Куйиб адо бўлдингиз, анов
 Дарё нега ўртаниб кетмас.

Усиз ўтган ҳар бир кун оғир,
 Акам ўрнин тўлдиролмаймиз.
 Забоним йўқ бир сўз айтишга,
 Дардимизни билдиролмаймиз.

Ўғлингизни соғиндингизми,
 У шаҳиддек кетди мардона.
 Она, Сизни яхши кўрамиз,
 Кўз ёш тўкмай яшанг, жон она!

Не қилай, бу кўнгил менга боқмаса,
Ҳар қандай одамнинг феъли ёқмаса.
Томиримда тўлиб меҳр оқмаса,
Дарё бўлиб оқиб бораман ўзим.

Тиклай деб шу кўнгил деворларини,
Унутдим дунёнинг озорларини,
Ғавғоли савдоси, бозорларини,
Тўғри йўлни топиб бораман ўзим.

Боғ яратай десам, тўрт томоним чўл,
Йўлларимга боқсам, тиконлари мўл,
Ёмғир кутган куним ёғиб берар дўл,
Ўз бошимни ёпиб бораман ўзим.

БАҲОРИМ

Гулбаҳорим, изларинг
Қолиб кетди йўлимда.
Ёмғирларга қўшилиб,
Меҳринг оқди чўлимда.

Изинг излаб, зор бўлдим,
Қайлардасан, баҳорим.
Ҳеч кимга ўхшамайсан,
Ўзинг юракда борим.

Боғимдаги лоламсан,
Гулга кўмдинг йўлимни.
Узишга қўлим бормас,
Гулбаҳорим, гулингни.

Камола ИСАЕВА

Олмазор қишлоқ хўжалик касб-
хунар коллежи 3-курс ўқувчиси.

ОТАЖОН

*Отажон, қўлимдан тутиб
Санадингиз қадамларим,
Ота, дея тилим чиқди,
Гўзал болалик дамларим.*

*Саволларим тугамасди,
Тушунарсиз эди олам.
Меҳр билан жавоб бериб,
Қўлимга тутдингиз қалам.*

*Гард юқтирмай асрадингиз
Ўғлингиз ва қизларингиз,
Отажоним, нурга тўлар
Ҳар бир босган изларингиз.*

*Эркалайсиз, отажоним,
Менинг шоира қизим, деб.
Келажаги буюк қизим,
Менинг оқила қизим, деб.*

*Сўзларингиз қалбимга нур,
Соғ бўлинг Сиз, отажоним.
Умрбод мен суянгувчи
Тоғ бўлинг Сиз, отажоним!*

ВАТАН

*Дарахтларнинг шивирини соғиндим,
Соғиндим, оҳ, Ватанимнинг тафтини.
Бунда ёлғон, сохта сўзлар йўқ сира,
Жоним ҳаққи, айтаянман ростини.*

*Соғинганим мен баралла айтайин,
Шамолларни қувиб юрган кўчалар.
Ариқ бўйи тўла ялпиз ислари,
Димоғимга ёқар нечун бунчалар.*

*Далаларинг бағрида елдим, Ватан,
Соғинчимни йироқда билдим, Ватан.
Дилбандингман, қабул эт фарзандингни,
Йироқлардан соғиниб келдим, Ватан!*

ҲАЁТ ЙЎЛИ

*Капалак шодондир, учиб орзуманд,
Унинг билгани шу – тўрт мисра кўшиқ.
Бир кун яшаса ҳам барибир хурсанд,
Гулига ошнодир, гулига ошиқ.*

*Гулдан-гулга қўнмас, бевафо эмас,
Ёмонликка қўнмас, бедаво эмас.
Гулига мажнун у, ифориға маст,
Бир кун яшаса ҳам қиласиз ҳавас.*

*Умр йўли гоҳ қисқа, гоҳида узун,
Қанча яшашимиз бу аён эмас.
Ҳаётда қандайин яшамоқ муҳим,
Ҳеч инсоннинг умри бепоён эмас.*

ХУШЗАБОНИМ

*Хушзабоним, онам, аллангиз бошланг,
Тошга айланган бу кўнгилни ёшланг,
Дилимдан ғуборни аритиб ташланг,
Фарзандингиз сўрар сиздан бош эгиб.*

*Беором бошимга кўлингиз кўйиб,
Аллалар айтинг сиз бағримни ўйиб,
Йиғлайин онажон, йиғлайин тўйиб,
Дилбандингиз сўрар сиздан бош эгиб.*

*Айтинг, онажоним, тинглар қизингиз,
Бунчалар гўзалсиз, нурли юзингиз,
Куйга солинг, онам, нурли сўзингиз,
Парвонангиз сўрар сиздан бош эгиб.*

*Онажон, аллангиз кулиб айтингиз,
Қалбингиз тўридан тўлиб айтингиз,
Дардларингиз куйга солиб айтингиз,
Девонангиз сўрар сиздан бош эгиб.*

*Айтинг, онажоним, жўшиб айтингиз,
Телба қизингизни қучиб айтингиз,
Оналик меҳрингиз қўшиб айтингиз,
Қизгинангиз сўрар сиздан бош эгиб.*

*Армонларни дўст тутяпман, она,
Гўзал орзуларга етяпман, она,
Сиздан нурли садо кутяпман, она,
Мастонангиз сўрар сиздан бош эгиб.*

*Иқрорман, туйғулар қуршовидаман,
Иқрорман, севгига тўлган бу юрак.
Иқрорман, сохта сўз алдовидаман,
Иқрорман, ёлғонлар энди не керак.*

*Муҳаббатим кетди мендан йироққа,
Иқрорман, севгига тўлар юрагим.
Жоним бардош бермас асло фироққа,
Иқрорман, шу сўз-ла урар юрагим.*

*Иқроримни тинглаб, гумбурлар тоғлар,
Иқроримни тинглаб, ой кўзида ёш.
Иқроримни тинглаб, хазонрез боғлар,
Иқроримни тинглаб, парчаланди тош.*

ҚОР ПАРЧАЛАРИ

*Дераза ортида қор ёғар аста,
Поён топар қиш ҳам бир наста.
Қалбда недир қилади сурон,
Ғувиллайди қулоқ остида бўрон.*

*Ҳар қор парчасида жумбоқ шакллар,
Сира такрорланмас сирдир аслида..
Бу ажиб тилсимга айланмас тиллар,
Бўрон ғувиллайди қулоқ остида.*

*Қор парчаси қўниб киприкка
Балки мендан меҳр излайди,
Аммо сингиб кетар йўқликка,
Бунга бўрон парво қилмайди.*

СОҒИНЧ

Қай кимсага дардим сўйлайин,
Хотиралар ичра кезаман.
Юрагимнинг туб-тубидан мен
Бир аламли соғинч сезаман.

Дарё бўлиб соғинч кемасин
Эшакларин буролмаяпман,
Қоқилгандек ҳаёт йўлида
Мен ўрнимдан туролмаяпман.

Деразамни чертган сабога
Кулиб-кулиб йиғладим бугун,
Ўзи адо бўлган кўксимни
Юлиб-юлиб йиғладим бугун.

Телба қалбим, девона юрак
Бунча озор тортаверади,
Зулматларни кезиб бедарак
Андухларим ортаверади.

Ноумидман хаёллар ичра,
Излайману кўринмас манзил.
Нурли йўлин топар соғинчдан
Шу бир ҳисга банди бўлган дил.

Ўз юртимнинг шамолига
Алишмасман дунёларни,
Ватанимнинг зилолига
Алишмасман дарёларни.

Она ерим тупроғини
Фахр ила кўзга суртай,
Мустақиллик айёмида
Қувончларга тўлиб юрай.

Қўлни қўлга бериб ҳар дам
Тинчлигимиз сақлайлик биз.
Она юртнинг нон-тузини
Сидқидилдан оқлайлик биз.

Бошим баланд тутиб доим
Дадил айтай ўзбекман, деб.
Қўлда қалам тутганимча
Марду майдон қиздекман деб.

Насиба ҚЎЧҚОРОВА

1990 йил 1 декабрда туғилган.
Шеърлари республика матбуотида
чоп этилган.

СИЗ УЧУН

*Сиз менинг боғимсиз,
Мен – мева, гулларингиз.
Сиз менинг осмоним,
Мен – ёмғир, селларингиз.*

*Сиз китобим туганмас,
Мен эса, шеърларингиз.
Айрилиқ худди сахро,
Куйганим билмадингиз.*

*Боғ бўлмаган маконда
Қандай мева, гул унар.
Осмони йўқ маконда
Борлиқ сўнар, юрт сўнар.*

*Умрингизга боғланган
Ҳаётим қўлингизда,
Сиз деб фидолар бўлсин
Минг жоним йўлингизда.*

Тилим-тилим юрагим,
Бир парчаси ўзингиз.
Гоҳ яшнатиб, гоҳ янчар
Тиғдай ўткир сўзингиз.

Қувонайми, ёнайми,
Менга боқса, кўзингиз.
Мен шундайин жонҳалак,
Сизнинг ёруғ юзингиз.

Сизсиз юрар йўлим йўқ,
Ҳолим бўлар паришон.
Сиз-ла бўлсам, кўнглим тўқ,
Ёвга бўлсам-да нишон.

Ёнаман, оловим йўқ,
Куяман, ҳеч ким билмас.
Бир жоним фидо бўлса,
Сиз учун, алам қилмас.

СОҒИНЧ

Тун қўйнида бир дам ёлғиз
Хаёл суриб, овунаман.
Йўлингизга кўзим тикиб,
Доим сизни соғинаман.

Юрсам, юрган йўлларимда
Гавдаланар сиймоингиз.
Сувратингиз қўлларимда,
Ўзим бўлай туморингиз.

Олисларда қолиб узоқ
 Кўзларимни ёшларимдан-да,
 Куйиб-ёнган вужудимни
 Яна ўтга ташларимдан-да.

Кўргандайман ўзингизни
 Ўнгимдамас, тушларимда,
 Вақт ўтгани билинмайди
 Мен эшларимда тушганимда.

Кийимингиз тахларидан
 Исингизни туйгандайман.
 Қадрингизни билдим, қадр
 Топмоқ учун суйгандайман.

Ўрнингизга азоб бўлса,
 Алам бўлса, ютар эдим.
 Сиз келсангиз, изингизни
 Кўзларимга суртар эдим.

ОЛИСДА ҚОЛДИМ

Қалбимнинг гавҳари узилиб кетди,
 Узилиб, олисга тизилиб кетди.
 Етолмай, юрагим эзилиб кетди,
 Олисларга кетдинг, олисда қолдим.

Гавҳарим, узилма, занжиринг бўлай,
 Сен учун товланиб, нурларга тўлай.
 Сен менинг қувончим, сенсиз не қилай,
 Олисларга кетдинг, олисда қолдим.

Гавҳарим, ёрқиним, ярашганимсан,
Кимлардир етолмай, талашганимсан,
Дилларни куйдириб, курашганимсан,
Олисларларга кетдинг, олисда қолдим.

Гавҳарим шодаси қўлимда қолди,
Сенинг иссиқ тафтинг дилимда қолди.
Йўлларим кўп эди, йўлим йўқолди,
Олисларга кетдинг, олисда қолдим,

Бебаҳо маржоним, сенга етарман,
Сен учун қўшиғу шеърлар битарман,
Ўша бахтли кунни интиқ кутарман,
Олисларга кетдинг, олисда қолдим.

Сардор ДОНИЁРХОН

Чиноз туман Саноат касб-ҳунар коллежининг «Солиқ ва солиққа тортиш» йўналишини тамомлаган.

ОЙМОМО

*Оймомо, ҳей, оймомо,
Дардим тингла, оймомо!
Бир гўзални севгандим,
Менга қилмади вафо.
Қайси айбим учун, айт,
Севгидан кўрдим жафо?!*

*Ишонгандим у қизга,
Баҳор айланди кузга.
Аҳдини олган мену
Қўлидан тутган ўзга.
Ёлвораман, оймомо,
Зор қилма ширин сўзга.*

*Хаёл кезар чўлларда,
Гоҳ баланд-паст йўлларда.
Ёлғизимни қолдирдим
Бевақт ёққан дўлларда.
Чидолмайман, оймомо,
Бу қандай аччиқ хато?!*

*Дардим эшит, оймомо,
Қалбим эшит, оймомо.*

Нечун гулим бевафо,
Жону дилим бевафо.
Нимагадир хали ҳам
Удир мен учун танҳо.

Кечаман, деб, кечолмай,
Ўзгасини қучолмай,
Қаноти синган қушман,
Осмонларга учолмай...
Менга айтчи, оймомо,
Яшайверайми танҳо?!

Тақдир ишига ҳайрон
Юракка тўлди армон,
Сардорнинг қалби йиғлар
Аро йўлларда сарсон.
У қизга айт, оймомо,
Ёрига қилсин вафо.

ОЛЧА ТАГИДА

Ариқ бўйида олча,
Олча тагида шолча.
Шолча устида бир қиз
Рақсга тушар сурхонча.

Олча гулбарги бўлиб
Тушсам шу қиз қўлига
Сувратимни чизарми
Юрагининг тўрига.

ЖУДА СОҒИНДИМ

Мен юрарман бу дунёда,
 Сиз юарсиз у дунёда.
 Кунлар ўтган сайин яна
 Сизни соғиняпман, она!

Тупроқ йўлларга тик боқиб,
 Келар дерман эшик қоқиб.
 Ўтди йиллар сувдай оқиб,
 Оҳ, жуда соғиндим, она!

Руҳингиз бўлди парвона,
 Бўлди дунёлар афсона.
 Қадрингиз билинди яна,
 Оҳ, жуда соғиндим, она!

Шамоллар дилим тўзғатар,
 Оҳ, менинг дардим қўзғатар.
 Қалбимга ким алла айтар,
 Оҳ, жуда соғиндим, она!

Айтган гапингиз қилиб кор,
 Руҳингиз бўлсин мададкор.
 Бўлдим бир насиҳатга зор,
 Оҳ, жуда соғиндим, она!

Бугун одамлар уйимда,
 Уйнаб-кулишар тўйимда,
 Билмаслар нима ўйимда,
 Оҳ, жуда соғиндим, она!

Байрамларда совға олмай,
 Сиз севган гулни узолмай,
 Ҳамма қатори бўлолмай,
 Оҳ, жуда соғиндим, она!

Мен юраман бу дунёда,
 Сиз юарсиз у дунёда.
 Сиз кетиб бу дунёларда
 Мангу қолдимми пиёда.

Мухлиса ДОВУДОВА

Олмазор қишлоқ хўжалик касб-хунаар коллежини тамомлаган. Шеърлари республика матбуотида чоп этилган.

ШЕЪРИЯТ

*Мисралар уйғонди муҳаббат бўлиб,
Қуёшдек нур сочгин меҳрга тўлиб.
Қовжираган ҳислар сен-ла жонланди,
Юрагим минг битта орзуга банди.*

*Сатрлар – қалбимда очилган чечак,
Сенсиз бу дунёда менга не керак?
Сен билан оламнинг расмини чизсам,
Сўзлар юрагимга айтади эртак.*

*Руҳимсан, кўкларга парвоз айлаган,
Гўзал туйғуларни дилга чорлаган.
Умрим йўлларида кулиб боққансан,
Қалбимда оташдай ўтлар ёққансан.*

БУГУН КЕЛАСАНМИ?

*Атрофда сокинлик, атрофда жимлик,
Ташқарида тинмай ёғаяпти қор.
Юракка ҳижронни солди сенсизлик,
Бугун келасанми, келгандек баҳор?*

*Қишининг ҳам ўз сеҳру таровати бор,
Юрагим исмингни қайтарар такрор.
Сенсиз дунёларим қиш бўлган кунда –
Бугун, келасанми, келгандек баҳор?*

КЕТДИНГИЗ...

*Бувижоним дилин ғашлаб кетдингиз,
Бир уй полапонни ташлаб кетдингиз.
Хазондек тўкилиб, дарёдек оқиб,
Ҳамманинг кўзини ёшлаб кетдингиз.*

*Яшашга тўймаган кўзингиз очик,
Бу айрилиқ бизга тақдирдан тортиқ.
Хали бир тўй кўрмай, тўлган ҳовлида
Йўқотиш бўларми бундан ҳам ортиқ.*

*Сиз бугун ҳаммани айладингиз жам,
Тоға, барчамизни ҳайрон этдингиз.
Меҳрингизга қанча ташна бўлсак ҳам,
Сиз қуш каби шошиб учиб кетдингиз.*

ОНА

*Бугун сизни ўйлаб, соғиниб яна
Босган изингизга зор бўлдим, она!
Худди қирлардаги қип-қизил лола
Кулган юзингизга зор бўлдим, она!*

*Она, дардларимни ҳеч ким билмайди,
Сиздан ўзгасига айтиб бўлмайди,
Шунданми, кўзимнинг ёши тинмайди,
Айтар сўзингизга зор бўлдим, она!*

*Сиз йўқсиз, ҳовлимиз, уйимиз файзсиз,
Ҳеч бўлмаса, ҳар тун тушга кирмайсиз,
Беҳишларда учиб юрган ҳурдайсиз,
Босган изингизга зор бўлдим, она!*

*Кенг дунё ҳам сизсиз тор бўлиб қолди,
Хаёлларим сизга зор бўлиб қолди,
Қувноқ юрагимга дард тўлиб қолди,
Мангу армонларга ёр бўлдим, она!*

СОЧИНГИЗГА ОҚ ОРАЛАБДИ

Қуёшнинг тафтида эрияпти қор,
Онам йўқ, баҳорнинг келгани бекор,
Энди бизга ширин туюлар дийдор,
Йиллар юзингизга шеър қоралабди,
Ота, сочингизга оқ оралабди.

Бизни ўйлаб, меҳнат сирин билдингиз,
Ўғил-қизингизни бахтли қилдингиз,
Ғамда йиғлаб, қувонч келса, кулдингиз,
Йиллар юзингизга шеър қоралабди,
Ота, сочингизга оқ оралабди.

Дердингиз одамни ғамлар қаритар,
Йўллар ҳаётингнинг тарихин битар,
Неники хор қилсанг, шунга зор этар,
Йиллар юзингизга шеър қоралабди,
Ота, сочингизга оқ оралабди.

Дардларга мардона боқиб турдингиз,
Бизлар учун бахтдан қаср қурдингиз,
Умр йўлларида қандай юрдингиз,
Йиллар юзингизга шеър қоралабди,
Ота, сочингизга оқ оралабди.

Йиллар қўшиғига мос нола бўлсам,
Ғамингизни олар бир бола бўлсам,
Майли, сочингизда бир тола бўлсам,
Йиллар юзингизга шеър қоралабди,
Ота, сочингизга оқ оралабди.

Дардингизга ўзим дармон бўламан,
Сиз орзу қилгандек инсон бўламан,
Мен ҳали осмонда ойдек тўламан,
Йиллар юзингизга шеър қоралабди,
Ота, сочингизга оқ оралабди.

Нилуфар ЭРКИНОВА

Чиноз Хизмат кўрсатиш ва иқтисодиёт касб-ҳунар коллежи ўқувчиси.

БАТАН СУВРАТИ

*Мозий томон қарасам,
Кўринади бўй-басти.
Аждодларим ўтмиши
Менга Ватандир рости!
Коинот сирич очиб,
Мўъжизалар топди у.
Улуғбекнинг қалбида
Ушалди минг-минг орзу.*

*Туркий тил ҳам ширали,
У ҳам болдай мазали.
Мафтун этди булбулни
Навоийнинг ғазали.*

*Моҳирлигин кўрсатиб,
Қойил қилган санъатни.
Бутун дунё танийди
Камолиддин Беҳзодни.*

*Темур қадами етган
Манзиллар бўлди обод,
Улардан ўрнак олиб,
Яшар баркамол авлод.*

*Бугун юртим мустақил,
Халқим яшар бахтиёр.
Мен истиқлол фарзанди,
Менинг шундай бахтим бор!*

ТОНГ

Жилмайиб туриб қуёш
Қўк юзига қўйди бош,
Унинг заррин нурлари
Энди мен билан сирдош.

Митти қушга айланиб,
Чертар деразамни тонг.
Мени уйғотиш учун
Соатим уради бонг.

Деразамни очаман,
Симирай деб ҳавони.
Хонамга кириб келар
Фаришталар саломи.

Тонг билан кулиб келди
Қўнглимга ажиб ҳислар,
Қалбингиз қулфин очиб,
Тонгни қаршиланг, дўстлар!

БАҲОР КЕЛДИ

Баҳорга элчи бўлиб,
Жар солади турналар.
Тоғдан шошиб тушган сув
Тошлар узра куй чалар.

Қуёшнинг тафти иссиқ,
Меҳр берар дилларга.
Яшил гилам тўшади
Зумрад баҳор йўлларга.

Қалдирғочлар бағрида
 Шошқин бир виқор келди,
 Қирларга гул улашиб,
 Боғимга баҳор келди!

ЎЗБЕКИСТОН

Дерлар уни жаннатмакон,
 Гулларга бой хур гулистон.
 Таърифига тил ҳам ожиз,
 Беқиёсдир Ўзбекистон!

Қўли дуога очиқ
 Момоларим ўсган юрт,
 Тўмариси мардона
 Ёв йўлини тўсган юрт.

Бир сўзли, алп ўғлонлар
 Элпарварлар юрти бу!
 Алпомиш, Жалолиддин
 Шу кунни қилмиш орзу!

Бугун бу юрт мустақил,
 Бу юртнинг халқи озод!
 Бутун дунё маҳлиё,
 Ўзбекистоним обод!

МЕҲНАТНИНГ НОНИ ШИРИН

Меҳнат қилса ҳар киши,
 Ўнгидан келар иши.
 Бахти бўлади бутун,
 Омад уники ҳар кун.

Шундай бўл! Бошқаларга
Ибрат бўлсин қадаминг.
Шундай яшагин – ҳатто
Дилда қолмасин ғаминг.

Меҳнатнинг нони ширин,
Беминнатдир ҳамиша.
Элга кераклигининг
Бахтин ҳис қилиб яша!

Донолар айтганидек,
Қанду асал тотганинг,
Доим қут-баракали,
Меҳнат қилиб топганинг.

ОЛАМ ИЧРА ЯГОНАМ

Кўкда офтоб кулиб боқмайди,
Жамолини кўрсатмайди ой.
Онажоним, сиз бўлмасангиз,
Дунё менга очмайди чирой.

Куртак очиб, гуллай бошласа,
Дарахтларга боқаман шодон.
Бу дунёда бахтли яшоломас,
Она меҳрин туймасдан инсон.

Сиз ёнимда бўлсангиз яна,
Қувончларим бўлар бир олам.
Суюнганим, мадорим, бахтим,
Сизсиз олам ичра ягонам.

Шоҳсанам ЖЎРАБОЕВА,

Олмазор қишлоқ хўжалик
касб-ҳунар коллежи 3-курс
ўқувчиси.

СЎНГГИ ҚЎНҒИРОҚ

*Бугун юзингизда ширин табассум,
Кўзингиз тубида ҳаяжон лим-лим.
Юракни йиғлатган туйғулар маъсум,
Айтолмай турибсиз: «Хайр, мактабим...»*

*Сўнги бор қўнғироқ садосин тинглаб,
Катта ҳаёт сари қўясиз қадам.
Полапон учирган қалдирғоч каби
Кузатади сизни меҳрибон одам.*

*Булоқнинг сувидек зилол, беғубор
Қалбингиз ҳаётдан олмоқчи таълим.
Келгуси ҳаётга омад, бахт тилаб,
Кузатиб қолади сизни муаллим.*

КЕЛИНЧАК ХАЁЛИ

*Олтин давринг бўларкан
Ота уйдаги дамлар.
Сезилмас экан алам,
Билинмас экан ғамлар.*

*Эркалигу аразлар
Қизларга ярашаркан,
Янги уйда келинга
Келиндек қарашаркан.*

*Дугоналар бирлашиб,
Ҳар кун ўсма қўярдик.
Боғ айланиш баҳона
Сирлашиб ҳам олардик.*

*Қўшни қизлар қий-чуви
Шуни ёдга соларкан.
Болаликнинг бор завқи
Ота уйда қоларкан.*

* * *

*Денгиз тўлқинидек мавжланиб ҳар дам
Ҳижронлар қўлимга тутади қалам,
Бўғзимгача етиб келар ҳаяжон,
Сиз борсиз, қанчалар гўзалдир олам!*

*Кунлар ўтар ойни, йилни қувалаб,
Хаёллардан жоним бўлади ҳалак.
Кунлар ўтган сайин соғинчингизда
Менинг муҳаббатим – рангин камалак!*

*Дийдорни кутару бечора юрак
Армон денгизиди оқади ҳар кун.
Қаранг, қанча сабр, синовлар керак,
Биттагина сўзни айтмоқлик учун.*

СИЗНИ ДЕБ

*Сизни деб қўлимга қалам тутяпман,
Дилимга шунчалар алам ютяпман,
Ҳар баҳор гул экиб, райҳонлар экиб,
Гулзорларда сизни ўйлаб ўтяпман.*

*Сизни деб қалбимга қайтяпти баҳор,
Сизни деб қалдирғоч қанот қоқяпти.
Бир қувончни кутиб, дийдорни кутиб,
Кўз ёшим сувидан дарё оқяпти.*

*Тонгларда боғларни танҳо кезаман,
Саратонда адир, сахро кезаман,
Сизни деб соғинчга сирдош бўлсам ҳам,
Ўзимни бахтиёр, аъло сезаман.*

Сизни деб...

Шаҳло ОЧИЛОВА

1997 йил 8 январда таваллуд топган. Олмазор қишлоқ хўжалик касб-ҳунар коллежи ўқувчиси

ВАТАНИМ

*Рухсат бер, она деб атайин сени,
Тиззанга бош қўйиб, ором олайин.
Сочларимни силаб, эркала мени,
Аллаларинг тинглаб, ухлаб қолайин.*

*Мен сенинг эркатой қизинг бўлайин,
Талпинсам бағрингга, қучоғингга ол.
Орзуинг, шавкатинг, юзинг бўлайин,
Интилсам юксакка, дуо қилиб қол.*

*Эртангни беряпсан менга ишониб,
Она Ватан, Шаҳло қизим де мени.
Бағрингда яшнаймак мен ҳам қувониб,
Танда жоним борми, онам дей сени!*

БОЛАЛИГИМ

*Не истасам, қилар эдим, подшо эдим,
Ҳар шўхлигу бебошликка ошно эдим,
Қайсар эдим, инжиқликда танҳо эдим,
Ўтиб кетди, эссиз, гулу лолалигим,
Ортда қолди энди менинг болалигим.*

Кўчаларда шўхчан ўйнаб юрар эдим,
 Дадажон, деб эркаланиб турар эдим,
 Музқаймоқни жуда яхши кўрар эдим,
 Энди ортга қайтмас ипак толалигим,
 Ортда қолди энди менинг болалигим.

Азиз эдим, айтганимни қилдирардим,
 Ҳар нарсадан бир мўъжиза қидирардим,
 Вақти келса, бобомни ҳам кулдирардим,
 Кўзмунчоғи маржон, шода-шодалигим,
 Ортда қолди энди менинг болалигим.

ҚИШ

Деразадан кимдир мени пойлаб турар,
 Ҳойнаҳой у аёз бобо бўлса керак.
 Табиат ҳам менга ўхшаб хаёл сурар:
 «У биз билан ҳали узоқ қолса керак...»

Оппоқ либос қай дарахтни гўзал қилмас,
 Деразадан йўлга боқиб, ўйланаман.
 У сеҳргар, ўша сирли мусаввирдан
 Ойналарга гул солишни ўрганаман.

Тарновлардан сизиб оқар қишнинг ёши,
 Ярим тунда томчи қизиқ тушлар кўрар.
 Қатор-қатор муздан қотган томнинг боши,
 Кўёш чиқса, эриб кетар сумалаклар.

ДЎСТ

Қор, ёмғирли кунлар бордир бошимизда,
 Соябонга ҳожат йўқдир, бардош керак.
 Камолотга етганда ҳам, юз ёшда ҳам,
 Инсон учун сирдош керак, дилдош керак.

Юрагингинг бир парчаси бўлсин ўша,
 Қоқилганда тиргак бўлар сенга доим.

Яшамоқчи бўлсанг, шундай дўст деб яша,
Дўстим шундай азиз, яқин менга доим.

Дўсти борнинг қувончи кўп, бағри бутун,
Юрагини ёритади доим софлик.
Дўсти борнинг боши осмон ҳам сарбаланд,
Оламда энг пок туйғудир, ахир, дўстлик!

* * *

Хаёл – уммон, чўкиб кетаман,
Тўлқинланиб шеърлар битаман.
Ана шунда англаб етаман,
Шеъриятсиз менга ҳаёт йўқ.

Дардим айтсам, дўстим сиқилар,
Бегоналар гапирар, кулар,
Биргина у қалбимни билар,
Шеъриятсиз менга ҳаёт йўқ.

Навоийнинг издоши бўлсам,
Нодирадек дилга солсам чўғ.
Юрагимнинг гапига кўнсам,
Шеъриятсиз менга ҳаёт йўқ.

Дунё гўзал, шеъримда битсам,
Ҳар лаҳзанинг қадрига етсам,
Илҳом келди, ростини айтсам,
Шеъриятсиз менга ҳаёт йўқ.

Кумушбиби СОТИВОЛДИЕВА

1996 йил 19 январда таваллуд топган. Янгийўл ижтимоий-иқтисодиёт коллежини тамомлаган. 42-мактабда болалар ва ўсмирлар етакчиси вазифасида ишлайди.

ВАТАНИМ

Сусамбил – менинг юртим,
 Ҳар томонимда гулзор.
 Ҳатто тиконингда ҳам
 Йўқдир заррача озор.
 Бир томоним – боғ, дала,
 Бир томоним – лолазор.
 Элимнинг ҳар фарзанди
 Бугун буюк ижодкор!
 Бахтни туйиб ҳар замон,
 Завқ олай қувончимдан.
 Орзуларим жуда кўп,
 Ғайратим ишончимдан.
 Келажагимиз порлоқ,
 Ўтмишнинг ўтинчиман.
 Ватан, сени куйловчи
 Бахшилар ўкинчиман.
 Оқар сувлар болу қанд,
 Кўк осмоним мусаффо.
 Ҳофизларнинг сен ҳақда
 Кўшиқлари дилрабо.
 Қадим минораларим
 Гўёки оҳанграбо,
 Сайёҳлар ҳайратланиб,
 Дейишади ажабо!

Ватан, жаннатим менинг,
Фаҳрим, гўзал чаманим.
Ўтмишу келажагинг
Менинг ғурурим, шаъним.

* * *

Мажнунтолнинг соясида жим
Ўйланаман нималарнидир,
Қандай яшаш керак, билмадим,
Ҳаёт мисли очилмаган сир.

Гўё ёндим, куйдим телбадек,
Гоҳ бу ишни ёлғонга ўййдим.
Ўзгалар деб куйиндим, лекин
Ўз қалбимни қийноққа қўйдим.

Бир одамнинг топсам кўнглини,
Бошқасига ёқмади ишим.
Билолмадим, бу тўғримиди,
Нотўғримиди бундай қилишим...

Дўстимга деб экканимда тол
Бошқалари кетдилар чопиб,
Ёлғончилар ичра қолдим лол,
Улар кетди бахтини топиб.

Қаттиқ сўзлаш керак эдими,
Керакмиди меҳрли боқиш.
Мен тушундим ахийри энди,
Иложсиздир ҳаммага ёқиш.

Қулаяпти тоғдаги дарахт,
Қулаяпти ерга оҳиста.
Не бўлганин билолмай карахт,
Не кутмоқда уни олисда...

Яшай олмай, юраги тўлиб,
Кўз ёшлари оқади дув-дув.
Хаёлимни туну кун бўлиб,
Кечалари бермайди уйқу.

Ҳали кўпни кўрмаганди у,
Ҳали кўнгли негадир муштоқ.
Қисматими кўролмай бахтин
Тарк этмоқлик тупроқни шундоқ.

Шўрпешонам, кечагина сен
Дўланалар тутгандинг менга,
Баҳра олдим қанча меҳрингдан,
Дилимдагин айтолмай сенга.

Бирор нарса қила олсайдим,
Қутқарсайдим бу аҳволингдан.
Ичингдагин била олсайдим,
Суҳбат олиб ой жамолингдан.

Улгурмадим. Кечир, илтимос,
Беғамлигим дилимни тиғлар.
Шодасидан тўкилган маржон –
Дўланалар оҳ уриб йиғлар.

КАБУТАР

Келдинг, мана, шу ёруғ дунё,
Бошинг узра парвона – онанг.
Пириллашинг куй каби гўё,
Мўъжазгина, сомондан хонанг.

Жовдирайсан атрофга боқиб,
Излаяпсан ундан не нарса?
Сен кўнглимга қолдингку ёқиб,
Орзуларинг балки бир қанча.

Дунё гўзал, ғанимат умр,
Сени минг бир синовлар кутар.
Ҳали нени билардинг, содда,
Миттигина оппоқ кабутар.

Земфира НУГМАНОВА

Чиноздаги 19-мактабни тамомлаган. Янгийўл Тиббиёт коллежининг «Даволаш иши» бўлимида ўқийди.

ҲОЛАТ

*Дарахтлар шивиринга негасир ҳорғин,
Қийналган юракни эсади шамол.
Нега мен ёлғизман, йиғлайди юм-юм,
Тинмасдан берар у ўзига савол.*

*Атрофи қоронғу, рангсиздир дунё,
Ҳам қайғу, ҳам алам унинг ҳамроҳи.
Юраги нурсиз бир чироқдир гўё,
Чидолмай, бақариб йиғлайди гоҳи.*

*Соат чиққиллайди ярим тунда ҳам,
Зимистон оламда бир ўзи ёлғиз.
Чўчиб уйғонади бечора йигит,
Излайди кўриниб қолар деб бир из.*

* * *

*Табиат жумбоғи сирдек туюлса,
Орзулар қалбингга селдек қуйилса,
Шеърят меҳридан кўзинг очилса,
Муҳаммад Юсуфни ёд этгин, дўстим.*

Юрагингда бўлса орзулар бисёр,
Уларни ёзмоқни этсанг ихтиёр,
Шеъриятга ошно қалбинг бахтиёр,
Муҳаммад Юсуфни ёд этгин, дўстим.

Шеърга ошуфта қалб мушфиқ, беозор,
Ялпизнинг исидек бўлар беғубор,
Қизғалдоқ қиқирлаб, кулганда баҳор,
Муҳаммад Юсуфни ёд этгин, дўстим.

КИМ БЎЛСАМ ЭКАН?..

Қалбим шоир, ўзим шифокор,
Бўлсам дейман элга мададкор.
Сўзларимдан шифо топса дил,
Қолмаса ҳеч дунёда бемор.

Табобатдан сабоқ олсам ҳам,
Илҳом завқи барибир керак.
Ибн Сино бобом қошида
Навоийни ёд олар юрак.

Икки орзу қалбимга ошно,
Иккисини дейди юрагим.
Юртга содиқ, фидойи фарзанд
Бўлмоқ асли менинг тилагим.

НАСТАРИН

Оқ настарин гуллари
Мени дўст деб билади,
Ҳар тонгда деразамдан
Мўралайди, кулади.

Шивирла, майда гулим,
 Бўйингга садқа дилим.
 Хуш бўйингни таратгин,
 Жаннатдан келган гулим.

Оҳ, настарин, дўстгинам,
 Ҳайрон қил райҳонларни.
 Ҳовлимизга чорлайвер
 Ҳамиша меҳмонларни.

ТОНГ

Қушлар чуғурига жилға жўр бўлар,
 Эрта тонг. Сочларим силайди шамол.
 Янги кун юракка шодлик улашар,
 У бизга тун берган бахтдир эҳтимол...

Оламни эркалаб уйғотар офтоб,
 Майсалар шудрингда ювар юзларин.
 Райҳону жамбиллар бошин тебратиб,
 Кекса тутга айтиб берар сирларин.

* * *

Қўлмакдек шаҳарнинг бир чеккасидан
 Бир қучоқ гул тутиб ўтмоқда аёл.
 Кўзларида қувонч, бахт оғушида
 Ҳеч кимга қарамас, суради хаёл.

Қайгадир шошади ўзига ўхшаб
 Унинг қадамидан таралган ислар.
 Бировга билдирмай байрам қилади
 Аёл юрагида беозор ҳислар.

Мирзоҳид АБДУЛЛАЕВ

Республика ихтисослаштирилган Мусиқа ва санъат академик лицейини тамомлаган. Фортепиано йўналишида ўнга яқин халқаро танловлар иштирокчиси ва совриндори.

ОҚШОМ

*Оқшом ёймоқдадир зулумотини,
Борлиқни бир ширин дардлар чулғаган.
Еллар келтиради ҳаёт тотини,
Ҳеч ким бундай гўзал тунни кўрмаган.*

*Юлдузлар ярқирар кўкда, олисда,
Қандай сокин, соҳир, сурурли бу тун.
Илҳомнинг олови ловуллар ҳисда
Дунёни қайтадан яратмоқ учун.*

*Шамол оҳангида ўйнайди хазон,
Қандай мўъжизакор бўлмасанг, раббим.
Барглар исён қилиб йиғлар беомон,
Кўз ёшига чўмиб яшайди қалбим.*

*Юрагим бетакрор ҳисларга муштоқ,
Тонгни тезроқ юбор, эй, парвардигор!
Қанча гўзал, қанча дардлидир бу чоғ,
Бу сўзни минг бора этгумдир такрор.*

*Кўнгил осмонида чақмоқда чақин,
Оқшом қатларида булутлар сузар.
Бахтим бунча яқин, бунчалар яқин,
Кўнгил оҳангларга сингимоқ истар.*

КУЗ ХАЁЛЛАРИ

Оёғимдан тўкилар қадам,
 Дард кемирар кўксимни ҳамон.
 Бугун булут тутади мотам,
 Дилпорасин йўқотгансимон.

Изларимдан югуради вақт,
 Юрак йиғлар, ҳислар қамоқда.
 Кўз ёш тўкмай йиғлайди дарахт,
 Шамол олтин баргин отмоқда.

Кўзларимдай нурсиз қуёш ҳам
 Оқиб тушар дилимга томон,
 Бугун келиб хабар ол, эркам,
 Келмасанг, оҳ, аҳволим ёмон.

Шамол беун, қалбида ингроқ,
 Осмон булут кўнглини хушлар.
 Теракларнинг шохиди титроқ,
 Жануб томон учмоқда қушлар.

* * *

Юрагимни учирди шамол,
 Санчилади қалбимга дарахт.
 Туйғуларим кўрсатиб жамол,
 Кўксим узра ёйилади бахт.

Мени сочиб юборди шамол,
 Йиғиламан яна паришон.
 Тол шохига илинди хаёл,
 Вужудимдай титрайди хазон.

Олдингидай эрийди кўнглим,
 Осмон менга дилини ёрар.
 Йиғлайвериб, ҳорийди кўнглим,
 Шамол мени учириб борар.

* * *

Йиллардан, йўллардан, тиллардан ўтдим,
Шамолдан шиддатли бўлди шитобим.
Мен сени бор умрим мисоли кутдим,
Сенгадир, эй, дўстим, азал хитобим.

Янги йўлни очар кўнгил дафтари,
Сиёҳга на даркор, дилда бордир доғ.
Аста яшнаб борар ҳаёт барглари,
Дарднинг сайроғидан чайқалади боғ.

Ёмғир ювиб ўтди дилдан гардларим,
Умрим ўтаяпти хазон боғларда.
Аста тўкилмоқда ҳаёт барглари,
Лабдаги табассум сўнган чоғларда.

Шу маҳал ўзимнинг ҳолимга ҳатто
Тушунмай қоламан ўзим негадир.
Ёзувларга тўлар кўнгил дафтари,
Қувончи боғларга қилмайди таъсир.

ТУШ ЙЎЛАКЛАРИ

Тушимда, ям-яшил майсазор,
Атрофда серсалом дарахтлар.
Бу ерда неки бор, неки бор,
Қалбимга бағишлар фараҳлар.

Минг йиллик гиёҳлар қаримас,
Зумраддек турарлар о, ҳамон.
Кўнглимдан ҳайратлар аримас,
Гўзалдир бундаги ҳар томон.

Дарёси гувиллар бетиним,
 Қуёши сочади олтин нур.
 Юракка қоришди ботиним,
 Дилимни чулғайди бир сурур.

Туриб кетдим бехос уйқудан,
 Ташқарида ёғаётир қор.
 Бундайин фараҳбахш туйғудан,
 Мен қолдим беимкон, бемажол.

* * *

Эй, осмонда учмаган малак,
 Кўзларимдан воз кечган рўё.
 Ошиқларинг кўпмиди мендак,
 Эй, орзуйим, ишқдай берўёб.

Қалбим торин чертар сенсизлик,
 Не малаклар менга муносиб.
 Бу қандайин ёвуз тенгсизлик,
 Наҳот менга этмасанг насиб.

Ишқ шаҳридан сенсиз ўтарман,
 Дил мевасиз бир боғ сингари.
 Умр бўйи сени кутарман,
 Шудир асли кўнгил сингани.

Сени мақтаб адашди сўзлар,
 Осмонингда учдим хазондай.
 Фақат сен деб юрагим бўзлар,
 Ёзда келган кузги мезондай.

ХАЗОН

Шамоллар эсмоқда бефурсат,
Далаларни қоплади туман.
Дарахтларга етмади журъат,
Қолди ўзин дардлари билан.

Кўкка ўрлаб учди хазонлар,
Булутларга ёйилди мендак.
Унутилмас бу кузги онлар,
Хотирамга бўлмоқда безак.

Осмон уруш очди куз томон,
Хазондайин учмоққа шайман.
Кузнинг юзи яна заъфарон,
Энди мен ҳам куздек яшайман!

* * *

Кетдим! Ортдан қувмоқда қаҳринг,
Қувлайверар, ҳар тун, ҳар куни.
Наҳот менга келмаса раҳминг,
Қўлламасанг олдда юрганни.

Кўзларингга тўймайман боқиб,
Кафтларимни силар сочларинг.
Қалбга ўтни ёқишга ёқиб,
Олмос каби оқар ёшларинг.

Лаҳзаларга дўнди муҳаббат,
Титроқларга дош бермас лабим.
Шунча камми, дилингда шафқат,
Иложи йўқ, тугади сабрим.

Барно ОБИДОВА

1995 йил 10 октябрда таваллуд топган. Чиноз Қурилиш ва иқтисодиёт касб-ҳунар коллежини тамомлаган.

БАҲОР

*Қўлга олдим яна қаламни
Қалб хотиржам кўнглимни ёзсам.
Ўйлаб қолдим, дўстим бўларми,
Қўлларимни баҳорга чўзсам.*

*Селдек ҳислар ёғар қоғозга,
Кўкда қуёш порлайверади.
Қалбимдаги оташни кўриб,
Офтоб мени чорлайверади.*

*Сени интиқ кутдим қанча мен,
Кўрай лолазору боғларинг.
Гуллар териб баҳра олсайдим,
Яшнар эди ёшлик чоғларим.*

*Чўл тупроғи ёмғир кутгандек
Баҳор, сени шундай кутдим мен.
Энди мени ташлаб кетмассан,
Қўлларингдан маҳкам тутдим мен.*

ЯШАШ ЗАВҚИ

Нурлари жилва қилиб,
Қуёш бобо кўз очди.
Тун бўйи ором олган
Кўзлардан уйқу қочди.

Ҳаётдан баҳра олган
Гулзорим чаман-чаман.
Дарахтларга термулиб
Берилиб шеър айтаман.

Қушлар завқим ошириб,
Парвоз этар фалакда.
Тинмай қўшиқ айтади
Бедор ҳислар юракда.

Бахт манзилига бошлар
Бизни бу гўзал дунё.
Заминимизда ҳаво
Бўлсин доим мусаффо.

ХАЁЛ

Бешикдайн тебраниб,
Хаёл мени аллалар.
Дунёни унутаман
Хаёл сурган паллалар.

Хаёл – яқин сирдошим,
Асалдайн ширин у.
Ажиб ҳислар дунёси,
Гўзал, бетакрор туйғу.

Орзуларим бир олам,
Кўзимда бахт кулади.
Олмосдайн товланиб,
Хаёл жилва қилади.

ОЗОР БЕРМАНГ

Гулбоғда сайр айладим,
 Тўрт томоним чаманзор.
 Бунча гўзал табиат,
 Бунча чиройли баҳор!

Капалаклар қувнашиб,
 Қўшиқ айтиб юрибди.
 Кимдир мен севган гулнинг
 Ғунчасини узибди...

Қуёш кўринмай қолди,
 Келдими қора булут.
 Пайҳон бўлибди, қаранг,
 Муҳаббат бўлиб унут.

Гул учун гулзор – Ватан,
 Шафқат қилинг уларга.
 Очилдими, сўлмасин,
 Озор берманг гулларга.

СЕНИ КЎРГАНДАН БЕРИ...

Дилда умид учқуни ёнди,
 Меҳрли ҳис яна уйғонди,
 Қалбим яна ишққа ишонди,
 Сени кўргандан бери.

Юрагимда туйғулар дарё,
 Дарё тўлиб оқади гўё,
 Бунча гўзал кўринар дунё,
 Сени кўргандан бери.

Энди ўйнаб-кулмоқ истайман,
 Мен ҳам бахтли бўлмоқ истайман,
 Ҳар кун сени кўрмоқ истайман,
 Сени кўргандан бери.

Дилафруз БОЗОРБАЕВА

1991 йил 20 июлда туғилган. Янгийул Тиббиёт коллежини та-момлаган. Чиноз туман Марказий шифохонасида ҳамшира бўлиб иш-лайди.

БОЛАЛИГИМ

*Болалигим, озод, ҳурлигим,
Беғуборим, покиза дилим.
Сендан анча олислаб кетдим,
Ўтиб кетди қанча ой, йилим.*

*Эзилди кипригим намидан
Шодликдан чақнаган кўзларим,
Тушларимга киради энди
Болаликда қолган дўстларим.*

*Капалакни қувалаб, қучиб,
Гул баргидан шабнам ичганим.
Орзулари томон талпиниб,
Қалдирғочга ўхшаб учганим.*

*Болалигим – бахтиёр куним,
Маъсум умрим дарёдай оқди.
Қара, ёшлик бугун ҳамроҳим,
Юрагимда оловлар ёқди.*

*Болалигим яшар қалбимда,
У дамларни соғиндим ёмон.
Мен боламга меҳрим бераман,
Онам мени эркалар ҳамон.*

ЁМҒИРНИ ТИНГЛАБ

Шабнамга айланиб соҳир туйғулар
 Парвонадек деразамга урилар,
 Йиллар селдек оқар умрим саҳнида,
 Хаёл уммониға ёшим қуйилар.

Тинглайман томчилар қадам сасини,
 Ахир, у юракнинг зорига ўхшар.
 Юракка ёқилган ишқ оловидан
 Шамдек эрир экан дилдаги дардлар.

Деразам ортида гўзал оҳанглар,
 Томчилар куйига ошиқ тилагим.
 Феруза фалакдан томган томчилар,
 Ювиб ўтинг менинг дардли юрагим.

Қайда баҳор кезар, қайлардадир куз,
 Ким бахтиёр, кимни армонлар эзар.
 Менинг дардларимни сезар ёмғирлар,
 Менинг ҳаётимни ёмғирлар безар.

АТИРГУЛИМ

(Қизим Дилнурага)

Қўнғироқ жаранги кулгуларингда,
 Дилим ёришади меҳринг тафтида.
 Қўлга олганида бағри тўлади,
 Бахт балқиб туради онанг кафтида.

Кўзларингга боқсам, қувончни кўриб,
 Зумда унут бўлар қайғу, дард, ситам.
 Атиргул юз очган дудоқларингда,
 Қизим, ширингинам, митти фариштам.

Хазон бўлган боғим гулга тўлдиргин,
Ёшлигимда топган баҳорим, қизим,
Дунёимни бахтга тўлдириб тургин,
Отасидан қолган ёдгорим, қизим.

ҚУЁШИМ БЎЛ

Дил исмингни такрорлар ҳамон,
Мен ердирман, сен олис осмон,
Бахтимни шу тупроққа бердим,
Юрагимни эзади армон.

Узатганча бир даста оқ гул
Тушларимга кириб турасан,
Сенсиз ҳаёт қоронғу дея,
Қўлинг тутсам, хаёл сурасан.

Ёдинг ўчмас чироқ ўчса ҳам,
У умримни ёритиб турар.
Армонида ёндим севгимнинг,
Юрак фақат сени деб урар.

Хазон бўлди севгимиз боғи,
Ўзим юпанч бугун дардимга
Кетсанг ҳамки, гўзал тонг чоғи
Қуёшим бўл, қолгин қалбимда.

СИРДОШГА АЙЛАНДИ

Кўзимда соғинчининг сийрати,
Кўксимда ёримнинг суврати,
У эди ҳаётим зийнати,
Вужудда ғалати ҳолсизлик,
Сирдошга айланди ёлғизлик.

*У кетиб, танидим армонни,
Умримга киритдим ҳижронни,
Бу дунё чиндан ҳам ёлғонми,
Гуллаган ёшимда ҳолсизлик,
Сирдошга айланди ёлғизлик.*

*Ёришар қалбимнинг зулмати,
Фарзандим умримнинг ҳикмати,
Ёримга беҳиштнинг роҳати,
Қаддимни эзмагин, ҳолсизлик,
Сирдошга айланди ёлғизлик.*

Ёлғизлик!..

КЕЛМАЙСИЗМИ?

*Эсаётган шаббодага мен
Дардим айтиб, сураман хаёл,
Ҳар тонг соғинч фасли кўнглимда,
Юрагимни ўртар минг савол.*

*Капалакдек учди шодлигим,
Қаранг, сизсиз сурурсиз кўчам.
Бир ўй мени ҳушёр торттирар,
Бегим... дея айтмоқчи бўлсам.*

*Кўзларимда порлаб турган нур –
Фарзандимиз сўрайди ҳамон.
Кетдингизми борса келмасга,
Келмайсизми, энди биз томон.*

Зухра БОБОБЕКОВА

Олмазор қишлоқ хўжалик касб-
ҳунар коллежини тамомлаган.

БОЛАЛИК

*Қуш каби қанот қоқиб,
Учиб кетди болалик.
Юрагимнинг тубига
Тушиб кетди болалик.*

*Қизалоқлар ўйнашса,
Қарайман четда туриб.
Кеча мен ҳам юрардим,
Бебошлик, шўхлик қилиб.*

*Ҳаётимнинг қувончи
Болалик эди асли.
Орзуларим дояси –
Умримнинг чаман фасли.*

ШАЛОЛА

*Боғда қушлар сайрайди,
Тинглаб, кўнгил яйрайди.
Қизлар лапар айтишиб,
Ватан мадҳин куйлайди.*

Юзлари қирмиз лола,
Қўлларида гул-лола.
Қизларнинг даврасига
Қўшилади Зилола.

Товусдайин атласда
Рақсга тушар Ҳилола.
Чархпалакдан тушган сув
Оқар мисли шалола.

ЁМҒИР

Осмон зор-зор йиғлайди,
Қулоғимга шивирлаб.
Тинмай қўшиқ айтади
Ёмғир шитир-шитирлаб.

Уст-бошимиз шалаббо,
Офтоб қайда, зимистон.
Бирдан кўнглим ёритди
Камалак рангли осмон.

* * *

Оқ либос эғнимда,
Қалбимда тугун.
Ҳаммадан кўп Сизни
Уйлайман бугун.

Хотиржам кунингиз
Эслолмадим мен,
Дардингизга шерик
Бўлолмадим мен.

Сиз сабаб меҳрли
Туйғуларим кўп,
Менинг армонимдан
Орзуларим кўп.

Бугун дуо билан
Мени кузатиб,
Ўзга уйга қизмас,
Меҳр узатиб...

Турибсиз, отажон,
Кўзим тўла ёш.
Сиз қилган дуолар
Мен учун қуёш!

Бахт қасрига элтар
Йўл бир йўлакча,
Ота, ота уйим
Меҳри бўлакча.

* * *

Йиллар ўтар-кетар, умр бепоён,
Ғаниматдир ўтган лаҳзалар.
Шукрин айтиб қўяйлик ҳозир,
Ахир, эрта бошқа кун бўлар.

Қолса қолар фақат яхшилик,
Эзгуликнинг умри узундир.
Эртага не бўлар, билмаймиз,
Байрам қилинг, байрам бугундир!

Одина ДАДАХОНОВА

42-мактабнинг 8-синф ўқувчиси.

БАХТИМИЗ

*Эрта тонгда турсангиз,
Гул ифори туюсиз.
Ҳовлига сув сепганда
Тупроқ исин суясиз.*

*Гул ифори Ватаннинг
Иссиққина меҳридир,
Асрлар ифори бор
Тупроқ тарих сеҳридир.*

*Тандирбоши томондан
Иссиқ нон иси келди,
Нонуштага чорлайди
Тўкин дастурхон энди.*

*Дадажоним ёнимда,
Онажоним ёнимда.
Қуёшнинг иссиғи бор
Менинг кулча нонимда.*

*Осойишта, хур замон
Юракдаги шаҳдимиз,
Фаровон ҳаётимиз
Барчамизнинг бахтимиз!*

МЕҲР НУРИ

*Офтобдан ҳам иссиқдир
Қалбдаги меҳр нури.
У юракнинг мадори,
У жонларнинг ҳузури.*

*Ойдек ёруғ юз бўлар
Ширин сўзли одамлар,
Табассум қилса улар
Унутилади ғамлар.*

*У бахтнинг онасидир,
Удир қувонч белгиси.
Меҳр нури аслида
Яхшиликнинг элчиси.*

ДАНАГИ ШИРИН

*Юзидаги ажинмас,
Йиллар юрган издир у.
Катта-ю кичикка ҳам
Доим ширинсўздир у.*

*Боғдан олиб чиқади
Ёнғоқ териб бир этак,
Эринмай айтиб берар
Набираларга эртак.*

*Бувижониси берар
Бор меҳрини шуларга.
Райҳон ҳидин суйгандек
Суйиб қарар уларга.*

*Алла айтиб ухлатиб,
Беради қайноқ меҳрин.
Ўриги қанддек бўлса,
Ундан данаги ширин.*

ОНАЖОН

*Қалбимдаги қуёшим
Ўзингиздир, онажон.
Менинг яқин дилдошим
Сўзингиздир, онажон.*

*Сиз кулсангиз, райҳонлар,
Гуллар иси келади.
Қадамингиз ҳовлида
Шаббодадай елади.*

*Сир кирсангиз хонага
Қуёш келади кириб,
Менга ўғит айтасиз,
Билмаганим билдириб.*

*Ўзингиз бош ҳар ишга,
Бошсиз қувонч, иқболга.
Ой ҳам ҳавас қилади
Сиздек мунис аёлга.*

ОЛТИН ФАСЛ

*Кундузлари иссиғу
Бироз совуқ азонда.
Ариқда шошиб оққан
Сув тинади мезонда.*

Ҳайинқароқ болалар
Беҳизорга солар из,
Ҳил-ҳил пишиб мевалар,
Юртга келди олтин куз.

Пишди хурмо-ю, анор,
Куз бўлиб келгач меҳмон.
Кўзимизни қувнатар
«Оқ олтин» тўла хирмон.

Энди узум узишга
Бизни чорлайди тоқзор.
Япроқларнинг рангида
Камалак жилоси бор.

ҚОР ЁҚҚАН КУН

Увиллаб эсар шамол,
Дарахтлар рақс тушяпти.
Изғиринга қўшилиб
Бу қиз қайга шошяпти.

Қўлқопи йўқ қўлини
Совуқ чимдиб ташлади.
Энди дарахтлар қолиб,
Қор рақсини бошлади.

Қиз ҳолига боқмасдан
Қор келар тоғдан ошиб,
Совуқ кирмасин деб қиз
Кирар эшикдан шошиб.

Қизча ухлаб қолади
Иссиқ печка ёнида,
Икки юзи қип-қизил,
Ором кирди жонига.

Диляра СОТИВОЛДИЕВА

2004 йил 6 октябрда туғилган.
17-мактабнинг 6-синф ўқувчиси.

БАҲОР

*Баҳор келиши билан
Оламга нур сочилар,
Барчамизни куттирган
Гул-лолалар очилар.*

*Гўзаллик элчиси у,
Яшнаб кетар саҳролар.
Тол попук қадаб сочга
Ўсма қўяр Зухролар.*

*Ариқларда ўйноқлар
Зилол сув айтиб табрик,
Ялпиз ислари билан
Таралади эзгулик.*

*Навбаҳор – кўркам фасл,
Ям-яшил тошли ерлар.
Қушлар ҳам қўшиқ айтиб,
Эркинлик келди, дерлар.*

*Юртим, муборак бўлсин
Кўк тўн кийган кўкламой,
Наврўз келар севиниб,
Қўшиб оламга чирой.*

МАЖНУНТОЛ

Қирқ кокилли сочингни
Ёнга ташлаб оласан.
Жим туриб, ортимиздан
Термулганча қоласан.

Негадир маъюсдайсан,
Хомушгинам, мажнунтол.
Ёрдам керак бўлса айт,
Тортинмасдан сўрай қол.

Тупроқ исини қўмсаб,
Шохинг эгилар аста.
Ҳатто митти баргинг ҳам
Она ерга пайваста.

БОБО ҚУЁШ

Қуёш бобомиз бизга
Меҳр билан боқади,
Жаннатмакон гўшага
Доим кўнглин очади.

Биз – бахтиёр болалар,
Юзимизда табассум.
У бизни деб яшайди,
Берган меҳридан маълум.

Қаранг, атроф чароғон,
Қалблар ҳузур олади.
Ой момомга ўхшайди,
Қуёш бобом бўлади.

ЛОЛАЖОН

Боққа кирсам, бир лола
Хомуш, маъюс турибди.
Сўрасам ундан ҳолин
Кимдир ҳафа қилибди.

Сув қуймабди эгаси,
Толиқибди у шундан.
Ҳорғин юзига боқсам,
Лолам қовоғин уйган.

Ариқ томон югурдим,
Олиб келиб, қуйдим сув.
Яшнаб қолди барглари,
Раҳмат сенга, деди у.

Болажонлар, келинлар,
Безътибор бўлмайлик.
Ниҳоллару гулларга
Сув қуйишиб турайлик.

Наима АНВАРОВА

Чиноз Хизмат кўрсатиш ва иқтисодиёт касб-ҳунар коллежи ўқувчиси.

МАКТАБИМ

*Ўзингсан билимга кон,
Устозларим меҳрибон.
Қадрдон синфдошлар
Азиз дўстдир жонажон.*

*Мақтабжон, гулбоғингни
Кезсам, яйрайди дилим.
Китоб билан дўстлашиб
Ўтар ҳар ўқув йилим.*

*Бағрингга шошиламан,
Ўзинг иккинчи уйим.
Бир кун келиб етарман,
Дилимда кўп орзуим.*

УСТОЗИМ

*Қўлимга қалам тутиб,
Одоб дарсини берган.
Билим берган устозим,
Ҳаёт дарсини берган.*

*Бу шеърни сизга айтдим,
Сизга қилурман таъзим.
Онамдек меҳри дарём,
Сизга раҳмат, Устозим!*

ОЙМОМО

*Кулиб турар ҳамиша
Осмондаги оймомо,
Бир-бирига термулган
Юлдузларга муаммо.*

*Оймомо юлдузларни,
Бизларни ташлаб кетар.
Доим ўн беши ёруғ
Тунлар шошилиб ўтар.*

*Тўлин ой тез фурсатда
Биз билан хайрлашар,
Биз кўрмаган кунлар у
Билмам, қайларда яшар.*

УСТОЗЛАР

*Сиз бор, яшамоқ осон,
Ерга яқиндир осмон.
Устозлар, сиз бошлаган
Билим йўли чароғон.*

*Қўлга қалам тутқазиб,
Кейин берасиз илҳом.
Ҳаёт эзгу ҳисларни
Сиз учун этган инъом.*

*Бизни чорлар келажак,
Бизни чорлар парвозлар.
Борлигингиз ўзи БАХТ,
Раҳмат сизга, устозлар!*

ҚОРА ҚҰНҒИЗ

Миттигина қора қўнғиз,
Овоз чиқаради ғиз-ғиз.
Боласини оппоғим, дер,
Куйиб-пишиб ғамини ер.

Ўз тилида гаплашади,
Гўё биздан сир тутади.
Қаранг, ўзи қоп-қора-ю,
Лек оппоқ меҳр тутади.

ОЛМАХОН

Момиққина олмахон
Жуда ажиб жонивор.
Тинмай ёнғоқ чақади,
Кўрганлар лол қолади.

Ёйилиб туган думи
Ўзига ярашади.
Жисмига мосдир номи,
Қайларгадир шошади.

ТУЛКИЧА

Ҳамма мени яхши билади,
Ўрмонданман, мен момиқ тулкича.
Эртақларда уйқум келади,
Ой кўринар мисоли кулча.

Кўп ухлашни севганимданми,
Ҳеч бир айёр мендан ўтолмас.
Чаққонликда тенгим бормикин,
Ҳатто шер ҳам мени ютолмас.

КАПАЛАК

Митти, гўзал капалак,
 Қанотлари пирпирак.
 Гулдан гулга қўнади,
 Қуёшни хуш кўради.

Табиат мўъжизаси,
 Гулнинг меҳр шуъласи –
 Капалаклар ғаройиб,
 Кўриб, дейсан, ажойиб!

МУШУКНИНГ НАЙРАНГИ

Пишлоқ қўйиб қопқонга,
 Қўнғироқ осиб уйга,
 Пистирма қўйди мушук,
 Ҳатто сезмади кучук.

Сичқон жуда оч эди,
 Ўлжа томон талпинди.
 Пишлоқни тишлаганди,
 Қўнғироқча чалинди.

Сичқон қочиб улгурмай,
 Мушук келди билдирмай.
 Ўзича уйга чўмди,
 Сўнг сичқонни еб қўйди.

КУЗ

Куз келса, кечиккан мевалар пишар,
 Баҳорнинг кетгани ёдингга тушар.
 Нимадандир огоҳ этмоқчи бўлиб
 Қизил-сарик барглар шошилиб учар.

Қушлар шошар иссиқ ўлкалар томон,
 Қора қарғаларнинг ҳаммаси шодон.
 Куз кунлари салқин, оромбахи, аммо
 Кузги гуллар учун яшамоқ армон.

Севара ИЗЗАТИЛЛАЕВА

40-мактабнинг 4-синф ўқувчиси.

ТИЛАК

Ҳар йилгидек гўзал кун,
Сўнги қўнғироқ бугун.
Даврани кенг олинглар,
Ўйин-кулгу қилинглар.

Мақтабни битирувчи
Ака-ю опаларим,
Қўлимга олдим қалам,
Сизга тортиқ шеърларим.

Сизлар учиб кетяпсиз
Илм-зиё боғидан,
Болалик даври ўтган
Мақтабнинг кучоғидан.

Қалбингизда ҳаяжон,
Ўзгача бир завқ, сурур,
Юракдан жўшиб дейсиз:
«Устозларга ташаккур!»

Касб-ҳунар коллежига
Қанот қоқиб учарсиз,
Мазбут ота дуосин
Олиб, йўлга тушарсиз.

Жарангласин кўнғироқ,
Бахту омад ёр бўлсин.
Камолот чўққисиди
Сизга ҳам жой бор бўлсин!

ЙЎЛ ҚОИДАСИ

Ўннга, чапга қарагин
Катта йўлга чиққанда,
Машинага йўл бергин
Қўшилма, ҳовлиққанга.

Кўчадан шошмай ўтгин,
Қоидага амал қил.

Шундай қилсанг, ҳамиша
Хотиржам бўлар кўнгил.

Ўқиб-ўрган, билиб ол,
Керак ҳар бир қоида.
Унга риоя қилсанг,
Ҳаётинг учун фойда!

БАҲОР

Атроф ям-яшил, гўзал,
Бошимда мовий осмон.
Бойчечаклар қирларда
Қуёшга боқар шодон.

Баҳор чиройли фасл,
Офтоб нурун сочади.
Иссиққина кўк сомса
Иштаҳани очади.

Қайнаб турган сумалак
Аҳилликка очар йўл,
Ёмғирдан қочма, ўртоқ,
Ҳатто ёғиб берар дўл.

Ҳиди бирам ёқимли,
Ариқ бўйида ялпиз.
Баҳорнинг иси келар
Боғимизга кирсангиз.

МУСОФИР

Ўзга юртга ошиқиб,
Онасидан узоқда
Олис сафарга чиқиб,
Боласидан узоқда.

Юрагин юрт соғинчи
Наҳот, ҳар кун эзмайди,
Бойиб кетишни ўйлаб,
Қул бўлганин сезмайди.

Қушдек учиб кетди-ю,
Тушиб қолди тузоққа.
Бошин баланд кўтариб,
Қайтолмайди қишлоққа.

Ўзга юртга ошиқиб,
Онасидан айрилди.
Олис сафарга чиқиб,
Отасидан айрилди.

Бу гапларни хорижда
Қўшнисидан эшитди.
Адашган мусофирнинг
Кўзлари тиниб кетди.

Хуснора ЎКТАМОВА

45-мактабнинг 9-синф ўқувчиси.

БАҲОРИМ

*Фасллар ичида сулуви ўзинг,
Пуштиранг жозибанг этар маҳлиё.
Сен келсанг, табиат тилга киради,
Сен келсанг, ёшариб кетади дунё!*

*Орзу оламига чорлар лолалар,
Қир-адир қўлида алвон пиёла.
Сумалак мазасин эслаб юрасан,
Ялпиз исларини туйсанг бир бора.*

*Қалдирғочлар қўшиқ айтиб чарчамас,
Қушлар ялласига тўлади боғим.
Ҳар кўклам шоирга ўхшаб қоламан,
Мен ҳам баҳор билан учрашган чоғим.*

ОНАМ

*Дашту тиконзорда пиёда юриб,
Кўз юмиб ўтасиз қанча синовга.
Қанча қайғуларни ортда қолдириб,
Дардингиз айтмайсиз сира бировга.*

*Яқин дугонамдан яқин сирдошим,
Муносиб, дилбарим, сабри наққошим.
Гўдакликдан берган оппоқ меҳрини,
Дардкашим, ўзимнинг қалби қуёшим.*

Чеҳрангиз ёришса, ёришар олам,
Бу ёруғ оламда яккам, яғонам.
Меҳрингизга лойиқ фарзанд бўлайин,
Офтобим, ҳилолим, ёлғизим онам.

УСТОЗИМ

Болам, дейди худди отамга ўхшаб,
Меҳрли қўллари бошим силайди.
Онамдек покиза орзулар билан
Порлоқ келажакка оқ йўл тилайди.

Биз деб қайғуради, биз деб яшайди,
Меҳри қуёш каби ловуллаб турар.
Мактабимнинг иссиқ бағрида бахтли
Юртнинг келажаги чопқиллаб юрар.

Шеър битиб, таърифин айтгим келади,
Мадҳини айтаман, қўлимда созим.
Доно сўзларида маъно яширин,
Донишмандга ўхшар ҳар бир устозим.

СЎНГИ ҚЎНҒИРОҚ

Юракларга ширин ҳаяжон солди,
Бир зумда чалинди сўнги қўнғироқ.
Маъюс хайрлашиб, хайрлашолмай,
Синфдошлар кетар мактабдан йироқ.

Оқ йўл тилаганча, йўлга термулиб,
Ортда қолаверар қадрдон мактаб.
Устозларни азиз, меҳрибон билиб,
Синфдошлар юрар мактабни мақтаб.

Ютуқлар кутмоқда сени, синфдош,
Хурсанд бўл, кўзингга ёш олма бугун.
Мақсад сари интил, умидингга ет,
Устозлар ишончи, орзуси учун!

Шодия РЎЗИМУРОВА

Яллама қишлоғидаги
28-мактабни таомлаган.

БАХТ МАНЗИЛИ

*Кўзим қароғидасан,
Юрагим ардоғида.
Энг яқин ҳамроҳимсан,
Сен умрим сўқмоғида.*

*Ошиб ўтиб боряпсан
Эзгулик довонидан,
Бахт нафаси уфурган
Аждодлар армонидан.*

*Ўзинг жондек азизсан,
Отам каби муқаддас.
Бугун Ўзбекистонга
Дунё қилади ҳавас.*

*Ўзинг – онам, бағрида
Аллалар бешигимсан.
Бахт манзили томонга
Элтгувчи эшигимсан.*

Тонг мўралар тоғлар ортидан,
Хайрлашдим оймомо билан.
Фарзандини кутган онадек
Тонгни кутиб оляпти Ватан.

Ким учундир қувонч келтирар,
Ким учундир олиб келар бахт.
Умр оқар дарёга ўхшар,
Елдек чопиб ўтиб борар вақт.

Мўъжизага ўхшар янги тонг,
Ғаниматдир ўтган ҳар лаҳза.
Ўз ўзини қилади сўроқ
Ҳар бир одам ортига боқса.

Яна қанча тонгни кўрасан,
Шошилганча келади оқшом.
Ҳар бир кунни ардоқлаб яша,
Инсонмисан, қолдир яхши ном.

ДАРАХТ

Гуллар билан безаниб,
Яшайсан баҳор келса.
Боғимга бахт гулини
Тўшайсан, баҳор келса.

Ёз келса, меванг ширин,
Ўзинг яшил соябон.
Ташриф буюрганда куз
Олтин япроғинг хазон.

Мағрур бошингни эгмай,
Қишни кутиб оласан.
Мунғаясан аёзда,
Ҳафа бўлиб қоласан.

Боғда ёлғиз эмассан,
Боғбонга дўстсан асл.
Биз билан бирга яша,
Боғимда бўл ҳар фасл.

ЁЗ

Она қуёш нурларин сочиб,
Шаббодалар хабар келтирар.
Олча-гилос ёзнинг тухфаси –
Биз томонга келган элчилар.

Ҳуш келибсан, юртга, фасли ёз –
Болаларнинг севимли фасли.
Сен ҳаммадан қўли очиқсан,
Сен ҳаммадан сахийсан асли.

Ариқларда сув оқар шошиб,
Шабнамла юз ювар майсалар.
Бедазорга қадам боссангиз,
Чигирткалар доим соз чалар.

Қувончи у болажонларнинг,
Келтиради ширин музқаймоқ.
Гулзорда дам олар табиат,
Баҳор ёзга ўрин берган чоғ.

ЧУМОЛИ

Ҳой, чумоли, қайларга
Шошиб-шошиб борасан.
Эринмай қир-адирни
Ошиб-ошиб борасан.

Чарчамайсан меҳнатдан,
Эринчоқлик қилмайсан.
Кузатаман ҳар кунни,
Ҳеч дангаса бўлмайсан.

Болаликдан кузатдим,
Ўйинқароқ эмассан.
Бошқаларга ўхшаб ҳеч,
Дам олайн демассан.

Елкангда бор оғир юк,
Кўрмаганга оламиз.
Сенга ёрдам бермаймиз,
Бизлар кўп шўх боламиз.

Сени пойладим бугун,
Уй ишларин қилмадим.
Тилингни тушунмайман,
Сирингни ҳеч билмадим.

Қайдан олдинг бу кучни,
Айтармикансан сирин.
Бувим дейди: «Болам-а,
Меҳнатнинг нони ширин...»

ҚИЗ ХАЁЛИ

Онасига билдирмай, тунлар юлдуз санайди,
 Ойнинг нурафшон нури сочларини силайди.
 Йиғлаб-йиғлаб, хўрсиниб, кўзларини чирт юмиб,
 Ўлтиради ҳар тунда шундай хаёлга чўмиб.

Хўрсинади билдирмай, ўксинади билдирмай,
 Ўлтиради бу оқшом кўнглиги бир қил сиғмай.
 Шамол эсса, билмайди, ёмғир ёғса, сезмайди,
 Бир сассиз, бир садосиз... фақатгина... йиғлайди...

Гул чирой очган чоғи на кулар, на қувонар,
 Иш бошласа, бир иши охирга етмай қолар.
 Нон ёпганда тандирда қуяр ёпган кулчаси,
 Ёзган шеърига тўла чўнтаги тор нимчаси.

Хазонрезги маҳали боғни кезади ёлғиз,
 Шунча паришонхотир ким деб ўйлагайсиз сиз.
 Юзи қирмиз, лоларанг, ҳис-туйғуси ранг-баранг,
 Юрагига муҳаббат хаёлини солган қиз.

Шаҳло ОЛИМХҲЖАЕВА

19-мактабнинг 8-синф ўқувчиси. «Таэквон-до» бўйича ёшлар ва ўсмирлар ўртасида ўтказилган «Ўзбекистон кубоги» мусобақасида, Ўзбекистон чемпионатида 2-ўринни қўлга киритган. Ўзбекистон Республикаси Миллий «Таэквон-до» ассоциациясининг, Ўзбекистон Маданият ва спорт ишлари вазирлигининг Диплом ва медаллари соҳибаси.

АВВАЛ ЎЙЛА, КЕЙИН СЎЙЛА

Кенг полизнинг бир томонига бодринг экилган. Шу полизда баргларнинг орасида қолиб кетган бир катта бодринг ҳам бор экан. У жуда мақтанчоқ экан. Шунинг учун ҳам уни полиздаги бошқа бодринглар ёқтиришмас экан. Ҳар куни қуёш тепага кўтарилиб, унинг заррин нурлари атрофга ёйилди дегунча ҳалиги мақтанчоқ бодринг полиздаги бошқа бодрингларни калака қилиб, завқланар экан.

– Ановини қаранг, ўзи кичкина-ю, тагин ўзини кўз-кўз қилади. Ҳой, бу полизда менга тенг келадигани борми ўзи?

Бошқалар ҳар куни шунга ўхшаган гапларни эшитавериб кўникиб қолишганидан индамай қўя қолишар экан. Бундан баттар завқланган, кун сайин семириб, сарғайиб бораётган мақтанчоқ бодринг яна гапира бошларкан.

– Сизлар росаям кичкинасишлар, мендек бўламан десаларинг ҳам барибир деҳқон бобо бунга йўл қўймайди!

Орадан кунлар ўтибди. Мақтанчоқ бодринг сарғайиб, семириб кетганидан сўлий бошлабди. Бошқалар эса, мақтанчоқнинг ҳоли шунақа бўлади, дейишибди.

Қиссадан ҳисса шуки: «Аввал ўйла, кейин сўйла».

БИРИНЧИ УСТОЗ*(Меҳрибонимиз Бўстонова Майра опага)*

Ҳовлимизда хушбўй гуллар очилибди. Анови чиройли атиргул устозимизнинг кулиб турган юзига ўхшаб кўриняпти. Биринчи устозимиз Майра опа Бўстонова биринчи марта мактабга борганимизда бизни шундай кулиб кутиб олганди.

Укам билан гулдаста тайёрламоқчимиз. Эртага устозлар байрами, ахир! Устозимизга атаб шеър ёздим, дедим укам Дилшодга. У ҳам шу шеърни айтиб, устозини табриклайдиган бўлди.

Янги тонг отди. Эрталабки шудрингда гуллар янаям чиройли кўринади. Укам ҳам устозини табрикламоқчи экан, мендан аввал гулзорга келибди. Ҳозир укам билан чиройли гулдаста ясаймиз. Кейин мактабга борамиз. Сизни табриклашга жуда шошиляпман. Шу гуллардек чиройлисиз, устоз, сизни яхши кўраман, сизни ҳаммамиз яхши кўрамир! Бахтимизга соғ-саломат бўлинг. Мана бу шеъримни сизга атадим.

УСТОЗИМ

*Ўқиш нима, билмасдик,
Ёзиш нима, билмасдик.
Бола эдик шўҳ, шодон,
Унда дарс қилмасдик.*

*Бир кун ўқиш, ёзишни
Ўргатдингиз бизларга,
Тўғри йўл кўрсатдингиз
Содда ўғил-қизларга.*

Мақтаб сизнинг уйингиз,
Қилардингиз насиҳат.
Бугун барчаси учун
Устозим, сизга раҳмат!

Яна тиним билмайсиз,
Бошланган янги чорак.
Меҳридарё устозим,
Байрамингиз муборак!

БОЙЧЕЧАК

Бинафшадек жилмайиб,
Баҳордан берар дарак.
Қирда қиқирлаб кулган
Гўзал гулим — бойчечак.

Ҳаммадан кўп соғинган
Уни қирлар, билади,
Олис тоғлар ортидан
Шамол бобо келади.

Камалакнинг жилоси
Қишлоққа завқ улашар.
Уни бу байрам билан
Бол арилар қутлашар.

Ундан эшитиб олдим
Шеъримнинг ҳар сатрини,
Сизга ҳам элтай дедим
Бойчечакнинг атрини.

ГЎЗАЛ СИНГЛИМ

Уйқучиман озгина,
У мендан эрта турар.
Ширинлик жону дили,
Музқаймоқни ёқтирар.

Уй ишини қиламан,
Ором олиб офтобдан.
Кўзларини узмайди
Гўзал синглим китобдан.

Ўзича эртак айтар
Расмларига қараб,
Дафтарига ёзади
Мендан ручкамни сўраб.

Юзлари оппоқ қордай
Оппоққина қизалоқ.
Қуёнчаларни қувлар,
Ўзи жуда шошқалоқ.

Мени ҳам олиб кетинг,
Дадамдан сўрай, дейди.
Акам билан, сиз билан
Мактабга борай, дейди.

Сумкачанг қани, дейман,
Кетаман у чиққунча.
Онамга ёрдам берар
Мактабдан келгунимча.

Қўғирчоғи қўлида,
Унга алла айтади.
Ўзи ҳам ундан аввал
Ухлаб қолди, чарчади.

Мафтуна АБДУСАМАТОВА

Яллама қишлоғидаги
23-мактаб ўқувчиси.

ВАТАН МЕҲРИ

*Тунлар бедор, кўздан уйқу қочганда,
Ажиб ҳислар жўш уради юракда.
Бу ҳис балки онамнинг ширин меҳри,
Отам меҳри, йўқ, у Ватаннинг меҳри!*

*Юртим, гўзаллигинг мақтайди кўплар,
Чўлу биёбонинг, тоғ-яйловларинг.
Улардек баралла куйлагим келар
Баҳоринг, тўрт фаслинг, қор-қировларинг.*

*Ўзга юртга кетганлар қандай яшар,
Эшитганман, қилармиш кўпда алам.
Ватан меҳри юрагин эзиб бот-бот,
Тунлар мендек қўлига олиб қалам.*

*Ўз юртини чиндан севиб, ардоқлаб,
Яшаганга икки дунё ободдир!
Ўзга юртда сарсон кезманг, оғалар,
Минг шукурки бугун юртим озоддир!*

ОЗОДЛИК ҚЎШИҒИ

Тонг саҳар янградинг ҳикматга тўлиб,
Энг гўзал қўшиғи озод элимнинг.
Сен янграсанг бахтдан энтикиб кетар,
Серқуёш ўлкаси обод элимнинг.

Кўнглимни меҳрга тўлдирдинг ўзинг,
Куйларинг оҳанги қалбим сурури.
Қутлуғдир қадаминг, қутлуғдир сўзинг,
Муқаддас Ватаним фахри, ғурури.

Бизни бахтли қилди мустақил Ватан,
Янграсанг, ардоқли, суюкли сеҳринг.
Ўзинг бахт ҳақида бетақрор қўшиқ,
Юрагимда яшар қуёшдек меҳринг.

Ҳар сўзингда йиллар силсиласи бор,
Бобом сени тинглар юраги тўлиб.
Доим шундай янгра, азиз Мадҳиям,
Юртимнинг озодлик қўшиғи бўлиб.

ҚАҲРАМОН АКА

Ҳар сўзидан оламиз сабоқ,
Меҳр билан беради таълим.
Ҳар бир дарсга меҳрини берар,
Қалби дарё, танти муаллим.

Уйда дарсни қилмасак агар,
Ёш боладек ранжиб қолади.
Ўқитувчи Қаҳрамон ака
Энг оқ кўнгил устоз бўлади.

Шўхлигимиз бошланса, устоз
Қаттиққўллик билан иш тутар.
Отамиздек бизга меҳрибон,
Ҳафа бўлсак, тезда овулар.

Бу инсонни таърифлаш қийин,
Унинг феъли ажойиб жуда.
Ҳар гапида ҳикмат яширин,
Ишлатмайди сўзни беҳуда.

ЯЛПИЗ

Баҳорнинг кенжатойи,
Наврўзнинг куйчисиман.
Ўзим митти бўлсам ҳам,
Эзгулик элчисиман.

Сой бўйида ўсаман,
Ариқларнинг бўйида.
Минг хил дардни тўсаман,
Саломатлик кўйида.

Ўтганларни қутлайман,
Чиройим қилиб кўз-кўз.
Неча минг йилки, дўстим,
Менсиз ўтмайди Наврўз.

Зарифа АБДУКАРИМОВА

19-мактабнинг 8-синф ўқувчиси.

АЁЛ

*Меҳри тафти эритар музни,
Айлантирар баҳорга кузни,
Ой юзига ярашар хусни,
Сочларини тарайди шамол,
Дунёдаги гўзал гул — аёл.*

*Тоғлар ундан олади бардош,
Гул бўлади сўзин тинглаб тош,
Бешигида балқади қуёш,
Тоза қалби мисоли зилол,
Фарзандим деб яшайди аёл.*

*Сирли тақдир эгасидир у,
Чехрасида табассум, кулгу,
Кўзларидан ёғади ёғду,
Яшаш учун берар шаҳд аёл,
Таърифи йўқ олий бахт – Аёл!*

ТАВАЛЛО

*Гул Ватанни чаман қилганлар
Ҳар замоннинг қаҳрамонлари,
Сизга сира хавф сололмайди
Оппоқ қишнинг қаҳратонлари.*

*Номларингиз юрак кўрида,
Гулчамбарга ўраб сақлаймиз.
Мармар эмас, қалбнинг тўрида,
Биз уни ёвлардан асраймиз.*

ИЛҲОМ ЗАВҚИ

*Асли тоғлар остида, Ватан,
Виқорларда аксинг кўраман.
Қишлоқларинг кўркамлигида,
Фарзандларинг бахтин кўраман.*

*Осмоним кенг, қуёшинг тафти
Меҳр берар, берар менга бахт,
Ватан, сенинг исмингни айтсам,
Бир зумгина тўхтаб қолар вақт.*

*Юртим, сенинг тўрт фаслинг баҳор,
Истиқлолинг меҳри бир олам.
Юрагимга солади ҳайрат
Баҳор менга тутқазиб қалам.*

КАПАЛАК

*Капалакка кўзим тушиди, ногаҳон,
Қарадиму кўнглим бузилиб кетди.
Табиат гўзали бўлган жонзотни
Золим ўлим тўри бошига етди.*

*Қанотлари ҳарир рўмол мисоли,
Қарасам, кипригим ювиб ўтар ёш.
Маънос термулганча турибди гуллар,
Кечагина унга эдилар сирдош.*

*Шаддод боласига бўлиб интизор
Уйида онаси кутиб тургандир.
Не гаплигин бориб айтгин, шаббода,
Дўстлари қидириб сарсон юргандир.*

Мухсина ЙЎЛДОШЕВА

Чиноз Қурилиш ва иқтисодиёт
касб-ҳунар коллежини тамомлаган.

ЁШЛИК БЕКАТИ

*Қани энди, қайта олсам болалигимга,
Шўх-шодон дамларим ортга қайтсайди.
Қалдирғочлар қўшиқ ўргатса менга,
Мусичалар менга эртак айтсайди.*

*Дард билмас, беғубор, беғам кунларим
Ортга қайтиб келса, яшардим шодон,
Отам ҳам ёнимда бўларди шунда,
Юрагимда сира бўлмасди армон.*

*Шўхликларин қўмсар ҳамма инсон ҳам,
Эслайди бетакрор ўтган дамларни.
Ёшлик бекатида турибман бугун,
Ҳис қилиб турфа хил оламларни.*

*Ҳис этиб ёшликнинг бахту завқини,
Ҳаёт қувончини ҳис этиб бугун,
Болалигим чорлар хотиралардан
Мен илҳом оламан яшамоқ учун!*

Қиш фаслининг қаҳратонида
Кезмоқдасан оппоқ боғларни,
Соғинасан атиргулларни,
Қидирасан гул, япроқларни.

Чечакларга қўнган қорларни
Қўлинг билан аста силайсан,
Юраклари музга айланган
Чечакларга ифор тилайсан.

Азиза Мухтор қизи

Чиноз Қурилиш ва иқтисодиёт
касб-ҳунар коллежини тамомлаган.

КЎКЛАМ НАФАСИ

*Ариқларда сувлар шилдираб,
Дарахтзорлар безанар гулга.
Қалдирғочлар қўшиқ айтади,
Тун қисқариб, уланар кунга.*

*Капалаклар қувончи чексиз,
Гулдан-гулга қўниб, учади.
Кўкка боқсанг, самонинг меҳри
Ёмғир бўлиб ерга тушади.*

*Майин шамол эсар тунлари,
Зирак тақиб, безанар терак.
Юракдаги ширин туғён ҳам
Дўстим, ахир, баҳордан дарак.*

*Тоғ ортидан боқади қуёш
Келганида наҳор нафаси.
Турналарнинг қанотларида
Кириб келар баҳор нафаси.*

**ОНАЖОНИНГ
БОР БЎЛСИН**

*Кўз ёшинг артадиган
Онажонинг бор бўлсин,
Бахтингга бир умрга
Дунё тургунча турсин.*

*Севги деган бир туйғу
Қалбда оташ отганда
Ёки ўзгалар гапи
Юрагингга ботганда.*

*Сенга суянчиқ бўлар
Онажонинг бор бўлса,
Бағрида меҳр берар
Кўзинг кўз ёшга тўлса.*

*Тақдир иши оғиру
Дунё кўзга тор келса,
Нолимагин, шукур қил,
Онажонинг бор бўлса.*

УЛОҚЧА

*Ўйнаб юрар эди
Бир ёш улоқча,
Чиқиб қолди олдидан
Кичик булоқча.*

*Сув ичай, деб энгашиб,
Ўз аксин кўриб қолди.
Қўрққанича улоқча
Уйга қараб йўл олди.*

УКАЖОНИМ

Укажоним Равшанбек
Қачон катта бўлади,
Гоҳи йиғлаб, гоҳ кулиб,
Гоҳ хархаша қилади.

«Ёлғиз ўғлим...» деб онам
Атрофида парвона,
Дадам эса, опичлаб,
Дерлар: «Ўғлим ягона!»

Укамнинг ўнг юзида
Чиройли кулгучи бор,
Менинг учта синглим ҳам
Равшандан бўлган безор.

Майли, бўлсин шўх бола,
Умри бўлсин зиёда.
Қалбда бўлмасин нола,
Бу бири кам дунёда.

ЎЧИРҒИЧ

Бирга бўлсак йўқотамиз
Хатоларни бир зумда.
Юрган йўлим тозалайман,
Бўёқ қолмайди унда.

Қўрқмай расм чизавер,
Равшан, Сардор, ҳой, Қилич.
Ахир мен борман, қара,
Сенинг дўстинг — ўчирғич.

Муборак ЎКТАМОВА

Чиноз Хизмат кўрсатиш ва иқтисодиёт касб-ҳунар коллежини тамомлаган.

МУСТАҚИЛ ДИЁРИМ

*Ўзинг азиз, муқаддас,
Худди онамдек ёлғиз.
Отамдек қадрлисан,
Дилимда меҳрим чексиз.*

*Фарзандингман, содиқман,
Аждодлар ишончига.
Бутун олам шерикдир
Ўзбекнинг қувончига.*

*Мустақил диёримнинг
Тоғлари ҳам гул-бўстон,
Халқимнинг тилагидек
Мусаффо доим осмон.*

*Бошимда бахт қуёши,
Тўрт томоним гул, чаман.
Онам берган оқ сутдек
Меҳринг ҳам оппоқ, Ватан!*

ГУЛБОҒИМ

Ўлкамга келди баҳор,
Турналар қатор-қатор.
Очилаверсин гуллар,
Сайрайверсин булбуллар.

Гулбоғимга бир қаранг,
Гул очилди ранг-баранг.
Қизил, сариқ, пушти, оқ,
Дўстим, гулга кулиб боқ.

Гуллар — табиат ҳусни,
Яшнатади дилларни.
Кулиб кўзга суртамиз
Атир исли гулларни.

Табиатдир боғимиз,
Севамиз доим уни.
Гул ҳуснига тўймаймиз
Кўрсак ҳамки ҳар куни.

АЙРИЛИҚ

Тоғли қишлоқ йўлини
Кесиб ўтди фалокат,
Қувончим олиб кетди
Ўша автоҳалокат.

Армонда ёнар юрак,
Соғинчим чексиз бугун.
Яхши-ёмон кунимда
Ёнимда йўқсиз бугун.

Меҳрибоним эдингиз,
Йўқотиб, бўлдим ҳайрон.
Уй тўрида ўрнингиз
Бўш туради, дадажон.

Соғиниб, кўргим келиб,
Кўзимга ёш тўлади.
Бундайн айрилиққа
Қандай чидаб бўлади.

ОНАЖОНИМ

Онажоним, сиз гулсиз, мен эса, япроқ,
Ҳаётни севаман гар сиз барҳаёт.
Кўнглингиз синмасин, ҳаёт синовли,
Сиз борсиз, яшашга топамиз сабот!

Кўнглингиз дарз кетган, шикастадир жон,
Авайлар бизларни давомли ҳаёт.
Ғам-ғусса, азобдан қутқарар бизни
Қувончли кунлар ҳам келади бот-бот.

Бу кунлар асрайди жонни оғриқдан,
Сизда бор Ватанга, бизга муҳаббат.
Миннатдор бўлайлик гўзал борлиқдан,
Қалбингиз қўри ҳам меҳрдир қат-қат.

Биз улғайиб, сизга қалқон бўламиз,
Шунда ҳайрон қараб қолади дунё.
Ўшанда ҳаммамиз шодон яшаймиз,
Отам руҳи кўриб, сўзлашар гўё.

Биз — беш қиз, бўламиз сизга беш қўрғон,
Кўкни кўзласангиз, бўламиз нарвон.
Фақат сиз йиғламанг, шод бўлинг доим,
Фақат сиз ўксинманг сира, Онажон!

Азиза ИСАЕВА

17-мактабнинг 8-синф ўқувчиси.

БАҲОР

*Толлар чаккасига гул-чечак тақар,
Сувлар ҳаяжондан ҳапқириб оқар.
Бойчечак қирларни турар яшнатиб,
Кўклам завқи бутун оламга ёқар.*

*Шамол сочларимни тинмай силайди,
Қушлар бир-биридан шодон сайрайди,
Дарахтлар байрамга чиққандек хурсанд,
Боққа кирсам, кўнглим қувнаб, яйрайди.*

*Қувончим айтади бутун оламга,
Қалдирғочлар бундан бўлиб хабардор.
Боларилар тинмай йиғарди асал,
Қанийди тўрт фаслим бўлсайди баҳор.*

ИЛҲОМ ПАРИЛАРИ

*Туш пайти. Тун пайти. Тонгги лаҳзалар
Илҳом парилари деразам чертар.
Деразани очсам, шаббода бўлиб
Ҳеч кимга айтмаган гапларин айтар.*

*Сокинлик бағридан сўзларни топиб,
Беихтиёр қўлга оламан қоғоз.
Қалам қитирлайди, ёзиб толмайди,
Ичимда акс-садо берар бир овоз.*

*Ҳамма ҳаяжоним сўзларга сиғмас,
Дилим куйганидек қоғоз куймайди.
Барибир ёзгунча қалбимда кечган,
Мен туйған ҳисларни ҳеч ким туймайди.*

ТУШ

*Ё тавба, бу қандай антиқа мантиқ,
Кучукчам мушукка айланиб қолди.
Қаранг, эркаланиб у шаддод, тантиқ,
Мен билан ухлашга шайланиб қолди.*

*Ухлаб қолди десам, бир зумда яна
Оёғим остида пайдо бўлади.
Қаймоқни ёқтирар ўзимга ўхшаб,
Қозондаги сутга шайдо бўлади.*

*Ё тавба, бу қандай антиқа мантиқ,
Кўзларимни очиб, келдим ҳушимга.
Қарасам, бу хунук, тантиқ мушукча
Бесўроқ кирибди менинг тушимга.*

**БОЛАЛАР
БОҒЧАСИДА**

Болажонлар, бошланди,
Экранда зўр томоша.
Қаранг, қизиқ воқеа,
Қилманг энди хархаша.

Қизил кўйлагин кийиб,
Ҳозир Маша келади.
Айиқ қоқилиб кетса,
Қиқир-қиқир кулади.

Қизлар ичида бир қиз
Ўйнаб-ўйнаб, чарчабди.
Уйқуси келганини
Опажонга айтмабди.

Ўйинчоғи томонга
Кўзини ишқаб қарар.
Ўйинқароқ бўлса ҳам,
Тинчгина ухлаб қолар.

Ким билади, тушида
Нималарни кўради.
Уйқудаги болалар
Жуда ширин бўлади!

Феруза ОБИДОВА

Яллама қишлоғидаги
23-мактаб ўқувчиси.

**ЎЗБЕГИМ
ЙИГИТЛАРИ**

*Алпомишнинг авлодлари,
Марду майдон посбонлар.
Ўзбегимнинг йигитлари –
Жасур, қўрқмас ўғлонлар!*

*Юрт учун жони фидо,
Ўзбегимнинг оридир.
Амир Темур авлоди,
Озод юрт шунқоридир.*

Ўғилой ХУСАНОВА

Ялама қишлоғидаги 28-мактаб-ни тугатган. ЎЗМУ қошидаги 3-сонли Зангиота академик лицейи 3-курс ўқувчиси.

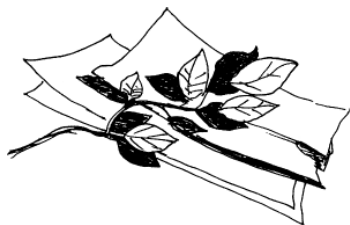

ВАТАН

*Ватан, тупроғингга ифор бўламан,
Боғларингга ўзим баҳор бўламан,
Ёмғирга қўшилиб, бағрингга сингиб,
Тўлиб-тошиб оққан анҳор бўламан.*

*Мен ҳали энг баланд дарахт бўламан,
Она Ер, бағрингга отаман илдиз.
Ота юрт, мен сени яхши кўраман,
Бўлсам, осмонингга бўламан юлдуз!*

*Яшасам, шиддатли шамолдек яшаб,
Тоғларингдек ўрним билиб яшайман.
Тунлар ҳилол бўлиб, меҳр улашиб,
Кундузлар қуёшдек кулиб яшайман.*

ҚАЛДИРҒОЧЛАР

*Баҳор келди, элчи келди уйимга,
Яшнаб кетди баланд қирлар, адирлар.
Эрта тонгдан бахтидан бўлиб масрур
Айвонимда қалдирғочлар чуғурлар.*

*Тупроқ қориб, тинмайин лой ташийди,
Уй қурмоқни ният қилган, қилган аҳд.
Бизлар билан энди бирга яшайди
Уйимизга қалдирғочлар берган бахт.*

*Бугун осмон, гўзал, жуда мусаффо,
Булутларни қучиб, қайтар қалдирғоч.
Кенг оламга сиғмайин қувончлари
Қанот қоқиб, қўшиқ айтар қалдирғоч.*

СОҒИНДИМ

*Бугун сени соғиндим,
Кўзларимга нур эдинг.
Сўзларинг жонга малҳам,
Дилдаги ҳузур эдинг,*

*Эсласам, ўйга чўмиб,
Хаёл кетар олисга.
Бир сирдошга муштоқман,
Зорман сендайин дўстга.*

*Тунги порлоқ юлдузим,
Ўзинг эдинг қуёшим.
Йўлларингга зор қилмай,
Ёнимга қайт, дилдошим!*

Ҳилола ФАЙЗУЛЛАЕВА

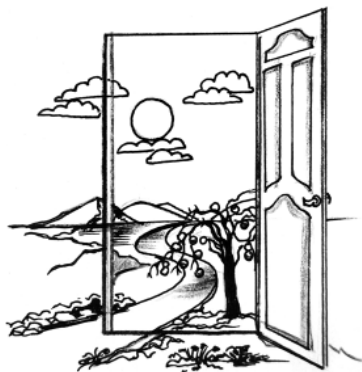
Чиноз туман Саноат касб-ҳунар коллежини тамомлаган.

ШУДРИНГ

*Майсаларни силай десам, эрта тонгда бошидан,
Доим шудринг улгуради хабар олиб ҳOLIDан.
Гул лабида турар гўё марваридлар сингари,
Худди йўқдек бу дунёнинг ундан гўзал дилбари.*

*Хаёл суриб қолиб баъзан, шундай дейман ўзимга:
«Қани энди келиб қўнса шу шудрингжон қалбимга.
Ювилиб кетармиди юрагимдан ғуборлар,
Дардимни СўЗдан бошқа айтмас эдим ҳеч кимга!»*

Шаҳноза БЎТАЕВА

Чиноз туман Саноат касб-ҳунар коллежини тамомлаган. 30-мактабда Бошланғич ташкилот етакчиси.

ШАМОЛ

*Мени узоқларга олиб кет, шамол,
Атиргул баргидек қилайин парвоз.
Бир гап айтай сенга келмаса малол,
Сени қучиб олай, қилсангда кўп ноз.*

*Мени узоқларга олиб кет, шамол,
Денгизлар мисоли сокин жойларга.
Қушдек енгил бўлиб, учай бемалол,
Вақт етса, борайлик ҳатто ойларга.*

*Мени узоқларга олиб кет, шамол,
Дам олай кўзларим очмайин бир зум.
Ёшларим оқмасин кўзимдан сим-сим,
Ухлай нафас олмай, пинҳонгина, жим...*

*Капалак қаноти меҳримга макон,
Фаришталар айтсин қалбимга эртак.
Ҳаёт денгизида сузмоқлик учун
Сендаги шиддатни олмоғим керак.*

Динара ЖҮЛДАСБЕКОВА

17-мактабнинг
6^А-синф ўқувчиси.

КАПАЛАК

*Камалакдан ранг олган,
Сержилосан, мафтункор.
Гулга ўхшаб кетасан,
Олиб келганми, баҳор.*

*Эрта тонгда турайин,
Қанотингни силайин.
Капалакжон, сенга мен
Узоқ умр тилайин.*

*Ахир, ўзингсан асли
Ўзгалликнинг ҳумоси.
Шоирларнинг илҳоми,
Нозикликнинг сиймоси.*

БАҲОР

*Йўлинг гулга бурканган,
Бунча гўзалсан, баҳор.
Босган қадамимга гул
Тўшашингда маъно бор.*

*Қуёш бобом тафтидек
Қалбим меҳрингга пайванд.
Қиш қаҳридан қутулган
Дарахтлар бугун хурсанд.*

Азиза МУСУРМОНҚУЛОВА

19-мактабнинг
6-синф ўқувчиси.

ТОҒ МАНЗАРАСИ

Чўққилар осмон ўпар,
Атроф гўзал, лолазор.
Қирни гулга тўлдириб,
Тоғларга келди баҳор.

Баҳор меҳри беради
Жилғаларда акс-садо.
Майин шамол елади,
Жилмаяр қуёш бобо.

Наврўзга чорлаб ўтар
Турналарнинг товуши.
Бунча яхши бўлмаса,
Гўзал кунлар оғуши.

ТУН

Сон-саноқсиз юлдузлар гўзал,
Тун, осмонга тўймай қарайман.
Ой шуъласи ҳовлимга тушса,
Улар ҳақда моҳдан сўрайман.

Кундузлари қайда, билмайман,
Кечаларим нурли ҳамиша.
Мени ёлғиз қўймас юлдузлар,
Кўчаларим нурли ҳамиша.

Гўзал ҚЎЛДОШЕВА

19-мактабнинг
6-синф ўқувчиси.

ОНА МЕҲРИ

Онажоним, Сизсиз тонг
Чиройини очмайди.
Сиз уйда йўқ бўлсангиз,
Қуёш ҳам нур сочмайди.

Кўзларимнинг нури-ю,
Қалбимнинг титроғисиз.
Сариштасиз, фаришта,
Уйимиз чироғисиз!

Дардингиз қалб ичида,
Севинчингиз ҳам пинҳон.
Меҳрингиз иссиқ тафтин
Беролмас ўзга инсон.

Онажон, кулиб юринг,
Қалбга солиб орзуни.
Чунки, она дунёнинг
Қуламас бир устунни.

Она саломат бўлса,
Оилада бахт кулар.
Оналарнинг соф меҳри
Дунёни асраб турар.

МУНДАРИЖА:

Туйғулар туғени.....	3
Эзгу тилакларим	5
«Бола бошдан деган гап тўғри...»	6
Анора Пардабоева	9
Махфират Норхўжаева	14
Каримахон Йўлдошева.....	21
Ислом Достон.....	27
Тўлаган Эргашев.....	32
Гулруҳ Эргашева.....	37
Азизжон Мирсаидов	45
Бахтиёр Мирзо	49
Мурод Уриستمов	53
Умар Али Сайидий.....	57
Абдужалол Раҳимов	68
Гулбаҳор Ортиқхўжаева	88
Гулчеҳра Ортиқова	94
Исломхўжа Раҳматов	100
Жавлонбек Аҳмедов.....	104
Камола Исаева	108
Насиба Қўчқорова.....	114
Сардор Дониёрхон.....	118
Мухлиса Довудова.....	121
Нилуфар Эркинова.....	124
Шоҳсанам Жўрабоева	128
Шаҳло Очилова	131
Кумушбиби Сотиволдиева	134
Земфира Нугманова	138
Мирзоҳид Абдуллаев	141
Барно Обидова	146
Дилафруз Бозорбаева	149
Зухра Бобобекова.....	153
Одина Дадахонова	156

Диляра Сотиволдиева	160
Наима Анварова.....	163
Севара Иззатиллаева	167
Хуснора Ўктамova.....	170
Шодия Рўзимуродова	172
Шахло Олимхўжаева.....	177
Мафтуна Абдусаматова.....	181
Зарифа Абдукаримова	184
Мухсина Йўлдошева.....	187
Азиза Мухтор қизи	189
Муборак Ўктамova	192
Азиза Исаева.....	195
Феруза Обидова	198
Ўғилой Хусанова.....	199
Ҳилола Файзуллаева.....	201
Шаҳноза Бўтаева	202
Динара Жўлдасбекова.....	203
Азиза Мусурмонқулова.....	204
Гўзал Қўлдошева	205

ЧИНОЗ ИЛҲОМЛАРИ

Шеърлар, ҳикоялар

Муҳаррирлар:

А. Омонов

И. Саидов

Техник муҳаррир:

А. Аҳмедов

Компьютерда саҳифаловчи:

Ш. Расулов

Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги ҳузуридаги
«Адолат» нашриёти. Нашр. лиц. АИ № 228, 16.11.2012.
100192, Тошкент шаҳри, Буюк ипак йўли кўчаси, 69-уй.

Телефон: (371) 268-28-41, 268-28-56.

Факс: (371) 268-28-43, 268-28-57.

Веб-сайт: www.adolatnashr.uz

e-mail: adolatnashr@umail.uz

Босишга рухсат этилди 08.09.2015 й.

Қоғоз бичими 60x90 1/16. «Sagoe UI» гарнитураси.

Офсет усулида чоп этилди. Босма табоғи 13,0.

Нашриёт ҳисоб табоғи 12,0. Адади 1000 нусха.

-бунортма. Нархи шартнома асосида

«Print Line Group» МЧЖ босмаҳонасида чоп этилди.

Тошкент ш., Чилонзор тумани,

Бунёдкор шоҳ кўчаси, 44-уй.